

Høgskulen på Vestlandet

MSAM613: Masteroppgave - riktig innlevering

MSAM613

Predefinert informasjon

Startdato:	07-05-2018 09:55	Termin:	-
Sluttdato:	15-05-2018 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Masteroppgave	Studiepoeng:	60
SIS-kode:	KN00845954		
Intern sensor:	Bente Opheim Brathetland		

Deltaker

Kandidatnr.: 605

Informasjon fra deltaker

Tro- og loverklæring *: Ja

Jeg godkjenner avtalen om publisering av masteroppgaven min *

Ja

MASTEROPPGAVE

**Historiebruk og konstruksjon av
nasjonalidentitet i debatten om skotsk
selvstendighet**

**The use of history and construction of national
identity in the Scottish independence debate**

Øystein Solaas

Master i samfunnsfagdidaktikk

Avdeling for lærerutdanning - 15. mai 2018

Sammendrag

Temaet for studien omhandler debatten om skotsk selvstendighet, i forkant av folkeavstemningen i Skottland i 2014. Studien er en diskursanalyse av hvordan britiske og skotske politikere brukte historie til å konstruere en nasjonalidentitet i debatten om skotsk selvstendighet. Med dette utgangspunktet har studiens problemstilling vært:

På hvilken måte brukte skotske og britiske politikere historiske hendelser og fortellinger for å konstruere nasjonalidentitet, i forkant av folkeavstemningen om skotsk selvstendighet i 2014?

Problemstillingen er valgt for å kunne synliggjøre hvordan britiske og skotske politiske aktører benyttet historie som retorisk virkemiddel. I tillegg skal studien kunne drøfte hvordan nasjonalistisk retorikk bidro til å danne argument både for og imot skotsk selvstendighet. Studien settes også inn i en større og mer generell kontekst, hvor de studerte politiske aktørene konstruerte nasjonen ut fra en generell forståelse av nasjonens plass i verden. Generell kunnskap om hvordan nasjoner konstrueres gjennom politisk diskurs vil også være svært viktig for lærere i samfunnsfag i det norske utdanningssystemet.

Studien anvender et kvalitativt forskningsdesign, hvor det metodiske rammeverket er basert på diskurs- og narrasjonsteori. Kildematerialet tar utgangspunkt i taler fra sentrale politiske aktører fra de mest relevante partiene i Storbritannia. Analysen bygger også på teori knyttet til nasjonalisme, konstruksjon av folket og historiebruk.

Analysen viser at alle politikerne brukte historie og nasjonalistisk retorikk som en grunnleggende del av sitt politiske budskap i debatten om skotsk selvstendighet. Bruken av historie og nasjonalistisk retorikk har hatt forskjellig form og innhold, men har i stor grad forsøkt å konstruere et folk, med særegne verdier og egenskaper. På denne måten har politikerne dannet argument både for og imot skotsk selvstendighet. Spørsmål knyttet til nasjonalidentitet, Storbritannias og Skottlands historie, institusjoner og verdenssyn har vært gjennomgående hovedtema i debatten.

Debatten om skotsk selvstendighet tok ikke slutt med folkeavstemningen i 2014. I ettertid har Storbritannia valgt å melde seg ut av EU. Avhengig av hvordan *Brexit*-forhandlingene utarter seg, vil det kunne gå mot en ny avstemning om skotsk selvstendighet. På den måten vil studien benyttes som et fremtidig rammeverk for å undersøke hvorvidt diskursen om skotsk selvstendighet og nasjonalidentitet har forandret seg etter *Brexit*.

Abstract

The main topic for this master thesis is the Scottish independence debate prior to the independence referendum which took place in Scotland in 2014. This study is a discourse analysis of how British and Scottish politicians used history and constructed national identities during the debate. Based on this, the research question can be formulated in the following way:

In what way did Scottish and British politicians use historic events and narratives to construct national identity, prior to the Scottish independence referendum in 2014?

The research question has been chosen to reveal how British and Scottish political actors used history as a rhetorical tool. Furthermore, the study will discuss the role of nationalistic rhetoric in the construction of arguments for and against Scottish independence. The study is also placed within a more general context. The political actors included in the study, constructed the nation based on a general understanding of the role nations' have in the world. Also, general knowledge about how nations are constructed through political discourse, is important for teachers in the Norwegian educational system.

The study is based on a qualitative research design, where the methodical framework is built on discourse and narrative theory. The source material is speeches from central political actors from the most significant parties in United Kingdom. Theory on nationalism, constructing the people and use of history establishes the framework for the analysis.

The analysis shows that all politicians used history and nationalistic rhetoric as a fundamental part of their political message in the debate on Scottish independence. The nationalistic rhetoric and use of history took different shapes and forms. To a significant extent, this rhetoric also involved legitimizing a particular "people", with specific values and characteristics. In this way the politicians constructed arguments for and against Scottish independence. Questions based on national identity, the history of United Kingdom and Scotland, institutions and world view have consistently been dominant themes in the debate.

The Scottish independence debate did not end with the 2014-referendum. Since then, United Kingdom have chosen to leave the European Union. Based on how the *Brexit* negotiations develop, there might be a new referendum on Scottish independence. In that way, the study might be used as a future framework to studies of whether the political discourse on Scottish independence and national identity has changed after *Brexit*.

Forord

Med innleveringen av masteroppgaven markeres først og fremst slutten på fem år med utdanning. De siste to årene på masterstudiet har vært svært lærerike og nyttige. Årene på masterstudiet har gitt meg muligheten til å utvikle meg og fordype meg i det jeg interesserer meg mest for. Jeg har lenge hatt en stor interesse knyttet til politikk, historiebruk, politisk diskurs og nasjonalisme. Studien knyttet til skotsk selvstendighet har derfor vært et svært interessant og motiverende prosjekt å gjennomføre.

I sammenheng med innleveringen av masteroppgaven er det flere jeg ønsker å takke. Jeg vil først og fremst rette en stor takk til min veileder Sissel Rosland for svært nyttige og konstruktive tilbakemeldinger, råd og diskusjoner. Tusen takk for den betydningsfulle interessen og engasjementet du har vist til studien min, og for den motivasjonen du har gitt meg underveis i prosessen!

Takk til mine medstudenter og ansatte på samfunnsfagseksjonen for gode tilbakemeldinger på seminar. Jeg vil også rette en stor takk til mine medstudenter på kontoret i Møllendalsveien. Gjennom det siste året har vi delt både lange og korte lunsjpauser. Pausene har vært fylt med godt humør, hyggelig prat, samt deling av gode og dårlige vitser.

Til slutt vil jeg rette en stor takk til mine foreldre, familie og venner som har støttet meg det siste året og underveis i utdanningen min.

Bergen, mai 2017

Øystein Solaas

INNHALDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG	III
ABSTRACT	V
FORORD	VII
1. INNLEDNING OG FORSKNINGSPØRSMÅL.....	1
1.1 FORSKNINGSPØRSMÅL OG PROBLEMSTILLING	2
1.2 STUDIENS DISPOSISJON.....	3
1.3 STUDIENS GENERELLE RELEVANS OG AKTUALITET.....	4
2. STUDIENS KILDER, RAMMEVERK, INNFALLSVINKLER OG HISTORISK KONTEKST	5
2.1 UTVALG OG KILDEMATERIALE.....	5
2.1.1 Årskonferanser som sjanger og utgangspunkt for politisk diskurs.....	5
2.1.2 Parti- og politikerutvalg.....	6
2.2 METODISKE INNFALLSVINKLER	8
2.2.1 Diskursanalyse.....	8
2.2.1.1 Validitet og reliabilitet	10
2.2.2 Narrativ: Historie som fortelling.....	11
2.3 TEORETISK RAMMEVERK OG INNFALLSVINKLER	13
2.3.1 Konstruksjon av folket	13
2.3.2 Historiebruk	14
2.3.3 Nasjonen og nasjonalidentitet som et moderne konstrukt	15
2.3.3.1 Det nasjonalistiske medborgerskapet	16
2.3.3.2 Nasjonalisme i Skottland	17
2.4 HISTORISK KONTEKST – SKOTTLANDS KONSTITUSJONELLE UTVIKLING	21
2.4.1 Skottland frem til 1707.....	21
2.4.2 Veien mot et skotsk parlament og selvstendighetsavstemningen	22
3. THE CONSERVATIVE AND UNIONIST PARTY – UNIONEN I SÆRSTILLING	25
3.1 SKOTSK SELVSTENDIGHET	26
3.2 DET BRITISKE OG DET SKOTSKE FELLESKAPET	30
3.3 FORTELLINGEN OM STORBRIANNIAS HISTORIE.....	33
3.4 VERDENSSYNN – STORBRIANNIA I VERDEN	37
3.4.1 Det britiske forsvaret.....	41
3.5 DEN BRITISKE ØKONOMIEN OG INDUSTRIEN SOM NASJONALT KIENNETEGN	44
4. LABOUR PARTY – ARBEIDERBEVEGELSEN OG SOSIAL RETTFERDIGHET	47
4.1 SKOTSK SELVSTENDIGHET	48

4.1.1	<i>Devolution og Home Rule</i>	51
4.2	DET BRITISKE OG DET SKOTSKE FELLESSKAPET	52
4.2.1	<i>Det britiske forsvaret</i>	54
4.3	FORTELLINGEN OM STORBRIANNIAS HISTORIE.....	55
4.3.1	<i>Arbeiderbevegelsen</i>	58
4.4	VERDENSSYN – STORBRIANNIA I VERDEN	60
4.5	DEN BRITISKE INDUSTRIEN OG ØKONOMIEN	63
5.	SCOTTISH NATIONAL PARTY – KRAV OM NASJONAL SELVRÅDERETT	67
5.1	SKOTSK SELVSTENDIGHET SOM TELEOLOGISK HISTORIEFORTELLING	68
5.1.1	<i>Devolution og Home Rule</i>	72
5.1.2	<i>Skottlands konstitusjonelle historie – Det skotske folkets som pådrivere</i>	75
5.2	SKOTTLAND MOT WESTMINSTER.....	76
5.3	SKOTTLANDS SPEIELLE BAND	80
6.	LIBERAL DEMOCRATS – LIBERALE VERDIER SOM BROBYGGER	83
6.1	DET SKOTSKE SELVSTENDIGHETSVALGET – ET VALG OM FØDERALISME	83
6.1.1	<i>Fortellingen om devolution – Historisk utvikling på vei mot føderalisme</i>	89
6.2	DET BRITISKE OG DET SKOTSKE FELLESSKAPET	91
6.3	LIBERAL DEMOCRATS SOM HISTORISKE OG POLITISKE BROBYGGERE	94
6.4	ET LIBERALT STORBRIANNIA I EN GLOBAL VERDEN	98
7.	OPPSUMMERING AV DEN SKOTSKE SELVSTENDIGHETSDEBATTEN	103
7.1	NASJONALIDENTITET I SKOTTLAND – ET AVHENGIGHETSFORHOLD TIL UNIONEN?.....	104
7.1.1	<i>Unionen som garantist for nasjonalidentitet?</i>	104
7.1.2	<i>Dobbel nasjonalidentitet? Det skotske og det britiske</i>	105
7.1.3	<i>Nasjonal samling gjennom samarbeid og slektskap?</i>	106
7.2	SELVSTENDIGHETSAVSTEMNINGEN – EN VIDEREUTVIKLING AV DEVOLUTION?	108
7.3	FORTELLINGEN OM STORBRIANNIA OG SKOTTLAND	110
7.4	STORBRIANNIA OG SKOTTLAND I EN GLOBAL VERDEN	113
7.5	SKOTTLAND ETTER BREXIT – NY FOLKEAVSTEMNING I VENDE?	117
	REFERANSELISTE	119

1. Innledning og forskningsspørsmål

«As long as but a hundred of us remain alive, never will we on any conditions be brought under English rule. It is in truth not for glory, nor riches, nor honours, that we are fighting, but for freedom - for that alone, which no honest man gives up but with life itself.»¹

Disse ordene er blant de mest kjente fra Arbroath-deklarasjonen av 1320, et dokument ofte tolket som et tidlig, historisk ønske om skotsk selvstendighet. Med etableringen av det skotske parlamentet i Edinburgh i 1997, økte også interessen rundt skotsk nasjonalidentitet som et selvstendig forskningsfelt. Det skotske parlamentet fungerer nærmest som et symbol på Skottlands politiske særegenhet innad unionen, og hvordan Skottland har et ønske om å gjøre ting *annerledes* enn resten av Storbritannia. Det kan argumenteres for at den moderne prosessen rundt skotsk nasjonalisme begynte på 1960-tallet, med popularitetsøkningen til det skotske nasjonalistpartiet. Unionsavtalen i 1707, og tiårene som fulgte, var også full av spenning. Selve unionsavtalen ble møtt av opposisjon blant alle samfunnslag, og på grunn av denne spenningen kobler enkelte den moderne, skotske nasjonalismen direkte opp mot å være et resultat av selve unionsdannelsen. Andre vektlegger andre faktorer og prosesser som avgjørende for å ha skapt en skotsk nasjonalidentitet, som nedgangen i Det britiske imperiet, eller de sosiale og politiske endringene som påvirket Skottland som del av Storbritannia.²

Uavhengig av hvor lenge det har eksistert en skotsk nasjonalfølelse, har det vært en prosess som kulminerte i 2014. 18. september i 2014 ble følgende spørsmål formulert på stemmesedlene til de skotske stemmeberettigede: «Should Scotland be an independent country? Yes/No.»³ Resultatet av folkeavstemningen viste at flertallet stemte mot selvstendighet, noe som medførte at Skottland forble i Storbritannia. Likevel viste resultatet at velgerne var nesten delt på midten. 44.7 prosent stemte for selvstendighet, mens 55.3 prosent stemte mot. De stemmeberettigede var britiske borgere bosatt i Skottland, i tillegg til statsborgere fra EU og Samveldet bosatt i Skottland. Blant de stemmeberettigede var det 84 prosent som deltok i valget.⁴ På begge sider av debatten eksisterte det forskjellige politiske parti, som på hver sin måte forsøkte å påvirke de skotske velgerne, og debatten er svært egnet til å få innsikt i de ulike partienes kjerneverdier og selvforståelse.

¹ National Records of Scotland u.d.

² Leith & Soule 2011: xii

³ The Scottish Government 2013

⁴ Ryste & Jørstad 2014

1.1 Forskningsspørsmål og problemstilling

Denne studien tar for seg historiebruk og konstruksjonen av nasjonalidentitet i den politiske debatten i forkant av selvstendighetsdebatten. Studien tar utgangspunkt i politikertaler, avholdt av både skotske og britiske politikere fra de mest relevante politiske partiene i Storbritannia. Sentrale spørsmål for studien omhandler i hvilken grad politiske aktører benyttet historie som retorisk virkemiddel. Et annet grunnleggende spørsmål har vært hvilken rolle det nasjonale prosjektet har spilt som utgangspunkt og argument, både for og imot skotsk selvstendighet.

Forskningsspørsmålet og problemstillingen for studien kan formuleres på følgende måte:

På hvilken måte brukte skotske og britiske politikere historiske hendelser og fortellinger for å konstruere nasjonalidentitet, i forkant av folkeavstemningen om skotsk selvstendighet i 2014?

Gjennom studien argumenteres det for at historie og det nasjonale spørsmålet har bidratt til å danne gjentakende hovedmoment og argumenter på tvers av politikertalene, og mellom politikere og politiske parti. På begge sidene av debatten ble det brukt historie for å fremme argument for eller mot skotsk selvstendighet. Det nasjonale perspektivet til de politiske partiene fungerte i stor grad også som et utgangspunkt for perspektivet og argumentasjonen som ble fremmet. Et sentralt punkt for studien har vært å sammenligne hvordan disse argumentene gjentas og repeteres, samt hvordan historiske referanser blir konstituert, tolket og brukt. Det viser seg at disse hovedfortellingene og -argumentene hadde en sterk tendens til å gjenta seg selv i ulik form, både på tvers av aktører og politiske parti. Avhengig av de politiske partienes politiske prosjekt, ble historie og det nasjonale spørsmålet benyttet på forskjellige måter.

Det har vært særlig fire gjennomgående temaer som har blitt tatt opp, som totalt sett har bidratt til å forme en politisk diskurs i forkant av avstemningen om skotsk selvstendighet. De forskjellige aktørene har plassert seg forskjellig innenfor disse tematikkene, med forskjellige argument. Først og fremst har temaet knyttet til hva som utgjør den britiske og den skotske nasjonalidentiteten vært et gjennomgående debatttema. På samme måte har de politiske aktørene benyttet svært mye tid og plass på å beskrive hva den historiske prosessen som har ledet til avstemningen, *egentlig* er et tegn på, i tillegg til å presentere visjoner for hvilken global rolle Storbritannia og Skottland bør spille.

1.2 Studiens disposisjon

Studien er delt inn i 7 hovedkapittel, inkludert innledning. Kapittel 2 tar for seg studiens utvalg og kildemateriale, metodiske innfallsvinkler, teoretiske rammeverk og innfallsvinkler og studiens historiske kontekst. I det første underkapittelet, 2.1, blir en oversikt over studiens utvalg og kildemateriale, samt hvordan materialet er samlet inn. Deretter blir teori som er avgjørende for analysen og drøftingen som blir gjort underveis, presentert i underkapittelet 2.3. Dette kapittelet tar for seg teori knyttet til konstruksjon av *folket*, *nasjonalisme* og *historiebruk*. Disse danner igjen hver sine respektive underkapittel, og bidrar til å danne et teoretisk rammeverk til analysen. Skottlands konstitusjonelle forhold frem mot selvstendighetsavstemningen blir presentert i underkapittel 2.4. Kapittelet fokuserer i størst grad på de mest relevante og nyeste samfunnsmessige utviklingslinjene for å illustrere prosessen frem mot selvstendighetsavstemningen. Kapittelet har også til hensikt å gi en viss innføring i historiske hendelser knyttet til Skottland, i og med at politikerne refererer en del til skotsk historie.

En essensiell del av studien er å synliggjøre de analytiske mønstrene som har vært identifiserbare i partiene. De politiske partiene er strukturert i hver sine respektive analysekapittel. Analysekapitlene strekker seg fra kapittel 3 til og med 6, og er ordnet henholdsvis etter partiene The Conservative and Unionist Party, Labour Party, Scottish National Party og Liberal Democrats.⁵ Partienes underkapittel er igjen delt inn etter debatttema, som har blitt identifisert å ha vært en grunnleggende del av partiets hovedbudskap i debatten om skotsk selvstendighet. På denne måten forenkles også fremstillingen av gjentakende argumentasjon og tematikker, med det formål å synliggjøre hvilke likheter og ulikheter som eksisterer mellom partiene.

Kapittel 7 presenterer og oppsummerer de analytiske funnene som har blitt gjort i løpet av analysekapittelet. Oppsummeringskapittelet er inndelt tematisk, hvor forskjeller og likheter mellom partiene blir trukket frem og synliggjort. Til slutt gis det noen avsluttende kommentarer knyttet til den videre debatten om skotsk selvstendighet, sett i lys av de pågående *Brexit*-forhandlingene.

⁵ Det er vurdert som hensiktsmessig å omtale partiene med deres navn på engelsk. The Conservative and Unionist Party blir forkortet til The Conservative Party.

1.3 Studiens generelle relevans og aktualitet

NRK skriver i en artikkel, datert 22. oktober 2017, følgende: «Separatistvindene i Vest-Europa har fått nytt liv i kjølvannet av finanskrisa, *Brexit* og folkeavstemninger om løsrivelse i Catalonia og Skottland i 2014.»⁶ Artikkelen lister med det opp flere fremtredende separatistbevegelser i Europa som ønsker full, statlig selvstendighet. Flandern, Catalonia, Nord-Irland, Wales, Sør-Tyrol, Korsika, Grønland, Færøyene, Bayern, Ny-Caledonia, Baskerland og Skottland blir listet opp som eksempel på områder i Europa hvor det eksisterer separatistbevegelser. Artikkelen hevder at separatistvindene har økt i styrke og oppslutning i etterkant av finanskrisen og folkeavstemningene i Catalonia og Skottland, samt *Brexit*-avstemningen. Det skotske nasjonalistpartiet har i tillegg ytret ønske om en ny folkeavstemning om skotsk selvstendighet, i etterkant av *Brexit*-avstemningen i 2016.⁷

Studien kan ut fra denne konteksten sies å ha en større og mer generell hensikt. Som nevnt innledningsvis, skal studien først og fremst gi en oversikt over den politiske diskursen i forkant av den skotske selvstendighetsavstemningen, med fokus på nasjonalidentitet og historiebruk. De retoriske virkemidlene som blir benyttet av de skotske og britiske politikerne, er i utgangspunktet ikke særegne. På lignende måte som at skotske og britiske politikere benytter seg av retoriske virkemidler knyttet til historie og nasjonalisme, bruker også andre politikere og politiske bevegelser i andre stater og nasjoner mange av de samme språklige redskapene for å fremme sine politiske budskap. På denne måten får studien et større, og mer generelt bruksområde. Studien skal kunne belyse og avsløre bruk og misbruk av historie og nasjonalisme i politisk diskurs generelt.

I et utdanningsperspektiv gir studien også et verdifullt innblikk i kompetansemål som elevene i norsk grunnskole skal kunne ved endt utdanning. Etter 10. årstrinn skal elevene blant annet kunne: «gjøre greie for korleis ulike politiske parti fremjar ulike verdiar og interesser»⁸ og «vise korleis hendingar kan framstillast ulikt, og drøfte korleis interesser og ideologi kan prege synet på kva som blir opplevd som fakta og sanning»⁹. Studien vil derfor også kunne fungere til å opplyse og problematisere rundt temaene politisk diskurs, historiebruk og nasjonalisme. Slik kunnskap vil kunne være svært relevant og aktuelt for lærere i norsk grunnskole.

⁶ Wernersen 2017

⁷ Wernersen 2017

⁸ Utdanningsdirektoratet 2013

⁹ Utdanningsdirektoratet 2013

2. Studiens kilder, rammeverk, innfallsvinkler og historisk kontekst

2.1 Utvalg og kildemateriale

Dette kapittelet har til hensikt å gi en oversikt over kildematerialet og utvalget, og hvordan materialet har blitt sortert i forkant av analysen. Kildematerialet består i stor grad av taler hentet fra partienes årskonferanser. Talene er i tillegg avholdt av det som kan anses å være sentrale politikere.

2.1.1 Årskonferanser som sjanger og utgangspunkt for politisk diskurs

Talene som utgjør kildematerialet er i hovedsak avholdt ved partienes årskonferanse. Årskonferansene blir avholdt en gang årlig i september og oktober, i 'party conference season'. De skotske lokalpartiene til Labour, Conservative Party og Liberal Democrats har vanligvis sine årskonferanser i mars. Det er i tillegg en uskreven regel om at partienes konferanser ikke skal overlapse hverandre, blant annet for å sikre jevnfordelt mediedekning.

Hovedutvalget av kildemateriale er hentet fra partienes årskonferanser, som var avholdt i forkant av den skotske selvstendighetsavstemningen. Siden den skotske selvstendighetsavstemningen ble avholdt 18. september 2014, altså før partikonferansesesongen i 2014 var begynt, medfører at flere av talene i utvalget er fra høsten 2013. Det er også vurdert som hensiktsmessig å inkludere noen taler som var avholdt utenfor årskonferansesystemet. Disse talene er vurdert å være særlig relevante for debatten om skotsk selvstendighet, fordi de er dedikert spesielt til spørsmålet om skotsk selvstendighet. Talene er i tillegg avholdt av sentrale politikere i partiene.

Årskonferansene egner seg som kildemateriale av flere årsaker. På mange måter kan årskonferansetalene anses å være en egen type sjanger. Konferansene er i utgangspunktet satt til å være i en særegen setting, hvor taler fra partienes politikere er en viktig del av konferansene. De som avholder talene har fått innvilget en viss tid på forhånd til å presentere sitt budskap. Tilhørerne som er fysisk til stede, er hovedsakelig partimedlemmer og journalister fra diverse medier og aviser. Sistnevnte gruppe sørger for at innhold fra konferansene blir videreført og -formidlet gjennom aviser, tv, Internett og andre medier. Referat fra talene blir som regel lagt ut på partienes egne nettsider og andre medier, også i aviser. Det er rimelig å anta at politikerne er bevisste på tilhørerne sine, både de som er fysisk og ikke fysisk til stede. Talene må derfor anses å være et direkte budskap til både partimedlemmer og hele velgergruppen.

Transkripsjonene til de fleste talene er hentet fra partienes egne nettsider der hvor det har vært mulig. I enkelte tilfeller har partiene oppdatert nettsidene sine i etterkant av selvstendighetsavstemningen, med det resultat at arkivene ikke strekker seg tilbake til den aktuelle årskonferansen. For å få tilgang til disse talene er det benyttet to hjelpemiddel, det første knyttet til tjenester fra Internet Archive¹⁰ og UK Web Archive¹¹, sistnevnte levert av British Library. Begge tjenestene har muliggjort å få tilgang til lagrede versjoner av nettsider fra forskjellige tidspunkt, som i senere tid har forsvunnet. I de tilfellene hvor nevnte verktøy ikke har gitt tilgang til de aktuelle talene og årskonferansene, er det hentet transkripsjoner av taler fra nettsider som samler på britiske politikertaler, eller nettaviser. Talene hentet fra disse nettsidene er kontrollert opp mot andre transkripsjoner fra andre medium.

2.1.2 Parti- og politikerutvalg

Ved innsamlingen og kategoriseringen av kildematerialet er det tatt utgangspunkt i det som kan anses å være de største og mest vesentlige partiene i Storbritannia. Partiene har også vært de mest fremtredende i debatten om skotsk selvstendighet. Partiene som til sammen danner kildematerialet, er Labour Party, The Conservative and Unionist Party, Liberal Democrats og Scottish National Party¹². Sistnevnte er det eneste partiet som var for skotsk selvstendighet. Det er også inkludert taler fra Scottish Labour, Scottish Liberal Democrats og Scottish Conservative, de skotske lokalpartiene til henholdsvis Labour, Liberal Democrats og Conservative and Unionist Party. Å inkludere lokalpartiene til Storbritannias to største parti, har muliggjort å sammenligne hvordan politikerne fra sentral- og lokalpartiene forholder seg til samme spørsmål, og hvordan deres partitilhørighet- og utgangspunkt påvirker diskursen de fremmer. I analysene av de ulike partiene er det av fremstillingsmessige og praktiske årsaker særlig løftet frem noen bestemte taler. For å illustrere og underbygge at flere av hovedargumentene og -temaene gjentar seg på tvers av andre taler, er det imidlertid henvist til andre taler i fotnoter underveis. I arbeidet med analysen ble alle talene først lest gjennom og analysert enkeltvis. Det bidro til å forenkle arbeidet med å finne hovedfortellingene som gjentok seg på tvers av talene.

Fra Labour er det i kildematerialet inkludert og analysert totalt 9 taler. Av disse 9 talene, er det 4 som danner kjernen i analyseteksten. Talene som danner kjernen av analyseteksten, er avholdt av Ed Miliband og Johann Lamont. På tidspunktet talene ble avholdt, var Miliband

¹⁰ Se <http://archive.org/web/>

¹¹ Se <https://www.webarchive.org.uk/ukwa/>

¹² Det skotske nasjonalistpartiet blir forkortet til SNP der hvor det er hensiktsmessig.

leder av Labour Party, mens Johann Lamont var leder av Scottish Labour. Kildematerialet tar utgangspunkt i årskonferansene til både Labour Party og Scottish Labour, hvor begge partilederne var til stede og avholdt hver sine taler.

Fra Conservative Party er det inkludert og analysert totalt 13 taler. Av disse talene, er det 4 taler som danner kjernen av analyseteksten. Disse talene er avholdt av David Cameron og Ruth Davidson. På tidspunktet talene ble avholdt, var David Cameron britisk statsminister og leder av det konservative partiet. Ruth Davidson var leder av det skotske konservative partiet. Fra Camerons side er det inkludert én tale fra årskonferansen¹³ til Conservative Party, i tillegg til en tale avholdt utenom årskonferansesystemet. Camerons VeloPark-tale¹⁴, avholdt ved det olympiske stadionet VeloPark i London, var særlig dedikert til spørsmålet om skotsk selvstendighet. Talens anses i tillegg å være spesielt relevant i lys av taleholders rolle som britisk statsminister. Fra Ruth Davidson er det inkludert totalt to taler, respektivt hentet fra både årskonferansen til moderpartiet og det lokale, skotske konservative partiet.

Fra Liberal Democrats er det i kildematerialet inkludert og analysert totalt 11 taler. Av disse 11 talene, er det 5 taler som danner kjernen i analyseteksten. Disse 5 talene er alle hentet fra forskjellige, sentrale politikere. Kildematerialet som danner analyseteksten, består av taler fra Nick Clegg, Vince Cable, Kirsty Williams, Michael Moore og Willie Rennie. Talene som danner analyseteksten, er alle hentet fra liberaldemokratenes årskonferanse i 2013. Unntaket er talen til Willie Rennie, som var avholdt til det skotske, liberaldemokratiske partiets årskonferanse. Nick Clegg var daværende leder av det liberaldemokratiske partiet. Vince Cable er nåværende leder av partiet. Kirsty Williams var daværende leder av det walisiske, liberaldemokratiske lokalpartiet. Michael Moore var Secretary of State for Scotland, og med det leder for Scotland Office. Willie Rennie var leder for det skotske lokalpartiet.

I kildematerialet er Scottish National Party det eneste partiet som ønsket skotsk selvstendighet. Fra SNP er det analysert og inkludert totalt 8 taler. Det er 4 taler som danner kjernen i analyseteksten. 7 av talene er hentet fra konferanser til det skotske nasjonalistpartiet. 5 av talene er avholdt av Alex Salmond og 3 fra Nicola Sturgeon. Salmond var på tidspunktet talene ble avholdt, det skotske nasjonalistpartiets partileder og First Minister of Scotland. Sturgeon tok over etter Salmond, og er nåværende partileder for SNP og First Minister of Scotland. På tidspunktet talene ble avholdt, var hun Deputy First Minister of Scotland.

¹³ Cameron 2013

¹⁴ Cameron 2014a

2.2 Metodiske innfallsvinkler

I dette kapittelet blir det gjort rede for valg av metode som er brukt for å analysere og undersøke kildematerialet. Masterprosjektet tar som nevnt utgangspunkt i å undersøke politikertaler til britiske og skotske politikere. Kvalitative metoder blir ofte benyttet ved tolking av tekster, for å undersøke om noe fantes, hva noe var og betydningen av det. Metodene går ofte ut på å undersøke meningsinnholdet i kildematerialet, og er derfor svært nyttig dersom en ønsker å undersøke holdninger og meninger.¹⁵

Metodekapittelet er delt i to underkapittel, henholdsvis ett for diskursanalyse og ett for narrasjonsteori. Diskursanalyse anser språket som grunnlag for danning av mening, og narrasjonsteori gir et viktig innblikk i hvordan historie kan anses som en fortelling, og vil derfor alltid være subjektivt og preget av formidleren selv. For å undersøke hvordan politikerne gjennom sin språkbruk bidrar til å konstituere en mening, anser jeg diskursanalyse og narrasjonsteori som relevante metoder. Metodene tilbyr praktiske analyseverktøy som muliggjør undersøkelse av problemstillingen.

2.2.1 Diskursanalyse

Diskursanalyse hører inn under kvalitativ innholdsanalyse, og søker å avdekke hvordan teksten er del av et større tankemønster ved hjelp av en inngående og systematisk studie av innholdet i teksten. Generelt vil kvalitativ innholdsanalyse undersøke hvilke argumenter, fortellinger, holdninger verdier og standpunkt som står sentralt i innholdet det skal analysere.¹⁶ En hovedoppgave med diskursanalysen er å studere mening der hvor den oppstår, nærmere bestemt i språket selv.¹⁷ Språk viser ikke nødvendigvis bare til ord, men bidrar også til å skape et meningssystem mennesker orienterer seg rundt. Språket kan være et uttrykk for en tanke, men det er også mulig å snu det om. Språket kan også være med på å forme språkbrukerens perspektiv. Således vil tanken også kunne være et uttrykk for språket. Språket vil derfor i og for seg selv være meningskonstituerende, ved at det skaper en mening i og for seg selv.¹⁸

Diskursanalyse tar i stor grad utgangspunkt i den effekten og virkningen en språklig fremstilling gir. Forfatter og sted blir tillagt mindre vekt. Fremfor å studere konteksten utenfor teksten, anses det som viktigere å undersøke det samfunnet og kulturen som er tilstede i

¹⁵ Andresen, Rosland, Ryymin, & Skålevåg 2014: 107-108

¹⁶ Grønmo 2004: 142

¹⁷ Neumann 2001: 18

¹⁸ Andresen et al. 2014: 108-109

teksten. Teksten kan igjen danne en kontekst sammen med andre, lignende tekster. Mye av kunnskapen og beskrivelsene vi har, bygger på en rekke tankemåter som vi tar for gitt. Gjennom diskursanalysen har en til hensikt å undersøke det som er *gitt*, eller *selvsagt*. En teknikk for å få tak i *det selvsagte*, er gjennom *kontrastering*. Ved å sette en tekst i kontrast med en annen, kan arbeidet med å finne *det selvsagte* forenkles.¹⁹ Sammenligningene som blir lagt frem i studien av talenes fremstillinger, vil være en slik kontrastering.

Diskurs må forstås som kulturelle og sosiale handlinger. Begrepet viser i og for seg selv til språk og språkbruk. Diskursanalysen fokuserer på å finne bestemte måter å omtale noe på, og regelmessigheter i heterogene tekstsamlinger. Eksempelvis vil ordet 'skotte' være en måte å omtale en gruppe mennesker. 'Skotter' blir omtalt på bestemte måter gjennom en diskurs, og dermed konstrueres det en mening. En person fra f.eks. Skottland vil kunne identifisere og forstå seg selv ut fra denne diskursen, til tross for at det er heller tvilsomt at nasjonaliteter som gruppe eksisterer uavhengig av diskursen om dem.²⁰ Ifølge Øyvind Bratberg vil en diskurs alltid kunne bestrides, og at det vil kunne eksistere en konflikt mellom konkurrerende diskurser innenfor samme område.²¹ Det medfører blant annet at de samme ordene vil kunne bli brukt på tvers av tekster, men med vidt forskjellig meningsinnhold. Dermed er det ikke gitt at en 'skotte' eller 'brite' betyr det samme på tvers av kildematerialet som er valgt ut for masterprosjektet. På denne måten synliggjøres også hvordan språket i og for seg selv er meningskonstituerende. Samtidig viser det hvordan ordbruk knyttet til nasjonalidentiteter og 'folket' kan skapes og opprettholdes gjennom diskurser.

Gjennom sin tredimensjonale modell for kritisk diskursanalyse, tilbyr Norman Fairclough en praktisk tilnæringsmåte til gjennomføring av en diskursanalyse. I denne modellen er viktige prinsipper at diskurs reproducerer og endrer kunnskap, identiteter og sosiale forhold, inkludert maktforhold. Samtidig blir også diskursen påvirket av andre sosiale praksiser.²² All språkbruk blir hevdet å bestå av de tre dimensjonene tekstnivå, diskursiv praksis og sosial praksis. Disse dimensjonene danner Faircloughs tredimensjonale modell for kritisk diskursanalyse, som igjen kan analyseres separat. Modellen innebærer at analysen skal ta for seg de lingvistiske trekkene til en tekst, hvordan teksten blir produsert og mottatt før man ser teksten i en større sammenheng med den mer omfattende sosiale praksisen teksten innbefatter.²³

¹⁹ Andresen et al. 2014: 116-118

²⁰ Andresen et al. 2014: 114-115

²¹ Bratberg 2014: 29

²² Jørgensen & Phillips 2002: 65

²³ Jørgensen & Phillips 2002: 68-69

Analysen av *den diskursive praksisen* undersøker hvordan teksten er produsert, og hvordan den blir mottatt. I denne delen av analysen identifiseres hvilke andre diskurser tekstene bygges på, deres interdiskursivitet, samt hvordan de intertekstuelte tar utgangspunkt i andre tekster. Intertekstualitet bidrar også til å synliggjøre virkningen historien har hatt på en tekst, og tekstens påvirkning på historien.²⁴

Analysen av *tekstnivået* tar utgangspunkt i å undersøke hvordan diskursen, i kraft av teksten, kan bli tolket på en spesifikk måte. Fairclough foreslår flere hjelpemiddel som kan inkluderes i tekstanalysen, blant annet gjennom metaforer, ordbruk, grammatikk og etos. To spesielt viktige punkt innenfor den grammatiske analysen er transitivitet og modalitet. Ved å analysere teksters transitivitet, er fokuset på hvordan hendelser og prosesser er koblet opp mot hverandre med subjekt og objekt. Det er i tillegg et fokus på hvem som er den aktive parten, og hvem som blir gjort noe med. I analysen av teksters modalitet undersøkes hvordan taleren forholder seg til seg selv i sin egen tale, og hvordan taleren kobler seg til sin egen uttalelse subjektivt eller objektivt. Bruken av modalverb kan også bidra til å synliggjøre hvordan taleren eksempelvis fremstiller sine utsagn som selvfølgelige faktum.²⁵

Undersøkelse av den *sosiale praksisen* innebærer å kartlegge hvordan diskursen distribueres og reguleres på tvers av tekster, og hvilke ideologiske konsekvenser som medfølger. Det innebærer å undersøke hvorvidt den diskursive praksisen har endret noe i forhold til hoveddiskursen, og hvorvidt den utfordrer makt i samfunnet og legger opp til samfunnsforandring ved å rette på skjev maktfordeling.²⁶

2.2.1.1 Validitet og reliabilitet

Validitet omhandler spørsmålet om hvilke standarder og kriterium forskningen må følge for å kunne regnes som kvalifisert forskning.²⁷ Øivind Bratberg skriver at det vil ofte være et mål i samfunnsforskning å kunne generalisere til en definert populasjon, også kjent som ytre validitet. Bratberg peker på at diskursanalyse er sjelden egnet til en slik generalisering, og vil heller ikke gi grunnlag for en klar operasjonalisering eller et tydelig kausalforhold. Det betyr likevel ikke at diskursanalyse vil kunne regnes som *ugyldig* forskning. Bratberg anbefaler en

²⁴ Jørgensen & Phillips 2002: 81-83

²⁵ Jørgensen & Phillips 2002: 83-84

²⁶ Jørgensen & Phillips 2002: 86-87

²⁷ Jørgensen & Phillips 2002: 172

bredere forståelse av validitet, hvor validitet må forstås som forskningens gyldighet i større forstand.²⁸

Diskursanalyse vil ikke kunne bedømmes ut fra strenge, definerte kriterier knyttet til *validitet* og *reliabilitet*. I diskursanalytisk, praktisk forstand vil det innebære å gi en klar fremstilling av hva som ligger til grunn for en tolkning, samt hvilke implikasjoner som følger av tolkningen. Det bør tydeliggjøres hvilket utvalg som analyseres, samt tydeliggjøre hvilke analytiske verktøy som blir benyttet. Leseren av teksten må, så detaljert som mulig, få vite hvordan teksten er lest og analysert. En følge av dette er at det bør fremstilles et forholdsmessig antall med sitater, for å kunne å eksemplifisere og dokumentere de analytiske funnene for leseren. På den måten kan en legge opp til at leseren selv kan teste metoden, med den hensikt å sikre at leseren selv kan komme frem til samme resultat som analytikeren.²⁹

Forskningens etterprøvbarehet er med på å påvirke forskningens *reliabilitet*. Diskursanalyse medfører visse reliabilitetsutfordringer, både ut fra hvordan tekstene tolkes, og ut fra hvilke tekster den bygges på. Kildeomfanget vil ofte kunne være nær ubegrenset, noe som medfører at analytikeren bør gjøre noen praktiske valg når kildeomfanget skal velges. Bratberg understreker at intertekstualitet og det å tolke tekst i kontekst er essensielt i diskursanalysen. Ved å la konteksten, som for eksempel skotsk selvstendighet, alltid stå sentralt, og tekstutvalget selektivt og prøvende, vil det medføre klare begrensninger på rammene rundt kildeutvalget i en diskursanalyse. Diskursanalysen i studien vil være prøvende, ved at en utfordrer usagte antagelser. Kildeutvalget i analysen er derfor knyttet rundt sentrale, politiske aktører i Storbritannia.³⁰

2.2.2 Narrativ: Historie som fortelling

Som en vesentlig del av masterprosjektet, vil det å undersøke politikernes bruk av historie være svært relevant. Fokuset vil være å undersøke hvilke historiske hendelser som blir trukket frem, både direkte og indirekte, samt hvordan hendelsene blir beskrevet. På samme måte vil det være viktig å være observant på hva som ikke blir nevnt. Dette underkapittelet har til hensikt å klargjøre hvordan historie fungerer som et narrativ, eller som en fortelling, fremfor en objektiv sannhet, samt hvordan narrasjonsteori kan benyttes som et praktisk analyseverktøy.

²⁸ Bratberg 2014: 54-56

²⁹ Bratberg 2014: 54

³⁰ Bratberg 2014: 54-56

Ifølge Hayden White kan historie anses som fortelling, eller som et narrativ. Det innebærer i hovedsak at fremstillinger av fortidens virkelighet, vil prege meningen fortelleren tillegger hendelsene som formidles. Fortellingene blir dannet og formet ut fra hvordan fortelleren benytter seg av sin forestillingsevne og litterære virkemidler, hvor målet er en meningsfull og fullstendig fremstilling. Fremstillinger av fortiden vil alltid være relative og subjektive, i og med at de er avhengig av perspektivet og utgangspunktet de formidles fra. Det medfører også at formidlinger om fortiden ikke kan sies å være objektivt falske eller sanne.³¹

Grunnfortellinger er fortellinger som kan deles av flere forskjellige tekster. De kan forstås som fortellingsmønstre som kan bli bekreftet og reproduisert på tvers av praksiser. Gjennom analysen er det ønskelig å identifisere *hovedfortellinger*. Hovedfortellinger er meningsbærende fortellinger som uttrykker tekstens hovedbudskap. Hovedfortellinger vil kunne variere på tvers av tekster dersom disse fortellingene er delt mellom flere tekster, vil de kunne utgjøre en *grunnfortelling*. Det å *forstå* en historietekst vil være å gjenkjenne hovedfortellingen. Leseren må først og fremst forstå hva som er tillagt vekt, hvilket perspektiv forløpet tar utgangspunkt i, hvilke prinsipper som ligger til grunn for hva som er tatt med, og hva som er utelatt i teksten.³²

Rent konkret vil analysen av fortellingene blant annet innebære å undersøke hvem som blir iscenesatt i fortellingene, som inaktive eller aktive objekter og aktører. Hvem er det som blir fremstilt som pådrivere i fortellingen, og hvem er det som står i sentrum av fortellingen, og på hvilken måte? Blir de fremstilt som helter eller som ofre? Det er heller ikke gitt at det er enkeltindivid som står i sentrum av fortellingen. Større grupper, som *folket*, arbeidere og kvinner, eller endringsprosesser som modernisering, utviklingstrekk knyttet til utvidede demokratiske rettigheter og den industrielle revolusjon, kan også bli fremstilt å være i fortellingens sentrum. I tillegg kan en undersøke hvordan formidleren plasserer seg selv opp mot fortellingen, og da særlig om formidleren ønsker å tale på vegne av grupper i fortiden, med ønske om å påvirke fremtiden. Et annet moment vil innebære å undersøke hvilke sammenhenger fortellingene settes i sammenheng med, hvilke kontekster som blir dannet i tekstene, samt hvilket utgangspunkt fortellingene har. For eksempel vil det nasjonale kunne fungere som et utgangspunkt og referanseramme for diskursen om skotsk selvstendighet, både hos forkjemperne og motstanderne av skotsk selvstendighet.³³

³¹ Heiret, Ryymin, & Skålevåg 2013: 19-20

³² Heiret et al. 2013: 25-26

³³ Heiret et al. 2013: 26-27

2.3 Teoretisk rammeverk og innfallsvinkler

Det er særlig tre teoretiske innfallsvinkler til masterprosjektet som ligger til grunn for analysen. Den første innfallsvinkelen omhandler hvordan politikere konstituerer og bruker folkebegrepet i politisk diskurs, og hvilken effekt denne bruken har direkte og indirekte. Det andre underkapittelet har til hensikt å gi en innføring i feltet historiebruk, og hvordan historie kan fungere som et retorisk virkemiddel til for å fremme formål. Det gis også en oversikt over hvordan historie kan fungere som et rammeverk i særlig et etnisk-romantisk nasjonssyn, og *folkets* rolle i å opprettholde dette historiske nasjonssynet. Den siste, teoretiske innfallsvinkelen har til hensikt å belyse nasjonalismebegrepet med utgangspunkt i et modernistisk forskningsperspektiv på nasjonalisme. Dette kapittelet er igjen delt i to underkapittel, hvor det første underkapittelet har til hensikt å klargjøre rollen diskursive praksiser har i å opprettholde et perspektiv på et nasjonalistisk medborgerskap. Det siste underkapittelet har til hensikt å legge frem forskjellige perspektiv på hva som utgjør den moderne, skotske nasjonalismen, samt hvor den stammer fra.

2.3.1 Konstruksjon av folket

Et viktig felt innenfor temaet politisk diskurs er hvordan politikere konstituerer begrepet 'folket' og hvilken effekt og virkning denne bruken har. Resultatet av denne konstruksjonen kan i stor grad bidra til å legitimere politiske mål, og skape identitet og inkludering. Samtidig skaper det en ekskludering av de som ikke hører inn under folket'.³⁴ Det er derfor nødvendig å klargjøre hvordan folkebegrepet blir konstruert og brukt av politikerne, og hva som ligger til grunn for denne språkbruken.

Konstruksjonen av 'folket' kan hevdes å ha to funksjoner. Den første funksjonen tar utgangspunkt i hvordan folket kan fungere som et historisk objekt i en nasjonalistisk lære, hvor diskursen blir legitimert eller får autoritet gjennom en forhåndsgitt eller skapt historisk hendelse. For det andre fungerer konstruksjonen av folket som del av en kontinuerlig prosess, hvor folket synliggjør det nasjonale som en repeterende og reproduserende prosess. En forståelse av hvordan *folket* blir konstruert, kan derfor bidra til å gi en sentral forståelse av legitimeringsprosessen som foregår i en nasjonalistisk og historisk diskurs.³⁵

Hvem som utgjør folket er ikke et udiskutabelt historisk faktum. Konstruksjonen av folket bør forstås som en pågående prosess, fremfor et fullført og rigid historisk produkt.³⁶ Det politiske

³⁴ Rosland 2014: 236

³⁵ Rosland 2014: 237

³⁶ Rosland 2014: 236-237

bruksområdet medfører også noen uklarheter og tvetydigheter. Folkebegrepet har en klar tendens til å bli formet og utstrakt for å kunne passe inn i flere forskjellige funksjoner. Folkebegrepet bærer på et vidt assortiment med ulike meninger, mange av dem ofte i et uforenlig og motstridende forhold med hverandre. En slik tvetydighet kan medføre at hvem som rent praktisk utgjør *folket* i en og samme tekst, vil være kontekstuel avhengig, og dermed i enkelte tilfeller også kunne være motstridende.³⁷

Historie kan derfor ha en essensiell rolle i å konstruere en nasjonalidentitet via diskursen om et folk. Gjennom en fortelling om historiske hendelser, kan *folket* legitimeres som en historisk enhet. Ved å undersøke og sammenligne partienes identitetsskapende historiebruk kan det synliggjøres hvordan de forskjellige partiene konstituerer, henvender seg til og legitimerer hver sine respektive *folk* med særskilte verdier og karakteristikk.

2.3.2 Historiebruk

Historien er ikke nøytral og ufarlig, og kan ifølge Ola Svein Stugu fungere som en ressurs. Forestillinger og tanker om utvikling og fortiden kan fungere som en viktig ressurs for både individ og kollektiv, på forskjellige nivå. Fortellingen om fortiden kan tilby bevisste aktører en mulighet til å finne retoriske virkemiddel til sine egne formål, både i form av argumenter og følelser det kan spilles på. Stugu understreker at historie må forstås som alle slags forestillinger om fortiden, uavhengig av om forestillingene har rot i virkeligheten eller ikke. Historiebruksperspektivet er derfor ikke særlig opptatt av fortiden i og for seg selv, men fokuserer heller på hvilken funksjon tolkningen av historien har i dag.³⁸ Friedrich Nietzsche skiller mellom tre måter å bruke historien på. Den monumentale historiebruken bruker historien til inspirasjon og forbilde for handling. Den antikvariske bruken påpeker det tradisjonelle og enkle, og oppfordrer til ivaretagelse av kulturer. Den kritiske historiebruken ønsker å frigjøre seg fra historien, fremfor at historien skal være et ideal.³⁹

I et etnisk-romantisk nasjonssyn spiller fortellinger om felles identitet og historie en sentral rolle. Forestillinger om likt opphav har tradisjonelt spilt en viktig del i dette nasjonssynet, der det etniske fellesskapet blir omtalt som 'folk'. Lik identitet og historie blir derfor ofte oppfattet som viktig. En felles nasjonshistorie vil kunne være en grunnleggende del i å styrke den nasjonale selvforståelse, noe som har flere årsaker. Først og fremst kan den bidra til å styrke individets relasjon med nasjonen. Nasjonshistorien styrker også oppfattingen av

³⁷ Canovan 2005: 2-3

³⁸ Stugu 2008: 9-11

³⁹ Stugu 2008: 12

nasjonen som en særegen enhet som skiller seg ut fra andre enheter. I tillegg legitimeres nasjonen som en rettmessig enhet, hvor historien gjør det mulig å rettferdiggjøre nasjonens eksistens og videre utvikling. Nasjonshistorien innebærer også ofte en fortelling om det større fellesskapet, som gir enkeltindivid muligheten til å kjenne seg som del av et fellesskap. Til slutt kan nasjonshistorien fungere som et grunnlag for å skape bevissthet om felles nasjonale verdier.⁴⁰

2.3.3 Nasjonen og nasjonalidentitet som et moderne konstrukt

En stor del av studien er hvordan politikerne henviser seg til en britisk og/eller en skotsk nasjonalidentitet. Det vil derfor være nødvendig å redegjøre for begrepene knyttet til nasjonalisme og nasjonalidentitet, og hvordan politikere gjennom diskursen kan konstituere en nasjonalidentitet. Hvilke metoder og strategier brukes for å konstruere en slik identitet, og hvordan kan man få tak i dette skjulte konstruktet? For å kunne svare på spørsmålet, er det nødvendig å ta for seg nasjonalismebegrepet først:

[But] nationalism is not the awakening of an old, latent, dormant force, though that is how it does indeed present itself. It is in reality the consequence of a new form of social organization, based on deeply internalized, education-dependent high cultures, each protected by its own state.⁴¹

Nasjonalisme må ut fra Ernest Gellner sitt utsagn forstås å være et konstrukt fra en høy- eller elitekultur, som blir beskyttet av stater. Det er i denne sammenhengen det er logisk å snakke om *nasjonalstater*. Denne sosiale organiseringen er moderne, til tross for at nasjonen og nasjonalismen ofte presenteres å være historisk forankret fra eldre tider. Gellner viser til at nasjonalisme selektivt velger ut kultur og historie for å skape en kontinuitet, ofte med det resultat at fortellingene blir endret drastisk og vedvarende.⁴²

Ifølge Gellner fungerer nasjonalisme som et politisk prinsipp som fremhever viktigheten av at kulturell likhet som et grunnleggende, sosialt bånd mellom mennesker. Prinsippets legitimitet henger sammen med at medlemmene i den aktuelle gruppen tilhører samme kultur, eller *nasjon*. Trekket prinsippet langt nok, blir kulturell likhet en betingelse for et legitimt medlemskap. Med andre ord, det er *bare* medlemmer i kulturen som kan slutte seg til *nasjonen*, og *alle* må gjøre det.⁴³ Gellner peker på at kulturen og historien blir et effektivt

⁴⁰ Stugu 2008: 47-49

⁴¹ Gellner 1994b: 63

⁴² Gellner 1994b: 63-65

⁴³ Gellner & Eitheim 1998

verktøy for de privilegerte for å ekskludere, og som et identifikasjonsmiddel for de underprivilegerte. På paradoksalt vis vil den kulturen nasjonalisme ønsker å bevare, ofte være funnet opp av dem selv, og det er dermed nasjonalismen som skaper nasjonen.⁴⁴

Thomas Hylland Eriksen skriver at nasjonen vil være både et historisk og kulturelt produkt, og ikke er et naturlig produkt i og for seg selv. Dersom en undersøker de historiske kildene til det nasjonalistiske kildene, viser det seg ofte at de er *flyktige*. Med andre ord, vil de historiske referansene kunne spille flere forskjellige roller på samme tid. Historie vil derfor også være et produkt av nåtiden, og ikke fortiden. Historien spiller dermed en praktisk rolle for å underbygge tanken om at en nasjon er særegen, og at den skiller seg ut fra andre nasjoner.⁴⁵ Hylland Eriksen mener i tillegg at slike kulturelle definisjoner kan bidra til å gjøre nasjonen om til en selvoppfyllende profeti. Når nasjonen blir definert som kulturelt særegen, vil medlemmene i nasjonen definere og innrette seg selv etter denne beskrivelsen. På denne måten kan kulturen bli *mer* homogenisert.⁴⁶

2.3.3.1 Det nasjonalistiske medborgerskapet

Nasjonalstater blir hevdet å være den dominerende formen for statsdannelse i dag, og de overlever derfor i stor grad på bakgrunn av innbyggernes identifisering til staten og medborgerskapet som del av et nasjonalt fellesskap. Narrativ og historier om medborgerskap kan fortelle hvorvidt man er del av dette fellesskapet eller ikke. Den modernistiske nasjonalismeforskeren Benedict Anderson tar utgangspunkt i nasjoner som et moderne konstrukt som må bli forstått som et forestilt eller tenkt samfunn.⁴⁷ Perspektivet begrunnes med at kravet for å skape en nasjon i moderne tid er et narrativ som forteller medlemmene i et samfunn, som er for stort til at de virkelig kan kjenne hverandre, at det er mulig å forestille seg en tenkt tilhørighet gjennom nasjonen.⁴⁸ Her synliggjøres diskursens rolle i skapelsen av en nasjonalidentitet, og at historier om medborgerskapet bidrar til å fortelle individet hvorvidt det er mulig å ta del i dette fellesskapet.

Rogers M. Smith kan også kobles til den modernistiske forståelsen av nasjonalisme, og forklarer i stor grad *folkets* rolle i å opprettholde det nasjonale konstruktet. Smith påpeker at det ikke eksisterer et naturlig 'politisk folk', men at alle er et produkt av en konfliktfylt historie. Alle tanker om et politisk fellesskap er resultat av et menneskelig konstrukt. Nasjoner

⁴⁴ Gellner 1994a: 64

⁴⁵ Eriksen 1993: 13-14

⁴⁶ Eriksen 1993: 25-26

⁴⁷ Hammer 2010: 269

⁴⁸ Hammer 2010: 269

representerer ett av flere forskjellige ‘politiske folk’, som blir formet av et narrativ eller historier. Smith ser på medborgerskap som historiske fortellinger som oppfordrer folk til å omfavne lovprisende identiteter, sette roller opp mot hverandre og få den erfaringen som politikere forsøker å vekke i dem. Konstruksjonen kan gjøres gjennom argumentasjon, symbolikk, retorikk eller historier.⁴⁹

Som et grunnlag i Smith sin teori om hvordan *folk* blir skapt, fremstår politikere som fortellerne, og mottakerne som de som konstituerer denne fortellingen. Både lederne og mottakerne vil gå inn i prosessen med å skape et *folk* med eksisterende identiteter, interesser og idealer – også kalt ‘de tre i-ene’. Smith hevder at en betydningsfull del av den demokratiske prosessen er å lede det største *folket*. Hvorvidt denne konstruksjonen lykkes, avhenger av fortellerens oppfattelse av mottakerens identitet, interesse og ideal. Fortelleren må forutse de eksisterende historiene, men må også fremme seg selv som det eneste aktuelle og realistiske alternativet som kan representere en slik historie.⁵⁰ Dermed synliggjøres hvordan historie kan bli brukt av politikere når de skal skape en historisk fortelling som skal oppfordre folk til å omfavne en gitt identitet, og hvilke kriterier som stilles for at dette skal lykkes.

2.3.3.2 Nasjonalisme i Skottland

I tilfellet Skottland og skotsk nasjonalisme, eksisterer det forskjellige forklaringsmodeller på hva som utgjør den skotske nasjonalismen, og hvor den har grobunn fra. Ved å ta utgangspunkt i et modernistisk nasjonalismeperspektiv, skapes det noen spørsmål rundt hvordan den skotske nasjonalismen har oppstått og blir opprettholdt i dag, samt hva som kjennetegner den. Leith & Soule tilbyr en forklaring og refererer til hvordan modernistiske forskere presenterer og grunngir den skotske nasjonalidentiteten. En forklaring på hvordan den skotske nasjonalidentiteten oppstod, var på bakgrunn av de selvstendige institusjonene som Skottland beholdt etter unionsavtalen i 1707. Kirken, privatrettssystemet og utdanningssystemet forble selvstendig under skotsk kontroll, og hevdes med det å ha bidratt til å konstruere og opprettholde den skotske nasjonalismen. Denne selvråderetten hevdes å ha skapt rom for at skotter kunne være ‘skotter på sin egen måte’. Resultatet var en form for nasjonalidentitet som i mye større grad var borgerrettslig, fremfor etnisk determinert – *demos* fremfor *ethnos*.⁵¹

⁴⁹ Hammer 2010: 270

⁵⁰ Hammer 2010: 270

⁵¹ Leith & Soule 2011: 2-3

Leith & Soule refererer til hvordan enkelte modernistiske forskere mener det eksisterer særlig tre tegn på at påstanden om *demos* fremfor *ethos* stemmer. Først og fremst vil det å stemme i valget til det skotske parlamentet, være bestemt av bosted (*demos*) fremfor etnisk tilhørighet (*ethos*). Enhver brite eller EU-borger bosatt i Skottland, kan delta i valget til det skotske parlamentet og stille som kandidat. Dersom en er skotsk-født, men bor utenfor Skottland, kan en heller ikke stemme i valget til det skotske parlamentet.⁵²

Den andre faktoren er spørsmålet om den doble nasjonalidentiteten, og at skotter har et relativt komfortabelt forhold til det å måtte forholde seg til to nasjonalidentiteter. Leith & Cole refererer til studier som viser at politiske tilhengere i Skottland, også på tvers av hele det politiske spekteret, har en tendens til å velge nasjonalidentiteten *skotte* fremfor andre nasjonalidentiteter. Det finnes SNP-tilhengere som identifiserer seg som skotter, men likevel stiller seg mot selvstendighet. På samme tid eksisterer det Labour-tilhengere som ønsker selvstendighet. Det viser seg at mennesker i Skottland i relativt stor grad klarer å skille sin nasjonale (den skotske), og statlige (den britiske) nasjonalidentitet. Personer i England har ikke like lett for å skille mellom nasjonalidentitetene, uten at det nødvendigvis betyr at nasjonalidentitet betyr mindre i England. I Skottland er det i utgangspunktet ikke noen klar sammenheng mellom nasjonalidentitet, konstitusjonelle og politiske preferanser. For mange skotter vil skillet mellom nasjonal og statlig identitet, likevel kunne være et mer komplisert spørsmål fremfor å anse nasjonalidentitetene som 'hver sin side av en mynt en enkelt kan veksle mellom'. Denne faktoren illustrerer likevel et politisk aspekt ved den skotske identiteten, hvor det kulturelle som del av det borgerrettslige, blir mer vektlagt enn det etniske.⁵³

Den tredje faktoren som underbygger et fokus på *demos* fremfor *ethos*, vises ved at rase begynner å bli inkludert i spørsmålet om nasjonalidentiteter. Etniske minoriteter som bor i Skottland, har en tendens til å legge til kulturelle og etniske karakteristikk til den skotske nasjonalidentiteten. Eksempelvis vil personer innenfor disse minoritetssamfunnene, eksempelvis identifisere seg selv som 'skotsk-muslim'. Til sammenligning vil den samme gruppen i England ha større sannsynlighet for å identifisere seg som 'britisk' fremfor 'engelsk'. Det viser at den skotske identiteten trolig blir oppfattet som kulturelt og borgerrettslig inkluderende for etniske minoriteter.⁵⁴

⁵² Leith & Soule 2011: 4-5

⁵³ Leith & Soule 2011: 4-5

⁵⁴ Leith & Soule 2011: 4-5

Leith & Soule understreker også viktigheten av å være observant på at *Scottishness* ikke vil være det samme gjennom tid og rom, og at nasjonalidentitet er noe som blir til i diskursen om Skottland. Selv om en kan referere til 'det skotske' i fortiden, betyr ikke det at en moderne skotte, sammenlignet med en skotte på 1400-tallet, kan anses å være det samme.⁵⁵ En enkel korrelasjon mellom partitilhørighet, konstitusjonell preferanse, etnisk identitet og nasjonal identitet er det ikke mulig å peke på. Det å forstå nasjonalidentiteten som borgerrettslig fremfor etnisk determinert, muliggjør en mer nyansert forståelse av identiteten, og dermed også hvilke følger det har for politikken og den konstitusjonelle organiseringen i Storbritannia og Skottland. På denne måten blir følelsen av å være skotsk nærmest et biprodukt, som vektlegger det borgerrettslige fremfor etnisk inkludering. Skotsk-nasjonalistiske utsagn vil, ved at den er borgerrettslig forankret fremfor etnisk, ta utgangspunkt i praktiske argument knyttet til institusjonalisering, politikk og statlig ansvarlighet. På den måten hevdes det at den skotske nasjonalistbevegelsen er blant de minst romantiske i form og uttrykk, sammenlignet med andre nasjonalistbevegelser.⁵⁶

En slik modernistisk fremstilling av den skotske nasjonalidentiteten er likevel, ifølge Leith & Soule, mulig å problematisere. Et modernistisk nasjonalismeperspektiv virker å inneha en tendens til å anse nasjonalisme som et produkt som sprer seg fra toppen og nedover.

Eksempelvis vil politiske parti og institusjonelle 'eliter' spre et nasjonalistisk tankegods nedover til massen, eller *folket*. På denne måten blir eliten voktere av det nasjonalistiske prosjektet. Massen blir igjen forstått ut fra politiske eller konstitusjonelle preferanser, til tross for at det ikke nødvendigvis er en korrelasjon mellom politisk preferanse og nasjonalidentitet. Den modernistiske tradisjonen har i tillegg hatt en tendens til å fokusere på det rent rettslige og institusjonelle aspektet ved skotsk nasjonalisme, fremfor et større fokus på det skotske kultur- og privatlivet. Akademikere, så vel som journalister og kunstnere, er også del av den kulturelle og diskursive konstruksjonen av nasjoner.⁵⁷

Gjennom sin studie av politisk diskurs og nasjonalidentitet i Skottland, observerte Leith & Soule at alle større politiske aktører, i større eller mindre grad implementerer nasjonalistisk språk og andre former for nasjonalisme som del av sitt politiske hovedbudskap. Bruken av nasjonalistisk retorikk er ikke særegent for SNP. Parti som er for unionen, bruker også nasjonalistisk retorikk i sitt politiske budskap. Leith & Soule oppdaget i tillegg at det

⁵⁵ Leith & Soule 2011: 3

⁵⁶ Leith & Soule 2011: 5-6

⁵⁷ Leith & Soule 2011: 6-7

eksisterer et klart skille mellom 'den politiske elite' og 'den skotske massen', ut fra deres tanker om inkludering og ekskludering. Tankene og forståelsen rundt inkludering og ekskludering, altså av hvem som er skotsk eller ikke, og hvem som tilhører den skotske nasjonen, varierer sterkt mellom den politiske 'elite' og den skotske 'massen'. Førstnevnte gruppe har en mer konsekvent og konsis argumentasjon knyttet til inkludering og ekskludering.⁵⁸ 'Eliten' vektlegger i mye større grad borgerrettslige prinsipper som grunnlag for hvorvidt en kan ta del i den skotske nasjonen. 'Massen' vektlegger i større grad at det eksisterer et felles opphav, fødselsopphav og en historisk arv som konstituerer den skotske nasjonen.⁵⁹ Ved å ta utgangspunkt i 'massens' perspektiv som del av den skotske nasjonalidentiteten, blir ikke den skotske nasjonalidentiteten som helhet rent *demos* fremfor *ethnos*.

Neil Davidson tilbyr en annen tilnærming til hvordan den skotske nasjonalfølelsen først ble skapt. Med utgangspunkt i et marxistisk perspektiv, hevder Davidson at grunnlaget for skotsk nasjonalfølelse stammer fra mellom 1746 og 1820, med utgangspunkt fra arbeiderbevegelsen. Samtidig tilbyr Davidson også en årsaksforklaring på hvorfor det eksisterer en splittet nasjonalidentitet i Skottland, samt hvilken rolle unionen har spilt for å konstruere og opprettholde en skotsk nasjonalidentitet i Skottland.⁶⁰ Davidsons forståelse av skotsk nasjonalfølelse består av tre komponenter. Den første bygger på forskjellen mellom skotsk nasjonalbevissthet og skotsk nasjonalisme. Davidson fremhever at skotsk nasjonalisme ikke eksisterte som en målbar enhet før 1920. Skottlands rolle i det britiske imperiet førte til en kompleks idé om opphav, hvor enkelte identifiserte seg som britiske fremfor skotske. På 1970-tallet identifiserte eksempelvis én tredjedel av skottene seg selv som britiske, samtidig som det skotske nasjonalistpartiet i løpet av denne perioden økte i popularitet og i antall stemmer. Denne økningen i popularitet henger sammen med den andre komponenten, hvor det trekkes frem at skotter nettopp har en splittet nasjonalfølelse. Tanken var å holde seg lojal mot det moderne Storbritannia, men samtidig holde på et minne om Skottlands historie. Den siste komponenten baserer seg på hvordan den skotske nasjonen har blitt påvirket og formet gjennom britisk imperialisme. Davidson fremhever hvordan skotske arbeidere omfavnet den britiske staten, noe som medførte at de ble innlemmet i den britiske nasjonalismen.

⁵⁸ Leith & Soule 2011: 141

⁵⁹ Leith & Soule 2011: 144

⁶⁰ N. Davidson 2000: 200-203

Omfavnelsen medførte at sosialisme ble blokkert av nasjonalisme. Samtidig åpnet unionen for kollektive interesser for arbeidere på begge sider av grensen.⁶¹

Uavhengig av hvor lenge det har, og hvorvidt det har eksistert en skotsk nasjonalidentitet, har spørsmålet om nasjonalidentitet vært en betydningsfull del i debatten om skotsk selvstendighet. Når politikerne søker å konstruere en nasjonalidentitet, blir det i flere tilfeller referert til historiske hendelser. Hensikten er å bevise at nasjonalidentitetene er historisk forankret, og ved å skape eierskap til historien kan politikerne også skape definisjonsmakt over nasjonalidentitetene. Det kommende kapittelet tar derfor for seg Skottlands konstitusjonelle utvikling, for å sette studien og debatten i en historisk kontekst.

2.4 Historisk kontekst – Skottlands konstitusjonelle utvikling

Studien har til hensikt å undersøke hvordan politikerne fremstiller historiske hendelser gjennom fortellinger om fortiden. Fokuset ligger derfor på å undersøke hva som utgjør tolkningen og dens potensielle nytte for avsenderen. Det å undersøke fortellingens *riktighet* vil ikke være hensiktsmessig, i og med at enhver historisk referanse vil være subjektivt preget. Underkapittelet skal derfor primært fungere som en kort introduksjon om skotsk historie, med særlig fokus på de mest relevante, konstitusjonelle utviklingslinjene i Skottland.

2.4.1 Skottland frem til 1707

Under tidlig middelalder bestod området som i dag utgjør Skottland, av hovedsakelig tre hovedgrupper. Pikterne kontrollerte de nordlige delene, mens britonerne holdt til i de sørlige delene. Skotene, et folkeslag som også eksisterte i Irland, holdt til i Argyllshire i vest. Fra 800-tallet ble også vikingene en fremtredende folkegruppe, med egne selvstyrte områder i Skottland. Først i 843 e.Kr. ble deler av Skottland samlet under et kongerike, som senere skulle bli kjent som Alba. Frem til 1100-tallet dekte kongeriket Alba likevel bare en tredjedel av området som i dag utgjør Skottland. Det var først fra 1100-tallet og utover at monarkene begynte å kalle seg for 'king of Scots'.⁶²

I 1290 oppstod det uenigheter rundt arverekkefølgen til den skotske tronen, noe som medførte at den engelske kongen Edvard 1. i praksis overtok den faktiske kontrollen over Skottland. Uenighetene rundt arverekkefølgen medførte en rekke kriger mellom Skottland og England fra 1296, som i senere tid har blitt kjent som de skotske uavhengighetskrigene. Robert Bruce ble kronet til konge av Skottland i 1306, og de skotske uavhengighetskrigene kulminerte i

⁶¹ N. Davidson 2000: 200-203

⁶² Houston 2008: 5-6

slaget ved Bannockburn i 1314. Robert Bruce, konge av Skottland, vant mot England. Bruce benyttet seieren til å blant annet konsolidere sin makt som rettmessig konge over Skottland. Slaget medførte i og for seg selv ikke noen direkte store og varige endringer. Engelsk innflytelse fortsatte etter slaget, men ble vanskeliggjort.⁶³ I 1320 ble ‘Declaration of Arbroath’ forfattet som et brev til paven, og deklarte Skottland som et selvstendig kongerike. Selv om deklarasjonen i enkelte tilfeller kan bli ansett å ha vært en betydningsfull milepæl i skapelsen av den skotske nasjonen, er det ikke gitt at deklarasjonen faktisk hadde en slik funksjon i datiden. Deklarasjonen var i hovedsak en appell til den daværende største kristne autoriteten, og hensikten var blant annet å sikre støtte for legitimeringen av en selvstendig, skotsk krone.⁶⁴

Fra 1603 ble kongerikene England og Skottland samlet under én monark, og havnet med det i en personalunion med hverandre. Det skjedde ved at den skotske kongen James VI av Skottland arvet den engelske tronen, og med det også ble James I av England.⁶⁵ Med Act of Union i 1707, gikk de to kongedømmene sammen i en realunion. Resultatet ble dannelsen av en ny stat kalt Det forente kongerike Storbritannia. England og Skottland var derfor ikke to uavhengige kongedømmer lenger, men forent til ett kongerike med én monark. Både det skotske og det engelske parlamentet forsvant, til fordel for opprettelsen av et britisk parlament. Skottland beholdt likevel sine institusjoner innenfor privatrett, religion og utdanning.⁶⁶ På 1800-tallet opplevde Skottland en sterk urbanisering og økning i folketall. Under oppbyggingen av den skotske industrien, var tekstilindustrien viktig. Samtidig dreide industrien seg mer og mer mot skipsbygging. Sammen med industrialiseringen i Skottland fulgte en bedre økonomi. Irer, walisere og engelskmenn slo seg ned i Skottland for å arbeide, og påvirket med det også befolkningssammensetningen.⁶⁷

2.4.2 Veien mot et skotsk parlament og selvstendighetsavstemningen

Devolution betyr desentralisering av politisk makt, og viser i utgangspunktet til ønsket om økt selvstyre på de lavere, konstitusjonelle nivåene som utgjør Storbritannia. Det viser derfor til maktfordeling mellom de ulike nasjonene i unionen, i tillegg til spørsmålet om irsk selvstendighet.⁶⁸

⁶³ Houston 2008: 8-10

⁶⁴ Houston 2008: 10-11

⁶⁵ Houston 2008: 13-14

⁶⁶ Lynch 2001

⁶⁷ Wormald 2005: 176-177

⁶⁸ Ramsden 2005: 198-199

I 1979 og 1997 ble det stemt *ja* i spørsmålet om å ha et eget skotsk parlament. I 1979 var imidlertid valgdeltakelsen for lav til at folkeavstemningen ble ansett som gyldig. Men som følge av avstemningen i 1997 ble det skotske parlamentet i Holyrood, Edinburgh åpnet i 1998. Det finnes flere forklaringer på hvorfor det ble stemt ja til økt selvstyre i Skottland. En av flere årsaker til etableringen av selvstyre hevdes å være den negative økonomisk utviklingen i Skottland. 1980-tallet var preget av avindustrialisering, kapitalisering og privatisering av offentlige selskap. Arbeidsledigheten var oppe i 15%, og med gruvearbeiderstreiken i 1984 oppstod det store splittelser, og medførte svekkelse av fagforeningenes makt. Oljefunnene på 1970- og 1980-tallene hevdes i tillegg å 'ha gagnet Texas mer enn Skottland'.⁶⁹ Skottland maktet likevel å omstille seg, og gjennom 1990-tallet lå Skottland på det samme sosioøkonomiske nivået som England. En annen årsak til at den britiske Labour-regjeringen gikk inn for etableringen av selvstyre, hevdes å være et ønske om å begrense økende nasjonalisme ved å gi skottene en form for nasjonal anerkjennelse.⁷⁰

En av de politiske hoveddrivkreftene for skotsk selvstendighet har i nyere tid vært Scottish National Party, et skotsk nasjonalistparti grunnlagt i 1934. Partiet har utviklet seg fra å være et marginalt parti til å være det største partiet i dagens skotske parlament i Holyrood. Det skotske nasjonalistpartiet opplevde en økende popularitet fra 1970-tallet og fikk rekordoppslutning i 2011-valget. Med valget i 2011 ble partiets krav om å gjennomføre en skotsk selvstendighetsavstemning styrket.⁷¹

Leith & Soule argumenterer for at nasjonalidentitet har blitt en større del av samfunnet i Skottland i etterkant av *devolution*-prosessen. Nasjonalidentitet er ikke bare et resultat av økt, lovgivende selvråderett. Leith & Soule hevder at dagens, skotske nasjonalidentitet er en fortsettelse av skotsk-britisk politikk fra siste del av 1900-tallet. De viser til at det ble avholdt to folkeavstemninger i Skottland, med mindre enn 20 år mellom hverandre. Tilsvarende avstemninger har tradisjonelt vært sjeldne i Storbritannia. Den økte nasjonalistiske retorikken bidro til opprettelsen av det skotske parlamentet, og markerte på den måten begynnelsen av en ny periode i skotsk politikk. I tillegg mener Leith & Soule at *devolution* bidro til at Skottland begynte å utvikle en tilstedeværelse internasjonalt. Tilstedeværelsen er konstruert rundt tanken om Skottland som en selvstendig nasjon, fremfor Skottland som et undernivå av Storbritannia. Fra 2000-tallet hevdes det at de skotske regjeringene, gjennom sin diskurs og

⁶⁹ Wormald 2005

⁷⁰ Wormald 2005: 221-225

⁷¹ Mustad & Skatvik 2015

handlinger, ble mer åpne for å omfavne Skottland som nasjon og en særegen, politisk enhet. Omfavnelsen av nasjonen har skjedd på tvers av parti og politikere i Skottland.⁷²

Den 15. oktober 2012 signerte den britiske og den skotske regjeringen avtalen *Agreement between the United Kingdom Government and the Scottish Government on a referendum on independence for Scotland*. Avtalen hadde til hensikt å legge et vidt rammeverk for gjennomføringen av den kommende skotske regjeringen.⁷³ I avtalen mellom de to regjeringene står følgende krav til avstemningen formulert:

The governments are agreed that the referendum should: have a clear legal base; be legislated for by the Scottish Parliament; be conducted so as to command the confidence of parliaments, governments and people; and deliver a fair test and a decisive expression of the views of people in Scotland and a result that everyone will respect.⁷⁴

Dette er altså konteksten for den store debatten som utspilte seg i forkant av selvstendighetsavstemningen, og bidro til å dele Skottland i to leirer: for eller mot skotsk selvstendighet. Argumentene i debatten omhandlet i stor grad hvilken side som på best mulig måte kunne realisere målet om et velstående samfunn. I de følgende kapitlene argumenteres det for at de største stridstemaene i debatten omhandlet nasjonalidentitet, unionens rolle, *devolution*, globale ambisjoner, samt fortellinger om Storbritannia og Skottlands historie.

⁷² Leith & Soule 2011: 139

⁷³ HM Government & The Scottish Government 2012

⁷⁴ HM Government & The Scottish Government 2012: 2

3. The Conservative and Unionist Party – Unionen i særstilling

Det konservative partiet er blant Storbritannias aller største parti i oppslutning.⁷⁵ Fra mai 2010 til 2015 ble Storbritannia ledet av en koalisjonsregjering som bestod av The Conservative Party og Liberal Democrats, med David Cameron som statsminister. Partiet deltok sammen med blant annet Labour i Better Together-kampanjen, som arbeidet for at Skottland skulle forbli i Storbritannia. Som regjeringsparti og et av Storbritannias største parti, får partiet en særegen mulighet til å styre debatten. Det medfører likevel også visse spesifikke utfordringer for partiet. På tidspunktet talene ble avholdt, måtte partiet forholde seg til både det kommende parlamentsvalget og selvstendighetsavstemningen i Skottland samtidig. Mulighetene og utfordringen ved å være blant Storbritannias største parti, understreker viktigheten av å være observant på ikke bare hva som blir nevnt, men også hva som ikke blir nevnt. At Conservative Party og Labour er enige i spørsmålet om skotsk selvstendighet, betyr ikke at grunnlaget for deres posisjon er det samme. Til tross for likt synspunkt, benytter partiene svært ulike argument basert på sitt ideologiske utgangspunkt. Resultatet blir at Conservative Party og spesielt Labour må forholde seg til hverandre på en spesiell måte, hvor partiene etablerer hverandre i et motsetningsforhold selv om de har likt synspunkt om skotsk selvstendighet.

For det konservative partiet er det analysert og inkludert totalt 13 taler. Av disse 13 talene, er det 4 taler som danner hovedgrunnlaget for analyseteksten. Disposisjonen i kapittelet bærer i stor grad preg av de fire hovedargumentene David Cameron oppgir som grunn til hvorfor Skottland bør være en del av Storbritannia. Cameron identifiserer deres sammenkoblinger innad i unionen, deres velferd, Storbritannias plass i verden og deres verdisett som argumenter for unionen.⁷⁶ Dette er også gjennomgående hovedtema og -trekk i den andre talen til David Cameron og talene til Ruth Davidson, daværende leder av det skotske konservative partiet.⁷⁷ Det er viktig å få synliggjøre hvordan de konservative politikerne omtaler selve folkeavstemningen i Skottland, noe som har fått et eget underkapittel. I tillegg er det vurdert som hensiktsmessig å trekke frem fortellingen om den historiske utviklingen til Storbritannia som eget underkapittel. Denne hovedfortellingen er identifisert som en betydningsfull del i alle talene, uten at det nødvendigvis blir nevnt eksplisitt.

⁷⁵ Ramsden 2005: 157

⁷⁶ Cameron 2014a

⁷⁷ De fire hovedargumentene om sammenkoblingene innad unionen, Storbritannias plass i verden, deres verdisett, velferd og delte historie er også gjentakende hovedtrekk i Cameron 2014b, 2014c; R. Davidson 2012; May 2012.

3.1 Skotsk selvstendighet

Hvordan den kommende folkeavstemningen blir omtalt varierer ut fra blant annet ståsted og situasjon. Dermed påvirkes også bruken av selvstendighetsbegrepet, som i og for seg selv viser seg å inneha en positiv forståelsesramme. Dette skaper særlige utfordringer for de som stiller seg imot skotsk selvstendighet. De konservative har en tendens til å omtale folkeavstemningen sammen med ord som separasjon og skilsmisse, som gir en annen og mer negativ forståelsesramme av 'selvstendighet'. Unionen blir også skildret som å være en familie, og skotsk selvstendighet må tolkes å være et brudd fra denne 'family of nations'. Det er også viktig å påpeke at ståstedet, rollen og ikke minst situasjonen, påvirker hvorvidt og hvordan avstemningen tas opp. Ved å trekke frem Skottland som et eget tema, fremheves Skottland også indirekte som noe særegent. David Cameron og Ruth Davidson har to vidt forskjellige roller og posisjoner å fylle i det konservative partiet. Denne rolleforskjellen bidrar til å skape noen tvetydigheter, hvor Davidson, som leder av det skotske konservative partiet, må forholde seg til det skotske på en annen måte enn David Cameron. Resultatet av rolleforskjellen synliggjøres når David Cameron bare henvender seg direkte til Skottland én gang under sin landskonferansetale:

But today I want a more simple message to go out to all the people of Scotland. From us here in this hall, from me, from this party, from this country, from England, Wales, Northern Ireland ...and it's this: We want you to stay. We want to stick together. Think of all we've achieved together – the things we can do together. The nations – as one. Our Kingdom – United.⁷⁸

Cameron mener å snakke på vegne av landet, i det som skal være en beskjed til Skottland. 'Britene' ønsker at 'vi' skal forbli og holde sammen. Av Cameron blir argumentene hentet blant annet i fortiden, med å henvise til hvilke positive ting britene historisk sett har utrettet sammen i fellesskap. Derfor skal Storbritannia også kunne utrette mye sammen i fremtiden, noe som skaper en forståelse av de fire nasjonene som likeverdige. Samlet sett utgjør de 'Our Kingdom'.⁷⁹ Spørsmålet om maktfordelingene mellom nasjonene er et omdiskutert tema blant de forskjellige partiene. For Skottland sin del har det gjerne vært et politisk spørsmål om hvorvidt man skal ha ytterligere eller mindre selvstyre. I et konservativt perspektiv kan det antas at ytterligere skotsk selvstyre vil kunne styre imot likeverdighetsprinsippet. Å fremheve Skottland som noe særegent, kan stride imot tanken om fire likeverdige nasjoner i et samlet

⁷⁸ Cameron 2013

⁷⁹ Cameron 2013

Storbritannia. Samtidig blir Skottland anerkjent av Cameron å være en nasjon. Camerons hovedformål er likevel å fremheve hvordan Skottland er med i et fellesskap bestående av fire likeverdige nasjoner, som har utrettet noe sammen tidligere. De fire nasjonene kommer derfor til å fortsette med å utrette noe sammen i et samlet kongerike, hevder Cameron.⁸⁰

I og med at Cameron ikke snakket så mye direkte og konkret om Skottland i sin landskonferansetale i 2013, vil det være interessant å undersøke hvordan han forholder seg til Skottland i andre taler utenom landskonferansen. En tale avholdt ved det olympiske stadionet Lee Valley VeloPark, 7. februar 2014, avholdt Cameron en tale dedikert til spørsmålet om skotsk selvstendighet. Talen begynner med å henvise til hvordan århundre med historie henger i en balanse, og at det henger et spørsmålstegn over fremtiden til Storbritannia. Det vil ikke være noen vei tilbake hvis Skottland stemmer ja til selvstendighet.⁸¹ Utsagnet har store likhetstrekk med hvordan Ruth Davidson fremhever hvordan årets landskonferanse kan være den siste UK-partikonferansen noensinne, og at valget i stor grad også handler om hvorvidt Storbritannia skal eksistere eller ikke.⁸² På den måten styres også hva debatten skal og bør handle om. Avgjørelsen kommer ifølge Davidson til å ramme enhver av 'våre store, britiske institusjoner', i tillegg til velstanden, sikkerheten, samt 'våre' bedrifter, allierte og dermed også Storbritannias plass i verden.⁸³

Davidson henviser også til hvordan det er de konservative som leder kampen for å holde landet sammen. Som bevis henvises det at 98 % av de konservative velgerne ønsker å beholde unionen, et høyere prosentantall enn velgere fra andre parti. På indirekte vis virker statistikkbruken å ha til hensikt å synliggjøre og underbygge de konservative velgernes forpliktelse og trofasthet til nasjonen Storbritannia. Davidson presiserer at de konservative, på nærmest naturlig vis, omfavner nasjonens suksess, strever etter å gjøre Storbritannia bedre, og setter pris på Storbritannias stolte historie.⁸⁴ Både Davidson og Cameron forsøker med andre ord å synliggjøre Skottlands betydningsfulle rolle i unionen, og bare gjennom unionen kan Skottland påvirke resten av verden på tilsvarende måte.

Cameron presiserer at hans tale ikke bare er dedikert til det skotske folk, men også til det engelske, walisiske og nord-irske folk. Cameron mener at Storbritannia kommer til å bli

⁸⁰ Selvstendighetsavstemningen og Skottlands rolle som likeverdig nasjon i Storbritannia blir omtalt på svært lignende måte, med familiemetaforer, i Cameron 2014b, 2014c; R. Davidson 2012.

⁸¹ Cameron 2014a

⁸² Selvstendighetsavstemningen blir omtalt som et spørsmål om eksistens eller ikke i Cameron 2014b, 2014c.

⁸³ R. Davidson 2013a

⁸⁴ R. Davidson 2013a

kraftig redusert uten Skottland. Valget betyr noe for alle sin fremtid, og Cameron ønsker å understreke at alle i Storbritannia har en rolle å spille.⁸⁵

[...] 7 months to save the most extraordinary country in history. And we must do whatever it takes. So to everyone in England, Wales and Northern Ireland – everyone, like me, who cares about the United Kingdom, I want to say this: you don't have a vote, but you do have a voice. Those voting are our friends, neighbours and family.⁸⁶

Cameron hevder at Storbritannia er det mest ekstraordinære landet i verdenshistorien. I tillegg legger han i all hovedsak frem fire større argument for hvorfor Storbritannia er bedre med Skottland i seg. Det handler om deres sammenkoblinger med hverandre, deres velstand, Storbritannias plass i verden og deres felles verdier. Cameron hevder at det eksisterer nettopp moralske, økonomiske, geopolitiske, diplomatiske og emosjonelle grunner for å holde Storbritannia samlet. Det å holde Storbritannia samlet, handler med andre ord om noe større enn Skottland i seg selv. Samtidig underbygges det at Skottland er betydningsfull i denne rollen som nasjonalt undernivå i Storbritannia.⁸⁷

For Davidson handler det ikke om hvorvidt Skottland kunne vært et uavhengig land, men hvorfor Skottland skal være uavhengig når de har så mye å tjene ved å være med i Storbritannia. Hun henvender seg til 'folket' og oppfordrer dem til å ta opp kampen mot 'oppstykkingen av Storbritannia'. Hun påpeker at ikke alle har noe de skulle ha sagt i selve avstemningen, men alle kan spille en medvirkende rolle for det endelige resultatet. Det handler om å sikre 'vårt land en fremtid'. Hun trekker frem en direkte analogi til valget i Quebec i 1995, hvor det ble stemt om hvorvidt Quebec skulle forlate Canada eller ikke. Meningsmålingene viste på forhånd at det var svært jevnt. Davidson mener at det som sikret flertall for at Quebec skulle forbli i Canada, var det faktum at resten av Canada sa at 'vi ønsker at dere skal forbli'. Davidson hevder at den kommende selvstendighetsavstemningen er den 'viktigste avgjørelsen i Skottlands historie'. Formålet er å synliggjøre hvordan det påvirker alle sammen i Storbritannia.⁸⁸ På lignende vis trekker også Cameron frem hvordan det større fellesskapet kan spille en rolle. Selv om det bare er fire millioner som kan fremme

⁸⁵ Cameron 2014a

⁸⁶ Cameron 2014a

⁸⁷ Cameron 2014a

⁸⁸ R. Davidson 2013a

sitt ønske i avstemningen, peker Cameron på hvordan avstemningen og utfallet rammer de resterende innbyggerne på 68 millioner.⁸⁹

Cameron grupperer også innbyggerne i Storbritannia ut fra deres motivasjon, engasjement og holdning til nasjonen på oppsiktsvekkende vis. Cameron hevder en har de ‘stille patriotene’, som er folk som elsker Storbritannia, flagget og den britiske historien. De tenker derimot ikke at det er mye de kan gjøre i spørsmålet for å oppmuntre Skottland til å fremdeles være en del av Storbritannia, og holder seg unna debatten. Det er også de som bare trekker på skuldrene og har en ambivalent holdning. De tror at det ikke betyr så mye for noen som helst sør for grensen, og at en kan fortsette som vanlig uten Skottland. Til slutt nevner Cameron ‘de få’, som tror at Skottland får det bedre hvis de forlater Storbritannia, og at dette såkalte giftemålet mellom nasjonene har utspilt sin rolle og trenger en skilsmisse.⁹⁰

Fremstillingen av hvordan ‘selvstendighet’ *egentlig* bør forstås, er et essensielt punkt for både Cameron og Davidson. Davidson bruker både ‘separate’ og ‘independence’ om hverandre. I sin landskonferansetale benytter ikke Cameron seg av tilsvarende ordbruk, men i sin VeloPark-tale benytter han seg likevel av ‘independence’ i begrenset form. Ordene ‘marriage’, ‘separation’ og ‘divorce’ benyttes også i begrenset form, men fremstår likevel som mer sentrale for hvordan selvstendighet for Skottland skal forstås. Skilsmissemetaforen om skotsk selvstendighet er svært synlig idet Ruth Davidson kritiserer det skotske nasjonalistpartiet: «Because they are a party driven by a single goal; divorcing Scotland from the family of the United Kingdom. A party that will do anything, say anything, promise anything – just to lure a few more voters onside in their bid to break up Britain.»⁹¹ Det at Cameron kaller Storbritannia for et ekteskap mellom nasjoner, og henviser til hvordan briter har giftet seg med hverandre de tre siste århundrene, understreker nettopp en familiær og historisk kontekst.⁹² Det er også viktig å presisere at verken Davidson eller Cameron refererer direkte til begrepene ‘devolution’ eller ‘home rule’ i sine taler. Årsaken til denne ‘tausheten’ henger trolig sammen med at begrepene, i et konservativt perspektiv, kan svekke bildet av de fire nasjonene som likeverdige i spørsmålet om maktfordeling.⁹³

⁸⁹ Cameron 2014a

⁹⁰ Cameron 2014a

⁹¹ R. Davidson 2013b

⁹² Lignende ordbruk, hvor skotsk selvstendighet blir skildret ord som skilsmisse og separasjon blir gjort i Cameron 2014b, 2014c; R. Davidson 2012; May 2012

⁹³ Hague 2014 tar opp og diskuterer nevnte problematikk rundt maktfordelingen mellom nasjonene på landskonferansen, i etterkant av folkeavstemningen om skotsk selvstendighet.

3.2 Det britiske og det skotske fellesskapet

Avhengig av hvilke hendelser og verdier som blir trukket frem, skapes det karakteristikk for hva det vil si å være britisk og/eller skotsk. De konservative fremmer visse karakteristikk som bidrar til å skape en forståelse av det skotske som en essensiell del av det britiske.

Hovedpoenget virker i stor grad å være å underbygge tanken om hvordan de fire nasjonene har skapt det britiske ved å samarbeide. På den måten blir det skotske normalisert som en del av det britiske, uten at det blir noe særegent.⁹⁴ Således anerkjenner de konservative at det også eksisterer en form for splittet nasjonalidentitet i Skottland, i tillegg til at Storbritannia består av fire likeverdige nasjoner. De konservative, ved å benytte seg av slike gruppekonstruksjoner basert på egenskaper, vil dermed også utelate noen fra denne fellesskapskonstruksjonen. Cameron skildrer på sin side hvordan det britiske folket og britiske bedrifter er en del av folket, med gitte verdier og egenskaper:

You. The British people. Never giving up. Working those extra hours. Coping with those necessary cuts. You. British business. You kept people on in the hard times. Invested before you knew for certain that things were getting better. Together – we are clearing up the mess that Labour left.⁹⁵

‘Det britiske folket’ blir skildret som hardtarbeidende, og ved å godta kutt har de bidratt til å snu den negative trenden de opplevde under Labour. Dette vil hjelpe til med å bygge det Cameron kaller for et ‘land of opportunity’, ikke ulikt det amerikanske nasjonalmantraet. Derfor skapes det også en viss inkludering av bedriftseierne i folkebegrepet, ved å blant annet løfte frem deres viktige rolle i samfunnet.

Davidson skildrer Storbritannia som et land som ikke bryr seg om hvor du er født, så lenge du gjør Storbritannia til ditt hjem: «don the Team GB jersey, win or lose, we will cheer you around the Olympic track.»⁹⁶ En lignende henvisning gjør også David Cameron i sin tale på VeloPark, når han skildrer hva det beste med de olympiske lekene i London 2012 var: «It was the red, the white, the blue. It was the summer that patriotism came out of the shadows and into the sun. Everyone cheering as one for Team GB. And it’s Team GB I want to talk about today. Our United Kingdom.»⁹⁷ Koblingen mellom de olympiske lekene, det britiske laget og

⁹⁴ Argumentet om hvordan de fire nasjonene i et historisk fellesskap har skapt det britiske ved å samarbeide, er også et fremtredende poeng i Cameron 2014b, 2014c, May 2012 og Jones 2013.

⁹⁵ Cameron 2013

⁹⁶ R. Davidson 2013a

⁹⁷ Cameron 2014a

Storbritannia er åpenbar, gjentakende og ikke tilfeldig.⁹⁸ Det synliggjør nettopp idretten som en nasjonalt samlende funksjon for Storbritannia, noe som understrekes mot slutten av VeloPark-talen: «We want you to stay. Think of what we've done together – what we can do together – what we stand for together. Team GB. The winning team in world history. Let us stick together for a winning future too.»⁹⁹

I Camerons VeloPark-tale understrekes det hva de britiske verdiene innebærer i enda større grad, og det britiske passet fungerer som et synlig symbol for de såkalte britiske verdiene, og hvordan han ønsker at dette skal fortsette i fremtiden:

And I passionately hope that my children will be able to teach their children the same; that the stamp on their passport is a mark of pride that together, these islands really do stand for something more than the sum of our parts, they stand for bigger ideals, nobler causes, greater values. Our great United Kingdom: brave, brilliant, buccaneering, generous, tolerant, proud – this is our country.¹⁰⁰

David Cameron hevder at Storbritannia også har et sett med delte verdier: Frihet, solidaritet og medfølelse. Disse 'britiske verdiene' er noe som bør videreføres til kommende generasjonene.¹⁰¹

Det britiske passet fungerer som et synlig symbol og bevis for den britiske nasjonalidentiteten.¹⁰² Cameron nevner National Health Service som et praktisk eksempel på disse verdiene, ved at det statlige helsevesenet ble opprettet ved at engelskmenn, walisere, nord-irer og skotter gikk sammen. Cameron understreker også at disse verdiene ikke bare er fanget i en historiebok, men at de fremdeles er i live. Som et eksempel på at Storbritannia ikke overser problem, henviser Cameron til den militære intervensjonen mot Muammar al-Gaddafi i Libya. På indirekte vis, legitimeres dermed også den britisk-militære intervensjonen i Libya i tråd med britiske verdier.¹⁰³ I tillegg understreker Cameron hvordan britiske verdier og institusjoner er en kilde for håp i verden, og henviser med det til en tale av Nelson Mandela i 1964:

⁹⁸ Det britiske olympiske laget spiller en svært lignende rolle i Cameron 2014b, 2014c og May 2012.

⁹⁹ Cameron 2014a

¹⁰⁰ Cameron 2014a

¹⁰¹ Cameron 2014a

¹⁰² Argumentet om videreføring av verdiene til sine barn som en historisk arv, er også synlig i Cameron 2014b, 2014c. Det britiske passet fungerer også som et symbol for den britiske nasjonalidentiteten i Cameron 2014c.

¹⁰³ Cameron 2014a

He was making the case for his life, against apartheid – and in that speech he invoked the example of Britain: He said: “I have great respect for British political institutions, and for the country’s system of justice. I regard the British Parliament as the most democratic institution in the world...”¹⁰⁴

Davidson hevder på lignende vis at Storbritannia i og for seg selv innehar en felles, stolt historie. De britiske idealene og verdiene er større enn Skottland og det konservative partiet i seg selv, noe som er grunnleggende for prinsippet om samarbeid:

Firstly, we are unselfconscious in the love of our country. We have worked and strived for generations to build a Britain that we can be proud of. In the good times, we have shared our prosperity and our expertise. In darker days, we have stood shoulder to shoulder with our allies; and with each other. The Union is in our DNA.¹⁰⁵

Argumentasjonen kan forstås med at siden det har vært slik, bør det fremdeles være slik. Unionen hevdes å ha blitt en del av deres ‘DNA’, og er derfor ikke noe som kan viskes bort. Denne metaforbruken gir en forståelse av noe organisk og historisk. Samtidig har dette ‘vifellesskapet’ arbeidet og strevet gjennom flere generasjoner for å skape et Storbritannia de kan være stolt av, samtidig som briter har stått sammen med sine allierte i mørke tider. I gode tider har briter delt sin velstand.¹⁰⁶ Den samme argumentasjonen finnes også i Camerons VeloPark-tale, hvor han hevder at blodet til britene er sammensmeltet på en særegen måte, ved å gifte seg med hverandre, få barn med hverandre, og gjennom flytting rundt på tvers av de nasjonale grensene innad Storbritannia.¹⁰⁷

Både Davidson og Cameron fremmer en tanke om at det har vært et unisont og ikke minst naturlig fellesskap med gitte karakteristikk som har formet Storbritannia til det det er i dag. I kraft av denne historiske fortellingen om fellesskapet, skal det også fortsette i fremtiden. Det er også tydelig et forsøk på å likestille hva Davidson mener er konservative verdier og ‘britiske verdier’, og gjøre det konservative partiet til eier av britisk nasjonalidentitet:

Our Conservative values – freedom for the individual, success based on hard work, horizons limited only by ambition – they reflect our national character. A society which says it doesn’t matter if you are Welsh first. Or Scottish, English or Northern Irish. You

¹⁰⁴ Cameron 2014a

¹⁰⁵ R. Davidson 2013a

¹⁰⁶ R. Davidson 2013a

¹⁰⁷ Cameron 2014a

are British too. And we are all equal under the Union flag And that flag is a sign, a symbol of how our nation can be a force for good in this world.¹⁰⁸

Davidson påpeker at Storbritannia er et samfunn som ikke bryr seg om hvorvidt en er waliser, skotsk, engelsk eller nord-irsk. En vil alltid være britisk også. David Cameron trekker også frem nasjonalidentitetene, og forteller hvordan en skal forholde seg til dem: «That's why, for millions of people, there is no contradiction in being proud of your Scottishness, Englishness, Britishness – sometimes all at once.»¹⁰⁹ Både Cameron og Davidson understreker nettopp en splittet eller dobbel nasjonalidentitetsfølelse, noe de begge forsøker å rasjonalisere og forklare. I Davidsons tilfelle blir unionsflagget trukket frem som et symbol på at alle er like, og at det dermed kan være en positiv kraft i verden.¹¹⁰ Cameron benytter seg av det institusjonelle rammeverket i Storbritannia og historien om de siste tre århundrene i union for å rasjonalisere og forklare disse nasjonalidentitetene.

3.3 Fortellingen om Storbritannias historie

Avhengig av hvilke historiske henvisninger som blir gjort, og på hvilken måte, bidrar dette til å skape en forståelsesramme av den historiske utviklingen i Storbritannia og dets folk. I denne prosessen blir det skapt påstander som forblir uspesifisert, med det formål om at de skal fremstå som selvsagte. Det er påfallende at historiske henvisninger i stor grad blir gjort på en noe overflatisk måte, og fremstår i stor grad som overforenklet og uspesifiserte. Samtidig blir fortellingen om Storbritannias historie i stor grad benyttet for å etablere et perspektiv på at unionen innehar visse, historiske verdier som skal medbringes videre inn i fremtiden.

Historiebruken til Conservative Party er i stor grad *antikvarisk* og monumental, hvor de konservative politikerne viser tilbake til nasjonale storhetstider, og oppfordrer til ivaretagelse og videre utvikling av disse gode, historiske tidene. Denne historiebruken, konstruksjonen av nasjonalidentitet og *folket*, skal samlet sett fungere som argument mot skotsk selvstendighet.

Ved å undersøke hvordan Davidson omtaler de siste tre århundrene siden unionsavtalen i 1707, synliggjøres i stor grad det overforenklete og overflatiske:

In three hundred years we have built our nation together, fought together, traded together, lived, loved, settled together. Shared our countries risks. Benefitted from its rewards. We

¹⁰⁸ R. Davidson 2013a

¹⁰⁹ Cameron 2014a

¹¹⁰ Unionsflagget får en lignende historisk, samlende funksjon i Cameron 2014b. Se også Cameron 2014c; R. Davidson 2012 hvor argumentasjonen knyttet til den splittede nasjonalidentitet gjentar seg, med det formål å vektlegge den britiske.

walk taller, shout louder and stand stronger Together. I am proud of the Britain that we've built together.¹¹¹

Ut fra utsagnet til Davidson har det vært et historisk vi-fellesskap som har skapt dagens Storbritannia de siste tre hundreårene.¹¹² På den måten utelates på indirekte vis også borgere som har ankommet i ettertid. Likheten mellom hvordan Cameron forholder seg til denne historiske utviklingen og Davidsons utsagn er slående:

Over 3 centuries we've lived together, worked together – and frankly we've got together getting married, having children, moving back and forwards across borders. Such is the fusion of our bloodlines that my surname goes back to the West Highlands and by the way, I am as proud of my Scottish heritage as I am of my English heritage. The name Cameron might mean 'crooked nose' but the clan motto is "Let us unite" – and that's exactly what we in these islands have done.¹¹³

Act of Union i 1707 har åpenbart en betydningsfull rolle i de konservatives perspektiv på Storbritannias historie. David Cameron hevder at statens rolle ble begrenset til å omfatte forsvar, skattenivå og eiendomsrett. Siden den gang hevder Cameron at staten har blitt transformert og utviklet seg langt utenfor gjenkjennelse: «our institutions has grown together like the roots of great trees, fusing together under the foundations of our daily lives.»¹¹⁴ Avtalen blir derfor hevdet å ha skapt et rammeverk som danner grunnlaget for det moderne livet i Storbritannia.¹¹⁵

Ruth Davidson fremhever i stor grad at briter har delt risikoen, og tjent på resultatet. På denne måten understrekes den historiske kontinuiteten til unionen, og hvilket resultat unionen har hatt takket være samarbeid. Davidson beskriver også hvordan kampen som gjenstår de siste elleve månedene frem mot avstemningen, egentlig handler om å 'redde vårt Storbritannia'. Et av hovedpoengene til Ruth Davidson er å nettopp understreke at 'de' er sterke sammen, tryggere sammen, og er på sitt beste sammen.¹¹⁶ Cameron benytter også seg av et lignende grep når han i sin VeloPark-tale understreker hvordan det har vært et fellesskap som har bygd Storbritannia gjennom samarbeid, brikke for brikke: «The power of collaboration. It's there in our past when the Scottish enlightenment met the industrial revolution: intellectual endeavour

¹¹¹ R. Davidson 2013a

¹¹² Den felles historien innad unionen får en sentral rolle å spille i May 2012 og Cameron 2014b, 2014c.

¹¹³ Cameron 2014a

¹¹⁴ Cameron 2014a

¹¹⁵ Cameron 2014a

¹¹⁶ R. Davidson 2013a

and commercial might combining to shape global economic ideas. And that power of collaboration is there today.»¹¹⁷

Den historiske fortellingen om Storbritannia er mindre eksplisitt i landskonferansetalen til Cameron. Han gjør likevel en interessant påpekning når han bidrar med en fortelling om en sal i Oxford. Salen har stått der i hundrevis av år, holdt oppe av massive eikebjelker. For 500 år siden tenkte noen at disse bjelkene kom til å bli byttet ut, og de plantet likeså en eikeskog i nærheten.¹¹⁸

Centuries had passed... Columbus had reached America... Gravity had been discovered...and when those oaks were needed, they were ready. Margaret Thatcher once said: “We are in the business of planting trees for our children and grandchildren or we have no business being in politics at all.”¹¹⁹

Fortellingen er en analogi som gir klare assosiasjoner til Storbritannia. Storbritannia har stadig vært utsatt for tidens slitasje, men Cameron peker på at de har et ansvar å vedlikeholde staten, med deres innbyggere. Det handler om fremtidsenkning, og å tenke langsiktig. Ikke bare generasjonen som har vært, men også den nåværende generasjonen og kommende generasjoner. Cameron har en noe oppsiktsvekkende måte å forholde seg til Margaret Thatcher på, som døde noen måneder før partikonferansen i 2013.¹²⁰ Det er ikke bare Thatchers analogi om planting av trær som blir fremhevet, men også hennes historiske arv:

Margaret Thatcher made our country stand tall again, at home and abroad. Rescuing our economy. Giving power to our people. Spreading home ownership. Creating work. Winning the Cold War. Saving the Falklands. [...] Well we can all agree with that – and we can all agree on this... she was the greatest peace-time Prime Minister our country has ever had.¹²¹

Cameron beskriver Margaret Thatcher som den største fredstids-statsministeren Storbritannia noensinne har hatt. Utsagnet er interessant av flere årsaker. Hvorvidt hun *reddet* Falklandsøyene, og *vant* den kalde krigen, vil kunne være en omdiskutert påstand. Dersom det legges til grunn at Thatcher er den største fredstids-statsministeren Storbritannia har hatt, hva så med Falklandskrigen? Utsagnet synliggjør et perspektiv på Falklandskrigen som en

¹¹⁷ Cameron 2014a

¹¹⁸ Cameron 2013

¹¹⁹ Cameron 2013

¹²⁰ Cameron 2013

¹²¹ Cameron 2013

konflikt fremfor krig, og at konflikten var del av en fredsperiode. Ordene 'saving the Falklands' underbygger også denne forståelsen av Falklandskrigen som en form for militær konflikt eller krise fremfor krig, hvor Storbritannia og Thatcher ble tvunget inn i konflikten for å redde øygruppen. Dersom Thatcher eksempelvis hadde blitt omtalt å være 'den største krigstid-statsministeren', ville det kunne medført en svekkelse av forståelsen av Churchills historiske arv.¹²²

Fortellingen om Thatcher synliggjør hva som oppfattes som positive hendelser fra Thatcher-perioden, med det resultat at Cameron forsøker å koble seg selv og sine aspirasjoner for fremtiden opp mot henne. Cameron forsøker dermed å skape eierskap til en fortelling om oppgangstider og utviklingen til Storbritannia på 1980-tallet, hvor budskapet er at oppgangstider skal oppnås på lignende måte. Samtidig skaper dette også en viss kontroll over forståelsen av den historiske arven etter Thatcher og Thatcherismen. Cameron sammenligner med utsagnet sitt, sin egen periode direkte med Thatchers regjeringsperiode. På samme måte som Thatcher, stod regjeringen Cameron ledet ovenfor problemer skapt av Labour-regjeringer. Cameron nevner blant annet at de konservative stod ovenfor det største budsjettunderskuddet i en fredstidsperiode noensinne, og at de stod ovenfor det største underskuddet siden 2. verdenskrig. Til tross for dårlige tider, har de konservative på lignende vis som Thatcher, bidratt til å snu den negative trenden. Resultatene til den daværende koalisjonsregjeringen, blir sammenlignet historisk opp mot Eurozone-krisa. Dermed synliggjøres at utviklingen i Storbritannia går mot bedre tider. Selv om det i utgangspunktet virker som nok et angrep på Labour, er et av hovedpoengene til Cameron å få fremheve at det er de konservative som historisk sett har bidratt til å gjøre Storbritannia sterkt igjen.¹²³

I Davidsons første tale på landskonferansen i Manchester i 2013, viser hun til hvordan landet stod overfor et stup for tre år siden, med referanse til Eurozone-krisen da Labour var i regjering. Det er også grunnleggende for henne å understreke hvordan Storbritannia nå befinner seg i oppgangstider med Conservative Party som regjeringsparti. Regjeringen har blant annet opprettet 1.4 millioner nye, private arbeidsplasser. 120 000 av disse har blitt opprettet i Skottland. Jobbene har blitt skapt ved å blant annet oppmuntre det britiske folks industri og naturlige kreativitet.¹²⁴

¹²² Cameron refererer også til Thatcher og Churchill like etter hverandre, i positivt ordlag i Cameron 2014b.

¹²³ Cameron 2013

¹²⁴ R. Davidson 2013b

Den konservative fortellingen om Storbritannia tar i stor grad utgangspunkt i en *antikvarisk* og *monumental* bruk av historien. De konservative ønsker å ta vare på historien, og bygge videre på den. Det blir særlig referert til epoker som kan anses å være storhetstider i en nasjonal sammenheng, og at nasjonen har stått samlet gjennom oppgangs- og nedgangstider.

3.4 Verdenssyn – Storbritannia i verden

Spørsmålet om Storbritannias plass i verden omhandler ikke bare hvilken rolle Storbritannia skal spille, men også hvordan Storbritannia skal forholde seg til omverdenen. Av både David Cameron og Ruth Davidson synliggjøres et verdensperspektiv hvor en ser verden fra Storbritannia. På noe indirekte vis medfører verdensperspektivet også et interessant bilde hvor Storbritannia nærmest står alene mot resten verden, eller innehar en særegen evne eller naturlig tilstand som innebærer å stå alene.

Britiske rettigheter og institusjoner, det britiske forsvaret samt den britiske industrien og økonomien fremstår som viktige enheter i Conservative Party sitt verdensperspektiv. Når de konservative politikerne snakker om Skottland, gir dette også et verdifullt innblikk i hva som hevdes å være Skottlands rolle i verden, som en essensiell men likeverdig del av Storbritannia. Talenes hensikt er blant annet å fortelle borgerne hvordan de skal se på dem selv og nasjonen de blir hevdet å representere, i en global verden. Samtidig fungerer også talene som en beskjed til 'utlandet' om hvordan de skal forstå Storbritannias rolle i verden.

I sin VeloPark-tale, fremhever David Cameron Storbritannias plass i verden som ett av fire hovedargument for hvorfor Skottland burde forbli i Storbritannia. I sin landskonferansetale har han et eget hovedpunkt som heter nettopp 'Britain in the world'. Her refererer Cameron til en ikke-navngitt russisk tjenemann som har uttalt at Storbritannia er en øy som ingen visstnok vier noe oppmerksomhet til. Som et motbevis for dette ramser Cameron opp følgende:

When the world wanted rights, who wrote Magna Carta? When they wanted representation, who built the first Parliament? When they looked for compassion, who led the abolition of slavery? When they searched for equality, who gave women the vote? When their freedom was in peril, who offered blood, toil, tears and sweat?¹²⁵

Disse historiske fortolkningene skaper et bilde av Storbritannia som et globalt, historisk sentrum og som en foregangsstat. 'They' må her forstås som omverdenen. Ut fra denne ordbruken blir det skapt et historisk bilde av Storbritannia som alene i verden, som ordner opp

¹²⁵ Cameron 2013

mot resten av verden. Ved å peke på hvordan Storbritannia står bak disse historiske utviklingslinjene, skaper Cameron et visst eierskap til fortellingen om bakgrunnen for Storbritannias globale rolle. Det forstås at det har vært et unisont Storbritannia som har tilbydd en løsning for avgrensning av monarkisk makt, representasjon i et parlament, avskaffelse av slaveri og stemmerett for kvinner.¹²⁶ Angående påstanden om stemmerett for kvinner, er det interessant hvordan Cameron hevder at de 'gav' kvinner denne rettigheten, som om dette var i deres makt å gi i og for seg selv. Det kan bemerkes at Storbritannia ikke var spesielt tidlig ute med å gi kvinner stemmerett på lik linje med menn, noe som først skjedde i 1928.¹²⁷ Storbritannia har også sikret verdens frihet, hvor påstanden henviser til andre verdenskrig. Selve ordene 'blood, toil, tears and sweat' er en direkte referanse til Winston Churchills berømte tale til det britiske underhuset 13. mai 1940, hvor Churchill søkte støtte for å kunne danne sin første regjering, og den videre krigen mot Tyskland. Churchills tale bærer i stor grad preg av at slaget om Frankrike var begynt tre dager tidligere. Når Cameron derfor trekker frem slike historiske utviklingslinjer, som kan anses som å være svært betydningsfulle i 'verdenshistorien', skapes et visst eierskap til fortellingen. Dermed får Cameron mulighet til å forme forståelsen av nåtiden.¹²⁸

I sin tale ved VeloPark trekker også Cameron frem lignende betydningsfulle historiske hendelser. Cameron understreker at det er et rent faktum at Storbritannia betyr mer i verden hvis de forblir samlet, og at de er et land som står for noe. I denne sammenheng sier Cameron følgende: «If we lost Scotland, if the UK changed, we would rip the rug from under our own reputation.»¹²⁹ I denne sammenhengen blir det fremstilt en påstand om at Storbritannia innehar et visst globalt rykte, som innebærer en svekkelse dersom 'vi' mister Skottland. Det er verdt å poengtere at denne bruken av vi-felleskapet, medfører en indirekte påstand om at det eksisterer noen utenfor Skottland som nærmest eier Skottland.¹³⁰

Cameron trekker også frem flere konkrete historiske argumenter for å synliggjøre Skottlands grunnleggende rolle i unionen:

It's about the slave who escaped his master after the American Revolution because he was offered liberty and land by the British crown. In gratitude, he re-named himself this:

¹²⁶ Flere av de samme historiske utviklingslinjene blir også referert til på lignende måte, og får samme funksjon i Cameron 2014b, 2014c.

¹²⁷ Ramsden 2005: 690-691

¹²⁸ Cameron 2013

¹²⁹ Cameron 2014a

¹³⁰ Cameron 2014a

British Freedom. It's about Lord Lovat on the beach on D-Day, the bagpipes playing as his brigade landed ashore. It's about HMS Sheffield, HMS Glasgow, HMS Antrim, HMS Glamorgan grey ships ploughing through grey seas for 8,000 miles to the Falkland Islands – and for what? For freedom. Because this is a country that has never been cowed by bullies and dictators. This is a country that stands for something.¹³¹

Nok en gang trekkes avskaffelsen av slaveriet frem, og æren for dette gis til den britiske kronen og 'britisk frihet'. At Cameron trekker frem Simon Fraser, brigader og kommandosoldat, er også et interessant punkt. Fraser, som er født i Skottland, hadde sin egen personlige sekkepipespiller, som spilte da brigaden hans inntok strendene ved Normandie i 1944.¹³² At det trekkes frem fire britiske krigsskip som deltok i Falklandskrigen, er heller ikke tilfeldig. Skipene har fått navn etter byer fra hver av de fire nasjonene England, Skottland, Nord-Irland og Wales. Dette bygger nok en gang et bilde av hvordan de fire nasjonene samarbeider. Samtidig bidrar dette til å gi en historisk legitimering og sammenligning mellom de nevnte epokene. Det tas som en selvfølge at Falklandskrigen var en kamp 'mot bøller og diktatorer'. Falklandskrigen blir derfor sammenlignet indirekte med 2. verdenskrig. Perspektivet kan på sikt dermed bidra til legitimering av nyere og fremtidige kriger og militære intervensjoner. Perspektivet etablerer et perspektiv på Storbritannias rolle i verden, men setter i tillegg visse føringer for Skottlands rolle i en global verden. Skottland tar del i noe større sammen med de resterende nasjonene, og er sterkere som del av unionen.

Det er verdt å presisere metaforbruken Cameron benytter seg av når han sammenligner Storbritannia med et lys i Nordsjøen, ikke ulikt et fyrtårn, som står alene:

Our values are of value to the world. In the darkest times in human history there has been, in the North Sea, a light that never goes out. And if this family of nations broke up, something very powerful and precious would go out forever. So there is a moral, economic, geopolitical, diplomatic and yes – let's say it proudly – an emotional case for keeping the United Kingdom together.¹³³

¹³¹ Cameron 2014a

¹³² Den samme historiske referansen blir også gjort i Cameron 2014b for å synliggjøre den 'skotske innsatsen' som en sentral del av det britiske forsvaret, og på den måten opprettholde den britiske, globale rollen.

¹³³ Cameron 2014a

Perspektivet på Storbritannias historiske globale rolle understreker, rettfærdiggjør og normaliserer Storbritannias rolle i dag og for fremtiden.¹³⁴ Metaforbruken knyttet til ‘family of nations’, fremstår også her som grunnleggende for forståelsen av Storbritannias globale rolle.¹³⁵ Dermed understrekes et slektskap mellom mennesker på tvers av de nasjonale grensene. Camerons fortolkning viser i tillegg en historieforståelse hvor den historiske utviklingen går i en bestemt og forbedrende retning, som avhenger av at Storbritannia som nasjon består. For å fremheve at Storbritannia med dets folk skal og bør fortsette å være et globalt sentrum, fortsetter Cameron på følgende måte:

And today – whose music do they dance to? Whose universities do they flock to? Whose football league do they watch? Whose example of tolerance of people living together from every nation, every religion, young and old, straight and gay? ...whose example do they aspire to?¹³⁶

Det er altså ikke bare det at Storbritannia har tilbudt en løsning, men de blir påstått å ha gitt en løsning når ‘they’ har ledd etter en løsning. I dette tilfellet må ‘they’ forstås som resten av verden. Dette avslører et perspektiv på hvordan Cameron ønsker Storbritannia skal ses i verden. Storbritannia skal være et sentrum, ikke bare for makt, men også for kultur og andre verdier. Det skaper et bilde hvor verden er avhengig av Storbritannia, og hvor Storbritannia står nærmest alene med ‘ansvaret’ med å utøve denne rollen. I sin tale ved VeloPark understreker og underbygger han igjen ovennevnte poeng:

This world shapes us – so our place in the world matters. And make no mistake: we matter more as a United Kingdom – politically, militarily, diplomatically – and culturally too. Our reach is about much more than military might – it’s about our music, film, TV, fashion. The UK is the soft power super power.¹³⁷

David Cameron eksemplifiserer den kulturelle delen med hvordan BBC, grunnlagt av en skotte, i dag eksporterer nyheter og kulturelle innslag til hele verden. Cameron nevner i tillegg blant annet Sherlock Holmes, hvor forfatteren er født i Skottland, samt den skotske sangeren Emeli Sandé. Cameron mener også at Storbritannia er kjent i verden som et symbol for det å

¹³⁴ Den historiske kontinuiteten knyttet til Storbritannia som et globalt sentrum som har et naturlig ansvar ovenfor verdenssamfunnet, gjentar seg også i Cameron 2014b, 2014c; May 2012; Greening 2013; & R. Davidson 2012

¹³⁵ Metaforbruken knyttet til ‘family of nations’ er synlig også i Cameron 2014b, 2014c; R. Davidson 2012; Jones 2013.

¹³⁶ Cameron 2013

¹³⁷ Cameron 2014a

være unik, brilliant, kreativ, eksentrisk og oppfinnsom. På denne måten eksemplifiserer David Cameron nok en gang det britiske med det skotske.¹³⁸

Ruth Davidson setter på sin side opp et tankekors rundt hvorvidt et adskilt Skottlands kan utøve en rolle i verden på samme måte som del av Storbritannia. Hun kritiserer hvordan Alex Salmond, daværende leder av det skotske nasjonalistpartiet, nærmest har lovet automatisk medlemskap i EU og NATO. På sett kan EU og NATO forstås på interessant vis som institusjoner som har vært betydningsfulle for Storbritannia og de konservative. En stemme for selvstendighet medfører en risiko for at Skottland mister disse institusjonene. I tillegg kritiserer Davidson hvordan Alex Salmond tror at Skottland kan beholde den britiske dronningen, det britiske pundet og Bank of England ved en 'separation'.¹³⁹ Ordbruken om institusjonene er også en interessant indikasjon på hvilke britiske institusjoner og medlemskap det fremstår som selvsagt at en ønsker å beholde.¹⁴⁰ På lignende måte trekker hun i sin første tale på landskonferansen også frem hvordan det britiske pundet og, interessant nok, medlemskap i EU som noe et uavhengig Skottland ikke bør ta for gitt.¹⁴¹

3.4.1 Det britiske forsvaret

Som nevnt innledningsvis må uttalelsene knyttet til forsvaret ses i sammenheng med hvilken rolle Storbritannia skal ha i verden, samt Skottlands rolle i Storbritannia. Skottland blir i stor grad bygget opp som en svært grunnleggende og viktig bidragsyter av det britiske forsvaret, og dermed også som en essensiell del av den britiske nasjonalidentiteten.¹⁴² Det hevdes å være i 'det britiske folks nasjonale interesse' å være et globalt sentrum, samt å støtte opp under forsvaret:

If we shrunk from the world we would be less safe and less prosperous. The role we play, the organisations we belong to... and yes – the fact our defence budget remains the 4th largest in the world...all this is not about national vanity – it's about our national interest. When British citizens –our fathers, mothers, daughters– are in danger...whether that's in

¹³⁸ Cameron 2014a

¹³⁹ Se også Cameron 2014b, 2014c; R. Davidson 2012 for lignende argumentasjon som har til hensikt å binde sammen britiske institusjoner og nasjonen, som et argument mot skotsk selvstendighet.

¹⁴⁰ R. Davidson 2013a

¹⁴¹ R. Davidson 2013b

¹⁴² Det britiske forsvaret får en svært lignende historisk og verdimeslig funksjon i Cameron 2014c; R. Davidson 2012. Samtidig blir det skotske som en sentral del av det britiske forsvaret, eksemplifisert på lignende måte i Cameron 2014b.

the deserts of Algeria or the city of Nairobi...then combatting international terrorism – it matters to us.¹⁴³

Forsvarsbudsjettet hevdes å ikke innebære ‘nasjonal forfenglighet’. Cameron hevder at et sterkt forsvar handler om å beskytte britiske borgere, uavhengig av hvor de måtte befinne seg, mot internasjonal terrorisme. På denne måten forsvares og legitimeres Storbritannias rolle i verden gjennom et militært perspektiv. Cameron kritiserer i sin landskonferansetale hvordan enkelte mente det var på tide at Storbritannia skulle revurdere ‘vår rolle i verden’, i etterkant av avstemningen om en militær intervensjon i Syria i House of Commons i august 2013. Ved å skape et bilde av forsvaret som en substansiell del av ‘den nasjonale interessen’, medfører at de som stiller seg kritisk til forsvaret automatisk blir vendt imot ‘de nasjonale interessene’. Forsvaret spiller altså en større rolle nasjonalt, og derfor også i spørsmålet om skotsk selvstendighet: «Think of all we’ve achieved together – the things we can do together. The nations – as one. Our Kingdom – United. For 12 years now, men and women from all parts of these islands have been serving their country in Afghanistan.»¹⁴⁴ Det må nok en gang understrekes at dette er den eneste gangen Cameron henviser direkte til Skottland i sin landskonferansetale. At han velger å bruke Afghanistan-krigen som eksempel på hva de har utrettet sammen, synliggjør nettopp den nasjonalt samlende funksjonen forsvaret kan ha. Det er verdt å presisere at Irak-krigen ikke blir nevnt, verken i Camerons eller Davidsons taler. Måten Ruth Davidson benytter seg av forsvaret som en nasjonal, samlende institusjon, er mer eksplisitt enn i Camerons landskonferansetale. Hun henviser til da hun som journalist ble sendt til Kosovo for å dekke Kosovokrigen:

I was with the Black Watch regiment, and saw lads younger than me patrolling the streets and protecting schoolchildren from attack. [...] And they did all of that with a patch on their arm – the union flag. They did it because they believed in something, and I believe in it too. I know that the world is a safer place for Kosovars, ethnic Serbs and Albanians because of the service men and women of our country. Not just the Black Watch, but the Royal Regiment of Wales, who served alongside them in Pristina; the Royal Irish Regiment, the Household cavalry, the parachute regiment, the Royal engineers, the

¹⁴³ Cameron 2013

¹⁴⁴ Cameron 2013

marines, the RAF and others. The UK has the most professional fighting force in the world.¹⁴⁵

Ved å nevne forskjellige regiment fra de forskjellige nasjonene som utgjør Storbritannia, synliggjør Davidson nettopp hvordan forsvaret også består av ulike nasjonaliteter. Ifølge David Cameron har Storbritannia verdens beste væpnede styrker. Cameron trekker blant annet frem hvordan piloter som var stasjonert ved flybasen RAF Lossiemouth bidro i Syria, og hvordan Royal Regiment of Scotland nå har samlet de 'legendariske' regimentene The Black Watch og Highlanders.¹⁴⁶

Ved å splitte Storbritannia, blir det hevdet å medføre en svekkelse av forsvaret. En splittelse vil i tillegg stride mot hva forsvaret har kjempet for. Ved å påpeke hvordan soldatene bærer flagget på armen, blir koblingen mellom forsvaret og det nasjonale knyttet enda sterkere sammen. En kritikk mot forsvaret blir på den måten også en kritikk mot det nasjonale. Som et klart eksempel på dette henviser Davidson til Alex Salmond, som skal ha uttalt at det aldri burde ha vært utplassert tropper i Kosovo. I Davidsons fremstilling fungerer Kosovo-krigen som et praktisk eksempel på hvor Storbritannia har stått opp for og hindret folkemord og etnisk rensning. At Kosovo-krigen handlet om folkemord og etnisk rensing er ikke et kontroversielt, eller unikt perspektiv. Samtidig vil Davidsons bruk av fortellingen om Kosovo-krigen, slik hun presenterer den i denne sammenhengen, også bidra til å rettferdiggjøre den historiske og fremtidige rollen til det britiske forsvaret. Fremstillingen av Alex Salmond sine uttalelser bidrar også til å sette Salmond og det skotske nasjonalistpartiet opp som antagonister til forsvaret, og dermed også til nasjonen som helhet.¹⁴⁷ Davidson stiller seg kritisk til hva som skjer med de væpnede styrkene hvis Skottland stemmer for selvstendighet, og sammenligner oppdelingen av det militære lageret og utstyret med hvordan 'et kranglende ektepar' deler inventaret mellom seg. Familiemetaforen er nok en gang åpenbar.¹⁴⁸

¹⁴⁵ R. Davidson 2013a

¹⁴⁶ Cameron 2014a

¹⁴⁷ Det skotske nasjonalistpartiet blir også fremstilt som antagonister på lignende måte, med samme formål, i Cameron 2014c; R. Davidson 2012; May 2012; Mundell 2013.

¹⁴⁸ R. Davidson 2013a

3.5 Den britiske økonomien og industrien som nasjonalt kjennetegn

Fra et konservativt perspektiv fremstår industrien og økonomien i Storbritannia som et midtpunkt for det nasjonale fellesskapet. Dette handler om hvordan unionen har bidratt til et fellesskap, hvor nøkkelen til industriell og økonomisk suksess har vært samarbeidet mellom de fire ulike nasjonene. I tillegg synliggjøres det hvordan menneskene har arbeidet og samarbeidet på tvers av grensene innad unionen, og hvordan industrien og økonomien fungerer som et synlig bevis på dette.

Davidson skiller mellom argumenter som 'appellere til hjertet eller hodet'. Tanken om en felles historie og dobbel identitet føyer seg til 'hjertet'. Samtidig eksisterer det også hva Davidson henviser til som praktiske argument. Ut fra sammenhengen kan det tolkes som økonomiske og industrielle spørsmål. Davidson peker eksempelvis på hvordan alle i Storbritannia har en fordel av deres grenseløse union. Skottland hevdes å eksportere mer til resten av Storbritannia enn det gjør til resten av verden, og 'til gjengjeld' kjøper Storbritannia også tilbake. Hun viser også til hvordan '800 000 skotter bor og jobber andre steder i Storbritannia'. Videre ble også '400 000 mennesker i Skottland født i England, Wales eller Irland'. Hvordan de ulike nasjonalitetene har bosatt seg, kan forstås ut fra en historisk kontekst: «Over the years we have worked together and fought together. We have mixed our families together. We are not easily divided by those who now seek to divide us»¹⁴⁹. Utsagnet har til hensikt å underbygge et poeng om at de forskjellige nasjonalitetene har *jobbet sammen*, og på den måten skapt det moderne, økonomiske fellesskapet unionen er den dag i dag.

Davidson refererer også til skipsindustrien som befinner seg i Skottland, ved å påpeke hvordan 5000 personer i Skottland nå er i ferd med å bygge nestegenerasjons fartøy for den britiske marine. Hun kobler også dette opp historisk: «And, In fact, every lens of every periscope of every submarine which has ever served – now or in history – under the white ensign has been constructed by the same specialist company in Scotland.»¹⁵⁰ Ordbruken legger også opp til at de bygger 'for' den britiske marinen, og ikke 'til'. Dette kan minne om hvordan Cameron snakker om skipsverftene ved Forth and Clyde i Skottland. Sammen med andre verft over hele Storbritannia bygger de hangarskipet Queen Elizabeth, som igjen skal sikre tryggheten på land og til sjøs. Da fremheves nettopp den tette sammenhengen mellom forsvaret og den skotske skipsindustrien.¹⁵¹ Davidson benytter i tillegg muligheten til å bygge

¹⁴⁹ R. Davidson 2013a

¹⁵⁰ R. Davidson 2013a

¹⁵¹ Cameron 2014a

opp en forestilling av at det alltid har vært en nær, historisk sammenkobling og kontinuitet mellom skipsindustrien i Skottland og den britiske marine. Det britiske orlogsflagget blir forsterket som et virkemiddel for å underbygge denne nære sammenhengen. Viktigst av alt, blir resultatet at også havet blir understreket som et historisk, politisk, militært interesseområde for Storbritannia.¹⁵²

David Cameron har også et spesifikt fokus på britisk industri, ved at han har inkludert de britiske bedriftene i folkebegrepet. Ved å gi lønn og mat på bordene til sine arbeidstakere, bidrar bedriftseierne til suksess for landet. Han eksemplifiserer med å vise til hvordan 100 000 fly med britiskproduserte fly-vinger har lettet siden partikonferansen begynte. Han trekker også frem den britiske bilindustrien, samt hvordan Storbritannia har tatt over fra Frankrike om å være Tysklands største handelspartner, og henviser med det til hva Napoleon angivelig skal ha kalt Frankrike: «a nation of shopkeepers».¹⁵³ Han viser også til hvordan han gleder seg over hvordan han får besøke bilfabrikker i Storbritannia, blant annet fordi han får anledning til å møte folk som bidrar til å eksportere ‘det beste av britisk design og ingeniørkunst’. På et tidspunkt i talen blir nystartede bedriftseiere kalt for nasjonalhelter, ut fra hvordan de bidrar til å skape nye arbeidsplasser over hele Storbritannia. Cameron peker på at det foregår et globalt kappløp, og uten et attraktivt skattenivå vil ikke multinasjonale selskaper slå seg ned i Storbritannia, og dette vil da være jobber som britiske folk ikke får.¹⁵⁴

Når Cameron i sin tale ved VeloPark snakker om ‘Scottish strengths’, nevner han blant annet finans, skipsbygging og vitenskap. Det handler likevel ikke om det skotske som noe særegent, men som bevis på hva britene kan oppnå sammen. Dette eksemplifiserer Cameron blant annet med skotsk whisky, og hvordan dette er en global eksportvare som det er mulig å få tak i over hele verden. Formålet er å synliggjøre hvordan de ved å samarbeide støtter opp under og styrker et større marked med handel og eksport, både innenfor og utenfor unionen.¹⁵⁵ Det er med andre ord viktig for både Davidson og Cameron å inkludere britiske bedrifter, institusjoner og produktene de skaper i det nasjonale fellesskapet. Bedriftene skaper ikke bare jobber, men de britiske produktene er noe i og for seg selv briter bør være stolt av. Produktene og bedriftene vil derfor i og for seg selv kunne ha en nasjonalt samlende effekt.¹⁵⁶

¹⁵² R. Davidson 2013a

¹⁵³ Cameron 2013

¹⁵⁴ Cameron 2013

¹⁵⁵ Cameron 2014a

¹⁵⁶ Prinsippet om den britiske industrien og økonomien som en nasjonalt samlende effekt, og som forutsetning for videre deltakelse i ‘det globale kappløpet’ gjentar seg i Willets 2013; Cameron 2014b, 2014c; Greening 2013 og R. Davidson 2012

Unionen fungerer i stor grad som utgangspunkt i de konservative sin diskurs om skotsk selvstendighet. Når det skotske blir omtalt, er det som et undernivå av det å være britisk. Det å være skotsk, vil automatisk bety å være britisk i tillegg. Den nasjonalistiske retorikken til Conservative Party er i stor grad romantisk rettet, og konstruert rundt nasjonale symboler som blant annet britiske institusjoner, monarkiet, det britiske forsvaret og det olympiske laget. Historiebruken til Conservative Party er i stor grad *antikvarisk*, og *monumental*. Partiet oppfordrer til ivaretagelse og videre utvikling av tradisjoner nasjonen skal være stolt over. Denne historiebruken, konstruksjonen av nasjonalidentitet og *folket* skal samlet sett fungere som argument mot skotsk selvstendighet. I det kommende analysekapittelet for Labour synliggjøres at Labour har en særlig monumental historiebruk, hvor historien om arbeiderbevegelsen blir benyttet til inspirasjon og forbilde for handling i nåtiden. I den grad Labour viser en kritisk historiebruk, er det for å markere et brudd med den skotske nasjonalismehistorikken.

4. Labour Party – Arbeiderbevegelsen og sosial rettferdighet

Som et av Storbritannias største parti i oppslutning, vil Labour kunne være et parti som kan sette dagsordenen og føre debatten på en annen måte enn de mindre partiene.¹⁵⁷ Det er likevel ikke til å unngå at Labour må forholde seg til Conservative Party, som er den største konkurrenten om regjeringsmakt. I spørsmålet om skotsk selvstendighet fra Storbritannia, stiller begge partiene seg negative. Partienes utgangspunkt bidrar til å skape en interessant utfordring, hvor begge partiene på en side ønsker å fremme samme sak. På den andre siden ønsker partiene å distansere seg politisk fra hverandre ved å rettferdiggjøre og fremme egen politikk fram mot neste parlamentsvalg. Samtidig tar Labour i stor grad opp de samme diskusjonstemaene som de konservative. Derimot vil verdiene, perspektivet, forståelsesrammene og argumentene som ligger til grunn for Labours perspektiv for skotsk selvstendighet, skille seg fra de konservative. Begge partiene har derfor sin særegne måte å omtale og forholde seg til selvstendighetsavstemningen og selvstendighetsbegrepet. Det samme gjelder i stor grad også fortellingen om Storbritannias historiske utvikling, globale rolle, industri og økonomi, og sammenkoblingene innad unionen.

Fra Labour er det i kildematerialet inkludert og analysert totalt 9 taler. Av disse 9 talene, er det 4 som danner hovedgrunnet i analyseteksten. I analyseteksten er det inkludert to taler fra Ed Miliband og to fra Johann Lamont. Miliband var daværende leder av det britiske Labour. Johann Lamont var på tidspunktet talene ble avholdt, leder av det skotske Labour. Dette åpner for å undersøke hvordan utformingen av Labour-talene har blitt påvirket av ledernes ulike rolle, situasjon og tilhørere. Både det britiske og det skotske Labour har hver sine landskonferanser, og det er vanlig at lederne deltar på hverandre sine konferanser. Det britiske Labour hadde sin landskonferanse i Brighton i september 2013. Det skotske Labour hadde sin landskonferanse i Perth, mars 2014.

Labour-politikerne har en spesifikk måte å omtale og forholde seg til selvstendighetsbegrepet og -avstemningen. Denne måten er svært situasjonsavhengig, noe som synliggjøres av taleutvalget. Det åpner for å sammenligne hvordan situasjonen og rollen politikerne innehar påvirker diskursen deres, samt hvordan forskjellige aspekt og undertema varierer fra politiker til politiker, og fra parti til parti. Slike nyanser er verdt å være observant på, siden det synliggjør hvordan aspektene blir vektlagt og satt i sammenheng med hverandre. Det er

¹⁵⁷ Ramsden 2005: 358

eksempelvis ikke særlig oppsiktsvekkende at den britiske arbeiderbevegelsen får en betydningsfull rolle i talene til Labour-politikerne. Likevel sier måten arbeiderbevegelsen blir trukket frem på, noe om hva som står på spill, både i spørsmålet om skotsk selvstendighet, britisk og skotsk identitet, og for fremtiden og veien videre for det britiske Labour.

Det er verdt å presisere hvordan begrepet ‘social justice’ blir vektlagt og fremstilt som et grunnleggende begrep i talene avholdt ved landskonferansen til Scottish Labour i Perth, 2014. Begrepet er et gjennomgående begrep hos både Miliband og Lamont, og blir trukket frem som et overordnet og overordnet mål for all Labour-politikk. Bruken av begrepet varierer noe, men bidrar i stor grad til å konstruere en forståelse og legitimering av Labours politikk. Bruken av begrepet har et vidt bruksområde, og blir benyttet blant annet for å legitimere og forklare Storbritannias globale rolle, så vel som å være et argument for hvorfor Skottland bør forbli en del av Storbritannia.

4.1 Skotsk selvstendighet

Labour-politikerne står ovenfor en utfordring knyttet til selvstendighetsbegrepet og selve avstemningen. Ed Miliband må på bakgrunn av sin rolle som leder av det britiske Labour, forholde seg til Skottland og avstemningen på en annen måte enn Johann Lamont. I sin Brighton-tale begynner Lamont faktisk med å proklamere seg selv som skotsk. Hun presiserer at det å være skotte vil innebære et naturlig ønske om å forbli i Storbritannia:

Conference, I am delighted to be here and honoured to address you as Scottish Labour Leader in these challenging times for people in Scotland and across the UK. I am a proud Scot. And it because I am a proud Scot, not despite it, that I want us to stay strong in the United Kingdom.¹⁵⁸

Måten Lamont omtaler den skotske nasjonalidentiteten, medfører at det ikke er noen forskjell på å være skotsk og britisk. Det andre argumentet knyttet til hvorfor Skottland bør forbli i Storbritannia, fordrer en tanke om at Skottland allerede er sterkt. Utsagnet skaper en indirekte forståelse av at dersom det stemmes for selvstendighet, vil utviklingen bevege seg i negativ retning. Lamont understreker hvordan hun skal kjempe for å sikre at folket av Skottland ikke bare vil motstå ‘separation’, men at de også vil på nytt stadfeste sin forpliktelse til Storbritannia. ‘Separation’ som ord gir en spesifikk, negativ assosiasjon til hvordan et ektepar skiller seg, eller mennesker er blitt atskilt, og påvirker dermed forståelsen av situasjonen Storbritannia står ovenfor. Labour-politikerne bruker i liten grad ordet ‘independence’ når

¹⁵⁸ Lamont 2013

avstemningen og det potensielle resultatet skal omtales. Ord som ‘division’ og ‘separation’ fremstår som mer betydningsfulle for hvordan en eventuell deling av Storbritannia bør forstås, selv om også disse ordene blir brukt i noe begrenset grad.¹⁵⁹ Når Lamont benytter seg av ordene: «[...] but reaffirm their commitment to the United Kingdom»¹⁶⁰, fremsetter hun en påstand om at det foreligger en plikt som folket i Skottland allerede har sluttet seg til. Selv om det ikke presiseres når dette skjedde, kan det ut i fra sammenhengen antas at det henvises til Act of Union i 1707.¹⁶¹ Ordet ‘forpliktelse’ bygger også opp visse forståelsesrammer av hva som utgjør Skottlands rolle i Storbritannia.¹⁶²

Lamont beskriver avstemningsdagen som en historisk dag for Storbritannia, hvor Skottland på ny omfavner Storbritannia. Hun antyder også at avstemningen som venter, vil sikre at nasjonalismepolitikken blir noe som hører fortiden til. Avstemningsdagen vil slik fungere som et brudd med historien. Dagen skal markere at Skottlands nasjonalisme er noe Storbritannia kan gå videre fra og glemme. Historien får også en rolle når Lamont kritiserer nasjonalistpartiets påståtte trang til å markere ‘historiske dager’. Samtidig velger hun bevisst å gjøre det samme selv.¹⁶³

Lamont peker i tillegg på hvordan det er noen, som i tiden fremover mot valget, kommer til å prøve å befestе enkelte myter om Skottland og Storbritannia. Lamont ønsker å ta et oppgjør med hva hun kaller for ‘myter om Skottland’, men tilbyr seg også å rette på dem. Hun forsøker på denne måten å ta et visst eierskap til ‘sannheten’. En myte som blir nevnt er følgende: «We are told that somehow Scotland is another place, with different values and concerns. But we know the reality. That across the UK families are worrying about the future.»¹⁶⁴ På denne måten tar Lamont et oppgjør med ideen om Skottland som noe særegent, med egne verdier og bekymringer. Lamont konstruere derfor et perspektiv som innebærer at det å være skotsk i praksis er det samme som å være britisk.¹⁶⁵

Ed Miliband stiller seg i sin Brighton-tale kritisk til hvorvidt *folket* er fornøyd med et Storbritannia som har mistet kontakt med sine verdier, og et land som står delt som to nasjoner. Skotsk selvstendighet vil stride mot *det britiske*, og det kommende målet hevder

¹⁵⁹ Samme type ordbruk i Curran 2013; Darling 2013; Miliband 2013b

¹⁶⁰ Lamont 2013

¹⁶¹ Darling 2013 omtaler også den kommende selvstendighetsavstemningen som en av de største beslutningene Skottland har gjort de siste 300 årene, og refererer med det til Act of Union. Skottland blir derfor også her forstått å ha gjennomført et aktivt valg da Storbritannia ble skapt.

¹⁶² Lamont 2013

¹⁶³ Lamont 2013

¹⁶⁴ Lamont 2013

¹⁶⁵ Lamont 2013

Miliband bør være å gjenoppbygge en ny *One Nation*.¹⁶⁶ På denne måten blir Labours politiske prosjekt knyttet til *One Nation* også lagt direkte opp til spørsmålet om skotsk selvstendighet. Det at begrepet ‘One Nation’ blir trukket frem fungerer som en indirekte kritikk mot tanken om ‘four nations’. I Milibands Brighton-tale blir Skottland knapt nok nevnt og omtalt direkte.¹⁶⁷ Dette framstår som et bevisst valg som i og for seg selv sier noe. Ved å snakke om noe ‘skotsk’ bekreftes det også indirekte at Skottland og det å være skotsk, er noe særegent. Det er en åpenbar forskjell på hvordan Miliband forholder seg til Skottland i sin tale til det britiske Labour i Brighton, og talen hans til lokalpartiet Scottish Labour i Perth. I sistnevnte tale får spørsmålet om skotsk selvstendighet mye mer konkret omtale:

Today I want to set out why I so passionately believe in Scotland choosing to stay in the United Kingdom. It is rooted in the history and common bonds that we share together across our country.¹⁶⁸

Når Miliband velger å fokusere på verdiene som kommer av å være britisk, må det ses på som et forsøk på å påvirke eller underbygge perspektivet om at det å være ‘skotsk’ er det samme som å være ‘brite’. Som ‘skotsk’ anerkjennes en også automatisk som ‘brite’, med de verdier og karakteristikk det medfører. Essensielt for budskapet som setter likhetstegn mellom skotter og briter, blir fortellingen om arbeiderrettigheter, verdiene og ikke minst institusjonene det har vært kjempet om i løpet av Storbritannias historie, fremhevet i stor grad.¹⁶⁹ Johann Lamont, som leder av det skotske Labour, står ovenfor en annen type utfordring enn Miliband. Som skotsk representant står hun direkte ovenfor utfordringen å klargjøre hva det faktisk innebærer å være skotte i Storbritannia. Hun anerkjenner og forholder seg derfor til ‘det skotske’ på en vidt forskjellig måte fra Ed Miliband.¹⁷⁰ Dette synliggjøres i stor grad når Lamont og Miliband omtaler SNP. Lamont forsøker i begge sine taler å konstruere ‘the nationalists’ som et kallenavn på det skotske nasjonalistpartiet, og dette blir i mye større grad brukt enn deres reelle partinavn. Ordbruken er likevel mest fremtredende i hennes Perth-tale.¹⁷¹ Når det skotske nasjonalistpartiet blir nevnt av Miliband og Lamont, er det stort sett ved bruk av forkortelsen SNP.¹⁷²

¹⁶⁶ One Nation-prosjektet blir også satt i sammenheng med spørsmålet om skotsk selvstendighet i Curran 2013; Miliband 2014; Smith 2013.

¹⁶⁷ Miliband 2013a

¹⁶⁸ Miliband 2014

¹⁶⁹ Miliband 2013a

¹⁷⁰ Lamont 2013, 2014

¹⁷¹ Også i Curran 2013; Miliband 2013b blir det skotske nasjonalistpartiet etablert og redusert til å være ‘nationalists’, med det formål å skildre dem som motstandere av nasjonen og det skotske folk.

¹⁷² Lamont 2013, 2014; Miliband 2013a, 2014

4.1.1 Devolution og Home Rule

Det virker å eksistere en uenighet mellom partiene om hva 'Home Rule' og 'devolution' innebærer, hvilken rolle det har spilt, hvem som står bak utviklingen, og ikke minst hvilken vei utviklingen skal gå videre. Begrepene har fått en lignende, positiv forståelsesramme som 'independence', hvor 'alle' er for hjemmestyre og devolusjon. Det innebærer likevel ikke nødvendigvis enighet om hva det faktisk innebærer.

Lamont retter i stor grad kritikk mot det skotske nasjonalistpartiets forståelse av 'devolution' og 'Home Rule', hvor utviklingen blir påstått å gå i retning av skotsk selvstendighet. Det at det blir rettet direkte og konkret kritikk mot et annet partis forståelse av begrepet, er interessant i og for seg selv. Kritikken innebærer også en påstand om at Skottlands historie blir skamfullt omskrevet. Lamont påstår i tillegg at SNP ikke har hatt noen som helst vesentlig rolle i utviklingen. Istedenfor er det Labour som har maktet å opprette det nye skotske parlamentet, og det var de som startet denne utviklingen. Derfor er det også bare Labour som kan forbedre og forsvare 'Home Rule' og 'devolution', hevder hun.¹⁷³

Som en videreføring av Labours *devolution*-prosjekt i Skottland, argumenterer Miliband i sin Perth-tale for ytterligere skotsk selvstyre, samt hvordan samarbeid kan forbedre Storbritannia:

We will bring power closer to people. And then we will work together to build social justice. Because we know we're better together. Labour governments in Westminster and Holyrood. Two governments working together. Not wrestling against each other.¹⁷⁴

Ut fra argumentasjonen til både Lamont og Miliband er det ingen tvil om at det eksisterer en kamp om eierskapet til historien om *devolution* og *Home Rule*, og hva dette faktisk innebærer for Skottland. Fra Labour sin side blir det påstått at *devolution* har bidratt til Skottlands utvikling, noe det fremdeles skal gjøre.¹⁷⁵ For Labour vil ikke *devolution* innebære en utvikling som beveger seg mot skotsk selvstendighet. Istedenfor skal utviklingen i større grad gå mot lokalt selvstyre, med et mål om å sikre Labours politiske prosjekt: *social justice*.¹⁷⁶

¹⁷³ Lamont 2013

¹⁷⁴ Miliband 2014

¹⁷⁵ Påstanden om Labour som rettmessig skaper av *devolution*, og dermed også hvordan utviklingen skal fortsette i fremtiden, gjentas også i Curran 2013; Lewis 2013; Miliband 2013b.

¹⁷⁶ Miliband 2014

4.2 Det britiske og det skotske fellesskapet

Labour forsøker i stor grad å konstruere en identitetsfølelse som innebærer felles kulturelle, verdimeslige og historiske aspekt. Grunnlaget for denne konstruksjonen er tanken om at det eksisterer visse ideal, forbindelser og sammenkoblinger mellom de ulike nasjonalitetene i unionen. Nasjonene anerkjennes, og Labour ønsker å beskytte dem. Ved å dele bestemte forbindelser og verdier kan en også kunne kalle seg for brite.¹⁷⁷ Begrepet 'social justice' står som et midtpunkt i beskrivelsen av det skotske og det britiske, som et overordnet mål for samarbeidet. Likevel er hovedpoenget at uavhengig av hvorvidt en er skotte, waliser, engelskmann eller nord-ire, så vil en alltid være brite i tillegg. Ed Miliband trekker frem en personlig fortelling, for å illustrere at det ikke er forskjell på å være skotsk, engelsk, nord-waliser eller nord-ire. Den viktige forskjellen ligger i det å føle seg britisk:

It's the story of Cathy Murphy. Cathy Murphy lives in Glasgow, she worked in the local supermarket. In 2010, Cathy was diagnosed with a serious heart problem, but she came to Labour conference nonetheless in 2011 as a delegate. [...] the nurses and doctors don't ask whether she is English or Scottish, the hospital doesn't care where she lives. They care about her because she is Scottish and British, a citizen of our United Kingdom. [...] Friends, I don't want Cathy to become a foreigner. Let's win the battle for the United Kingdom.¹⁷⁸

Den personlige fortellingen om Cathy Murphy fungerer som et konkret eksempel. Det skotske blir på denne måten eksemplifisert av Miliband gjennom det britiske, hvor hovedpoenget virker å være at disse to nasjonalidentitetene i praksis er akkurat det samme. Prinsippet om likhet gjelder ikke bare Skottland, men også de resterende deler av Storbritannia. Ved å identifisere seg som en av de fire forskjellige nasjonalitetene, vil en automatisk også være brite. Å forbli i Storbritannia skal sikre lik behandling på tvers av de nasjonale grensene. Prinsippet om likhet blir således en vesentlig verdi for folket, hvor National Health Service fungerer som et institusjonelt symbol og synlig bevis for denne britiske verdien. Også Lamont forklarer hvordan skotsk selvstendighet vil medføre ulikheter, ut fra hvordan skotske innbyggere vil bli 'helseflyktninger' når de må reise til England for å få kreftmedisin Skottland ikke kan tilby.¹⁷⁹

¹⁷⁷ For lignende hovedargument om sammenkoblinger mellom nasjonalitetene i Storbritannia, se også Darling 2013; Smith 2013.

¹⁷⁸ Miliband 2013a

¹⁷⁹ Lamont 2013

Det er også verdt å undersøke hvilke antagonister som blir konstituert som motsetninger til *folket*, og da særlig hvilke grupper som blir nevnt i en slik sammenheng. Miliband henviser til flere forskjellige typer *folk*, og er da med på å synliggjøre hvilke motsetningsforhold som kan eksistere:

It is the lowest form of politics, it is divide and rule. People on benefits versus those in work. People in unions against those outside union. People in the private sector versus those in the public sector. People in the north against those in the south. It is the worst form of politics.¹⁸⁰

Miliband understreker hvordan han selv står for noe bedre og annerledes enn de konservative, og at han får frem det beste i folk fremfor det verste. På denne måten skapes 'One Nation' og dermed også et bedre Storbritannia. Selv om dette kanskje skal fungere som en kritikk av hvordan de konservative splitter folk, bidrar Miliband indirekte også til å bygge opp og synliggjøre hvilke forskjeller som finnes mellom folk. Ved å påpeke hvordan grupper finnes, bygges det også opp en bekreftende forestilling om at gruppene faktisk eksisterer med klare skiller. Labour kan trolig tjene politisk sett på å påpeke at forskjeller basert på urettferdighet eksisterer, spesielt når prinsippet om likhet står sterkt for Labour. Samtidig markeres også en motsetning til de konservative.¹⁸¹

'One Nation' er et gjentakende begrep på tvers av talene. Miliband forklarer begrepet på følgende måte: «Are you satisfied with a country standing apart as two nations? Well I am not satisfied. We are Britain, we are better than this. And we have to rebuild anew One Nation.»¹⁸² Uttalelsen er svært viktig for å forstå Labours utgangspunkt for den britiske nasjonen. Med dette bryter Miliband med idéen om 'four nations'. Selve ordbruken argumenterer for at Storbritannia i fremtiden bare bør samlet sett bestå av én *nasjon*. Utsagnet er også tvetydig i sin ordlyd og bruk, i og med at både Miliband og Lamont på noe tvetydig vis aksepterer og fremhever eksistensen av andre nasjoner og nasjonalidentiteter i andre sammenhenger.

Spørsmålet om nasjonalidentitet får nettopp en direkte rolle som hovedargument for at en skal stemme nei til skotsk selvstendighet, noe Lamont viser innledningsvis i sin tale: «I am a proud Scot. And it [is] because I am a proud Scot, not despite it, that I want us to stay strong in the

¹⁸⁰ Miliband 2013a

¹⁸¹ Miliband 2013a

¹⁸² Miliband 2013a

United Kingdom.»¹⁸³ Det å være skotte i og for seg selv, hevder Lamont er en god nok grunn til å stemme nei til skotsk selvstendighet. Tanken om skotsk selvstendighet vil derfor stride med hva som oppfattes av Lamont som grunnleggende hovedtrekk og -kjennetegn ved den skotske nasjonalidentiteten. Samtidig blir det å være skotsk ikke noe annerledes enn å være britisk. I sin Perth-tale trekker Miliband nok en gang ‘One Nation’ frem, med det formål å synliggjøre at hele idéen bak ‘One Nation’ innebærer å bruke talentene til alle innbyggerne og samarbeide.¹⁸⁴ Dermed fremheves samarbeidsvilje som karakteristikk for både den britiske og skotske nasjonalidentiteten, blant annet ved å dele risikoen og fortjenesten over hele Storbritannia: «We support each other across the UK whether [you] are Scottish, English, Welsh or Northern Irish.»¹⁸⁵ Konsekvensen blir at de andre nasjonalidentitetene i praksis ikke betyr noe, hvor det viktigste er det britiske.

4.2.1 Det britiske forsvaret

Det britiske forsvaret får en viss rolle i starten av i Perth-talen til Ed Miliband. Det er verdt å trekke frem at forsvaret først blir nevnt i en tale til det skotske Labour, og det i sammenheng med spørsmålet om nasjonalidentitet. Det blir gjort i en historisk kontekst for å synliggjøre sammenkoblingene innad unionen:

Almost every family in Britain has a special story about their connection with Scotland. This is mine. My Dad came to Britain as a refugee from Belgium, fleeing from the Nazis. He wanted to fight Fascism so he joined the Royal Navy. Seventy years ago, he was stationed just 30 miles from here in Inverkeithing. Where I was yesterday. He wrote in his diary about the thrill of saying “Miliband, reporting for duty.” His ship was HMS Valorous. There were people from all parts of our country on that ship. People from all walks of life, all backgrounds, who had come together for one purpose.¹⁸⁶

Den britiske marinen blir fremstilt som et synlig og historisk bevis på at britene ‘sitter i samme båt’. Skipet HMS Valorous, som var bygd i Skottland, fungerer i dette tilfellet som en interessant metafor for Storbritannia. Koblingene mellom menneskene innad unionen eksisterer, og gjennom samarbeid har britene nedkjempet større utfordringer. Det er i tillegg verdt å poengtere at Ed Miliband kobler seg selv opp til virkningen fortellingen har, gjennom

¹⁸³ Lamont 2013

¹⁸⁴ Også i Curran 2013; Darling 2013; Lewis 2013 blir viktigheten av samarbeid på tvers av grensene fremhevet. Dermed fungerer også dette som et kjennetegn på den skotske nasjonalidentiteten, og dermed også den britiske nasjonalidentiteten. Darling 2013 forklarer også at en ikke trenger å velge mellom nasjonalidentitetene, og at en kan være stolt av å være begge samtidig.

¹⁸⁵ Miliband 2014

¹⁸⁶ Miliband 2014

slektskap og en personlig familiefortelling. Fortellingen om faren som kom til Storbritannia som flyktning og som ønsket å delta i 2. verdenskrig, underbygger i stor grad idéen om ‘One Nation’. Ved å vedkjenne seg de britiske idealene, spiller ikke bakgrunnen hans noen rolle.¹⁸⁷

4.3 Fortellingen om Storbritannias historie

For Labour blir historien i stor grad benyttet for å legitimere og befeste Labours kampsaker. Labour viser i stor grad tegn til en monumental historiebruk, hvor historien om arbeiderbevegelsen til inspirasjon og forbilde for handling. Storbritannias historie blir fremstilt i et perspektiv hvor Storbritannia i og for seg selv har innehatt visse egenskaper og ideal som bør videreføres den dag i dag. Et grunnlag for denne utviklingen fra Labours perspektiv, står arbeiderbevegelsen og kampen for arbeiderrettigheter, samt historiske hendelser og utviklinger som den industrielle revolusjonen, utvidet stemmerett for kvinner, 2. verdenskrig og etterkrigstiden, hvor sistnevnte epoke blir særlig koblet sammen med utbygging og utvikling av velferdsgoder i samfunnet. Ed Miliband begynner talen sin med å etablere tanken om at Storbritannia innehar en egenskap, drevet frem gjennom historien:

I want to start today with the simplest of thoughts. An idea that has inspired change for generations. The belief that helped drive 55es ha of the Second World War and into that great reforming government of 1945. [...] Six simple words that say: Britain can do better than this. Britain can do better than this; we are Britain, we are better than this.¹⁸⁸

Miliband refererer med dette til en tanke som påstås å ha bidratt til å få Storbritannia gjennom 2. verdenskrig, og som ledet til den såkalte store ‘reform-regjeringa’ i 1945. Utsagnet synliggjør et forsøk på å skape et eierskap til fortellingen om hvordan Storbritannia vant 2. verdenskrig, hvor det også forsøkes å konstruere en historisk tolkning av etterkrigstiden. Fortellingen handler om oppgangstider i Storbritannia i etterkrigstiden, noe som ifølge Miliband er takket være Labour og ambisjonen om at Storbritannia alltid kan forbedre seg. Regjeringen til Clement Attlee er åpenbart en svært populær regjering i et Labour-perspektiv. Miliband beskriver hvordan Attlee-regjeringen i tøffe tider tok tak og opprettet det statlige helsevesenet i Storbritannia, National Health Service. Med det ønsker han trolig å få frem at en fremtidig Labour-regjering vil videreføre arven etter Attlee-regjeringen, nemlig å sikre et integrert og statlig helsevesen. Det er viktig å presisere at det statlige helsevesenet er mer enn *bare et helsevesen*, og blir fremstilt i en større betydning som et synlig symbol for

¹⁸⁷ Miliband 2014

¹⁸⁸ Miliband 2013a

Storbritannias verdier.¹⁸⁹ Miliband peker på at kampen frem mot neste parlamentsvalg i praksis er en kamp for Storbritannia, noe som blir begrunnet historisk:

And just remember this, throughout our history, when the voices of hope have been ranged against the voices of fear, the voices of hope have won through. Those who said at the dawn of the industrial revolution that working people needed the vote and they wouldn't wait – they knew Britain could be better than this, and we were. Those that said, at the birth of a new century, those who said at the birth of a new century that working people needed a party to fight for them and the old order wouldn't do – they knew Britain could be better than this, and we were. Those who said at our darkest hour in the Second World War that Britain needed to rebuild after the war and said 'never again', they knew Britain could be better than this, and we did. Those who said, as the 20th Century grew old, that the battle for equality was still young; they knew Britain could do better than this, and we did.¹⁹⁰

Miliband fremmer i sin tale til landskonferansen en fortolkning av Storbritannias historie som en 'felles' fortelling, med positiv utvikling. Det gir også et innblikk i hvordan Storbritannia har vært gjennom en kontinuerlig historie som leder mot et visst punkt. Den industrielle revolusjonen, kampen for arbeiderrettighet og stemmerett, samt etterkrigstiden og etableringen av NHS, blir fremstilt som svært betydningsfulle utviklingstrekk. Samtidig blir det nærmest påpekt at utviklingen ikke er ferdig, men at den fremdeles pågår. Påstanden er spesielt interessant når utsagnet sammenlignes med Milibands tale til det skotske arbeiderpartiet, hvor flere av de samme utviklingstrekkene blir nevnt:

And the history of our country and our party is mobilising people in great causes.

Workers' rights at the start of the 20th century. The Suffragettes demanding the vote. An NHS after 1945. A Scottish Parliament. A minimum wage in the 1990s. We can do so again.¹⁹¹

Arbeiderrettighetene og mobiliseringen av folket står fremdeles som en avgjørende faktor hos Miliband, men det er likevel visse forskjeller. Suffragettes krav om stemmerett for kvinner blir trukket frem spesifikt, noe Johann Lamont også gjør på lignende måte. Fra Lamonts perspektiv var det arbeiderbevegelsen som sikret lovverket på vegne av kvinnebevegelsen.

¹⁸⁹ Se også Curran 2013; Darling 2013; Lewis 2013 for samme type argumentasjon, med hensikt å etablere en historisk og nåværende kobling mellom NHS og nasjonen.

¹⁹⁰ Miliband 2013a

¹⁹¹ Miliband 2014

Hun tilskriver også Labour æren for utviklingen av NHS, samt utviklingen av velferdsstaten og utdanningssystemet.¹⁹² I Lamonts Perth-tale, blir ‘the great changes in our history’ ramset opp: «the steps and progress in the lives of women, people who have suffered discrimination, people with disabilities and on the huge issues of the environment and justice.»¹⁹³ Den mest oppsiktsvekkende forskjellen mellom Miliband sine to taler er kanskje måten det skotske parlamentet blir trukket frem. Opprettelsen av det skotske parlamentet blir sammenlignet med, og tillagt like mye verdi, som arbeiderrettigheter og stemmerett for kvinner.¹⁹⁴ Både Miliband og Lamont omfavner ellers i stor grad de samme, essensielle utviklingstrekkene i fortellingen om Storbritannias stadige forbedring.

I sin Brighton-tale kritiserer Lamont hvordan ‘the nationalists’ benytter seg av årstallet 1707. På den andre siden gir det henne en mulighet til å etablere eierskap til fortellingen om unionsdanningen i 1707, og hvordan ulikheter i samfunnet har oppstått og blitt formet: «The nationalists’ central deceit is that inequality in Scotland was created in 1707 and can be eradicated by the re-establishment of an independent Scotland. They believe that Scotland is, by its nature, more progressive.»¹⁹⁵ Ulikheter får dermed en betydelig rolle å spille, som del av den radikale arven og grunnlaget for arbeiderbevegelsen. Ulikheter var til stede før unionen ble dannet. Ulikheter ble ikke skapt etter unionsdanningen, noe hun hevder SNP påstår. Nettopp denne uenigheten viser at det eksisterer en kamp om arbeiderbevegelsen og den radikale arven mellom Labour og SNP. Re-etableringen av et selvstendig Skottland vil ikke forandre eller fjerne ulikheter, hevder Lamont. Sett i sammenheng med hennes uttalelser om arbeiderbevegelsens påvirkning i unionen, så har ulikhetene heller blitt mindre i etterkant av unionsdanningen.¹⁹⁶ Unionsavtalen må derfor forstås slik at den har bidratt til å styrke arbeiderbevegelsen i positiv retning, til tross for at Labour ikke ble opprettet som eget parti før i 1900.¹⁹⁷ Både Miliband og Lamont peker på hvordan det skotske nasjonalistpartiet påstår at Skottland er mer progressivt.¹⁹⁸ Ved å kritisere perspektivet om Skottland som mer progressivt enn resten av Storbritannia, oppnår man også at oppfatningen av Skottland som noe særegent svekkes.

¹⁹² Lamont 2014

¹⁹³ Lamont 2014

¹⁹⁴ Miliband 2014

¹⁹⁵ Lamont 2013

¹⁹⁶ Lamont 2013

¹⁹⁷ Curran 2013 attribuerer partisamlingsen til verdiene arbeiderbevegelsen tradisjonelt har stått for.

¹⁹⁸ Lamont 2014; Miliband 2013a

4.3.1 Arbeiderbevegelsen

I fortellingen om Storbritannias historiske utvikling, får altså arbeiderbevegelsen en særegen rolle. Ved å koble arbeiderbevegelsen med *folket*, blir det også opprettet en kobling mellom Labour og *folket*, i dette tilfellet også i en historisk sammenheng.¹⁹⁹ Et essensielt punkt i Ed Miliband sin landskonferansetale er etableringen av hvordan et ‘vi’-fellesskap kan gjøre Storbritannia bedre igjen, ikke ulikt ambisjonen i etterkrigstiden. Det avhenger av en forandring i økonomien og i samfunnet, men for å kunne skape forandring i samfunnet fordres en partireform. Labour kan ikke være et parti for 200 000 personer, men skal på nytt bli ‘folkets parti’. Miliband ønsker å reparere koblingen som har vært mellom fagforeningene og partiet. Partireformene handler om å høre ‘stemmen til folket’, inkludert stemmene til individuelle arbeiderfolk.²⁰⁰ Arbeiderbevegelsen sin rolle blir understreket historisk sett for å vise at denne nevnte koblingen har eksistert, men at den nå trenger å bli reparert:

Because you see, think about our history. It is many of you who have been telling us that actually we haven't been rooted enough in the workplaces of our country. And that is what I want to change. And that is the point of my reforms. See my reforms are about hearing the voices of people from call centre workers to construction workers, from people with small businesses to people working in supermarkets at the heart of our party. [...] Friends, let's make ourselves truly the people's party once again²⁰¹

Det innrømmes at Labour den siste tiden ikke har vært ‘det virkelige partiet’ for folket. Dette medfører en tanke om at *folket* har blitt forrådt. Partiet har hatt svake ‘røtter’ i fagforeningene, og bare ved å styrke denne koblingen vil Labour igjen kunne bli *folkets parti*. Utsagnet innebærer at det har vært en tett kobling mellom partiet og fagforeningene tidligere, men at koblingen på et tidligere tidspunkt har blitt brutt.²⁰² Nøyaktig hvilken historie Ed Miliband mener en bør tenke over må forstås implisitt. Det er god grunn til å tro at Milibands politiske prosjekt i sammenheng med ‘One Nation’ markerer et brudd med Margaret Thatcher²⁰³ og Tony Blairs New Labour, som har vært omdiskutert for sin politikk mot fagforeningene.

¹⁹⁹ Det samme fokuset på arbeiderbevegelsen er også synlig i Curran 2013; Darling 2013; Lewis 2013. Formålet er å sikre gjennomføringen av ‘social justice’ som politisk prosjekt, og samarbeid innad arbeiderklassen. Det skotske som en sentral del av den britiske arbeiderbevegelsen blir også vektlagt.

²⁰⁰ Miliband 2013a

²⁰¹ Miliband 2013a

²⁰² Miliband 2013a

²⁰³ I Miliband 2013b markerer Miliband et direkte brudd med Thatcher. Han hevder at Thatcher fremhevet prinsippene om One Nation, men viser til at hun ikke klarte å levere disse prinsippene i politikken sin.

Tony Blair med sitt politiske New Labour-prosjekt, ønsket å kombinere en sterk stat og private selskap, i arbeidet med å styrke den britiske økonomien.²⁰⁴ *One Nation*-begrepet viste i utgangspunktet til en moderat-konservativ politikk i etterkrigstiden, hvor en søkte å knytte samfunnet sammen, og unngå skillene som oppstod med laizzes-faire-liberalisme og klassebasert sosialisme. I etterkant av Thatcher-perioden, med svekkelse av *One Nation-Toryism*, erklærte Tony Blair i 1997 at Labour var det nye *One Nation*-partiet.²⁰⁵ Miliband og Labour har altså et ambivalent forhold til *One Nation* som historisk og politisk prosjekt. Miliband ønsker både å videreføre *One Nation*, samtidig som at han tar avstand fra Tony Blair sin politiske arv.

I Lamonts Brighton-tale trekkes i all hovedsak den generelle arbeiderbevegelsen over hele Storbritannia frem, med det formål å synliggjøre hvordan Storbritannias nasjoner skal 'stå sammen'. Lamont hevder at 'the nationalists' har skapt en myte om at skotter blir nektet sitt potensial og sine rettigheter, og blir holdt tilbake av resten av Storbritannia: «But the truth is that we Scots were part of shaping the United Kingdom through time. And it is the Labour movement united across the country which shaped it for the better – and will again.»²⁰⁶ Hun har akkurat det samme budskapet i sin Perth-tale, men nevner her i tillegg den skotske arbeiderbevegelsen spesifikt.²⁰⁷ Det bidrar til å legitimere hvorfor et skotsk Labour eksisterer, uten å gjøre Skottland til noe særegent og frittstående. I tillegg bidrar det til å utvikle et perspektiv på Storbritannias utvikling, som blir satt i et avhengighetsforhold til arbeiderbevegelsen. I Milibands Perth-tale kobler han seg på lignende vis opp mot 'de hardtarbeidende', og setter de konservative opp som motstandere: «The “hardworking people of Britain”. The Conservative Party say “they”. We say “us”. We are the party of the hardworking people of every part of our United Kingdom.»²⁰⁸ Hovedmotstanderne blir derfor etablert å være både de konservative og det skotske nasjonalistpartiet.

Lamont hevder skotter har spilt en svært viktig rolle i formingen av Storbritannia opp gjennom historien ved å samarbeide.²⁰⁹ Det er på grunn av denne formingen av Storbritannia, at Labour tar del i 'Better Together'-kampanjen. Som et tillegg har de opprettet kampanjeorganisasjonen United With Labour, som skal fremme Labour sitt perspektiv på

²⁰⁴ Ramsden 2005: 469

²⁰⁵ Ramsden 2005: 485

²⁰⁶ Lamont 2013

²⁰⁷ Lamont 2014

²⁰⁸ Miliband 2014

²⁰⁹ Se også Miliband 2013b for lignende poeng, hvor både det skotske folk og arbeiderbevegelsen blir hevdet å ha skapt og formet det moderne Storbritannia, gjennom samarbeid.

hvorfor Skottland bør forbli i Storbritannia. Opprettelsen av kampanjeorganisasjonen er også et diskursivt virkemiddel, og skaper gjennom organisasjonsnavnet en politisk distanse til de andre partiene i 'Better Together'. Den nye kampanjen skal bidra til å 'støpe på ny' de verdiene som har formet Labour sin arv. Den mest essensielle verdien Lamont nevner, er nok en gang: «that we are stronger together».²¹⁰ Både Miliband og Lamont skaper en forestilling om visse historiske oppfatninger om sammenkoblinger og sammenhenger, uten at historien nødvendigvis presiseres. Formålet virker å være å skape en kobling mellom partilederne, partiet, arbeiderbevegelsen, nasjonene, Storbritannia, og 'folket' i et historisk perspektiv.

4.4 Verdenssyn – Storbritannia i verden

For Labour virker det grunnleggende viktig å konstruere en forestilling om at Storbritannia innehar visse ideal, og idealene har eksistert på en naturlig og historisk måte. På denne måten kan også verdenssynet si noe om Storbritannias historiske utvikling. Internasjonalisme, med rettferdighet og likhet på tvers av landegrensener blir fremhevet, og Storbritannia blir hevdet å ha et spesielt ansvar for å spre dette videre til resten av verden. Ansvaret synliggjør nettopp et perspektiv som legger til grunn at Storbritannia ses innenfra og utover, og er derfor avgjørende for forståelsen av Storbritannias rolle i verden. Storbritannias globale rolle handler om et globalt ansvar, 'social justice', noe som i stor grad begrunnes historisk.²¹¹ Rollen åpner for noen interessante tvetydigheter rundt hvordan en forholder seg til det nasjonale og globale. Tvetydighetene medfører utvilsomt noen interessante spenninger rundt hvorvidt det er mulig, med utgangspunkt fra egen nasjon med påståtte, særegne verdier, å fremme tanker om internasjonalisme.

Ved å skape et bilde av 'social justice' som noe naturlig og absolutt nødvendig, blir det legitimert en kobling mellom Labours politikk og Storbritannias globale rolle. Det skotske nasjonalistpartiet blir konstruert som motstandere av 'social justice', i tillegg til at SNP blir gitt kallenavnet og redusert til 'the nationalists' i talene til Lamont.²¹² Det medfører at det skotske nasjonalistpartiet blir presentert i et motsetningsbilde til både nasjonens globale ambisjoner, og Labours politiske prosjekt.

I sin Brighton-tale peker Lamont blant annet på hvordan det er Labours oppdrag å bekjempe nasjonalismepolitikken. Nasjonalisme blir skildret som et virus som har påvirket mange

²¹⁰ Lamont 2013

²¹¹ Se Lewis 2013 for samme poeng knyttet til arbeiderbevegelsen som forutsetning for å sikre social justice lokalt og globalt. Argumentet er også her historisk forankret.

²¹² Lamont 2013, 2014

nasjoner og gjort mye skade, og som en ideologi som aldri har utrettet noe. Med metaforbruken vil nasjonalisme forstås som noe svært negativt. Det foreligger en automatikk i at siden nasjonalisme aldri har utrettet noe godt, så kommer det heller ikke til å gjøre det i fremtiden. Årsaken til at kampen mot nasjonalismen tas opp, er ifølge Lamont at 'identitetspolitikk' ikke er 'rettferdighetspolitikk'. Det var ikke skotter, engelskmenn, walisere eller irer som kjempet for kvinners rettigheter. Istedenfor var det kvinner og menn som trodde på rettferdighet.²¹³

We didn't join the fight against Apartheid because we were South African, we joined that battle because it was our duty, whatever our identity, race or gender to fight against injustice. And I believe that Scotland is too big a country to hide behind Hadrian's Wall and not play our part in fighting injustice in all its forms throughout these islands, and through partnership with our friends and neighbours across the world.²¹⁴

Lamont mener at splittelse er den største motstanden mot 'vår' fremgang, og henviser med det trolig til det britiske samfunnet. Labour skal kjempe sammen for at nasjonene på de britiske øyene skal stå sammen. På denne måten skal rettferdighet hjemme og i utlandet kunne oppnås. Den såkalte kampen mot nasjonalisme handler om noe mer enn rettferdighet, nemlig at Skottland og resten av nasjonene skal omfavne det som beskrives som Storbritannias ideal. Dette er ikke et ideal Skottland kan unngå, og gjemme seg fra, bak en grense som blir sammenlignet med Hadrian's mur.²¹⁵ Med ideal forstås her at det ligger i Storbritannias natur å bekjempe urettferdighet, og må forstås som et globalt ansvar:

It is about being a beacon to the world about how people can preserve their identity, share their values and live together and bind together to form a stronger community. It is about embracing a new United Kingdom. One of justice. One of fairness. One of opportunity.²¹⁶

Lamont fremhever ikke bare karakteristikker av det britiske og det skotske, men også den rollen Skottland og Storbritannia skal ha i verden. Storbritannia skal være et *fyrtårn* for resten av verden når det kommer til hvordan en kan bevare sin identitet, dele sine verdier og arbeide sammen for å skape et sterkere samfunn.²¹⁷ Miliband skildrer også kampen for 'social justice'

²¹³ Lamont 2013

²¹⁴ Lamont 2013

²¹⁵ Muren følger ikke den moderne grensen mellom England og Skottland, men blir dels brukt i dagligtale om grensen.

²¹⁶ Lamont 2013

²¹⁷ Se også Darling 2013, som også kobler spørsmålet om skotsk selvstendighet direkte opp mot den globale rollen Storbritannia skal ha i verden. Det handler også her om å dele verdier, og at deltakelse i unionen medfører mulighet til å utvikle og påvirke verden.

på lignende vis, og kobler den direkte opp mot spørsmålet om skotsk selvstendighet: «The flame of social justice still burns. And we must honour his legacy by winning the fight for Scotland to remain in the United Kingdom.»²¹⁸ Miliband henviser her til John Smith, en tidligere Labour-partileder fra Skottland. Utsagnet blir trukket frem i sammenheng med at det markeres 20 år siden Smiths død. Ved å undersøke hvordan internasjonalsmen rent konkret blir omtalt i talene, skiller Perth-talen til Ed Miliband seg spesielt ut:

This year marks 70 years since the D-Day landings. Where would be without that great generation that worked together for a common cause: fighting Fascism? Let us pay tribute to them today. And their story reflects the history of the United Kingdom. A history of great causes. For internationalism. And so often the struggle for social justice. But my interest in this history is not just in monuments to what we have achieved. But what it teaches us about what we can achieve in the future. Let us resolve to write new chapters in the story of our country. Stories that our children will be able to tell. About how we made our country more fair, more just, more equal. Our Vision and Policy.²¹⁹

Invasjonen i Normandie i 1944 blir først og fremst trukket frem som et historisk bevis på at 'that great generation' i Storbritannia samlet seg om fascisme som en felles kampsak. Miliband forsøker ikke bare å skape et eierskap til fortellingen om hvorfor britiske soldater gikk i krig, men også om Storbritannias historie. Historien til Storbritannia blir nettopp skildret som 'a history of great causes', og er en historie som handler om internasjonalsme og kampen for 'social justice'. På den måten likestilles de grunnleggende kampsakene for Labour og Storbritannias historie. Denne fortellingen har til hensikt å forklare hva som kan utrettes i fremtiden, for deretter å skrive nye kapitler i 'landets historie'.²²⁰ Den kommende selvstendighetsavstemningen og det skotske nasjonalistpartiet blir på denne måten fremstilt også som et moderne eksempel på at historien gjentar seg fra D-dagen. Ved å samle seg om idealene Labour forsøker å hevde eierskap til, kan nevnte utfordring om potensielt skotsk selvstendighet også overvinnes.

Det er viktig å presisere at det britiske imperiet ikke blir nevnt konkret av Labour-politikerne. At Storbritannias historie blir skildret som 'a history of great causes'.²²¹ Skildringen åpner for spørsmålet rundt hvorvidt påstanden inkluderer historien knyttet til Det britiske imperiet.

²¹⁸ Miliband 2014

²¹⁹ Miliband 2014

²²⁰ Miliband 2014

²²¹ Miliband 2014

Handlet den britiske imperialismen egentlig om å forhindre kampsaken 'injustice' i omverdenen? Uavhengig av hvordan spørsmålet blir besvart, medfører utelatelsen en overforenkling av fortellingen om Storbritannias historie og forståelsen av det britiske imperiet.²²²

Kampen mot apartheid i Sør-Afrika blir av Lamont fremstilt som et eksempel på hvordan Labour har kjempet mot urettferdighet.²²³ Utsagnet fungerer også som en viss ansvarsfraskrivelse av Storbritannias handlinger og påvirkning som tidligere koloniherre i Sør-Afrika. Storbritannias kolonisering kan hevdes å ha lagt et visst grunnlag for apartheid. At det ikke henvises direkte til det britiske imperiet og imperialismen, er interessant i og for seg selv. Poenget er at flere av epokene og utviklingene som kan kobles til Det britiske imperiet, blir nevnt i en positiv sammenheng. Dermed skapes et indirekte bilde av Det britiske imperiet, av å være del av en 'storhetstid'. At Storbritannia skal spre sine ideal og verdier, kan i stor grad oppfattes som en form for imperialisme. Labour er ikke det eneste partiet som nevner epoken i en positiv setting. Det konservative partiet gjør det mer på sin side mer eksplisitt enn Labour.

Gjennom Labours perspektiv på internasjonalisme, skal Storbritannias verdier og ideal spres på et globalt nivå. Verdiene innebærer rettferdighet, redelighet og muligheter. Det er Storbritannias, herunder også Skottlands, kollektive ansvar og nærmest en plikt å sikre dette for omverdenen. Labours globale utgangspunkt bidrar til å synliggjøre et verdensperspektiv som anser Storbritannia som et naturlig sentrum, hvor verden sees innenfra og utover.

4.5 Den britiske industrien og økonomien

Det økonomiske perspektivet spiller også en rolle i spørsmålet om skotsk selvstendighet. Den økonomiske politikken til de konservative og SNP blir direkte sammenlignet med hverandre. Den økonomiske politikken til begge partiene blir nærmest stemplet som usolidarisk mot *folket*, og i strid med 'social justice'. Et selvstendig Skottland vil være en utvikling i negativ retning, som medfører blant annet at Skottland trolig vil miste tilgang til de fundamentale britisk-økonomiske institusjoner og de viktige medlemskapene i EU og NATO.²²⁴ Historie blir mest benyttet for å henvise til at det på et tidspunkt har vært bedre, eller verre, uten at

²²² Miliband 2014

²²³ Lamont 2013

²²⁴ Se Curran 2013; Smith 2013 for samme poeng knyttet til de britiske institusjonene, satt i sammenheng med skotsk selvstendighet. Curran 2013; Darling 2013 fokuserer svært mye på de samme økonomiske faktorene i selvstendighetsspørsmålet, i tillegg til hvorvidt Skottland kommer til å kunne beholde det britiske pundet, og hvorvidt de kommer til å oppnå automatisk medlemskap i EU og NATO.

dette nødvendigvis presiseres konkret. Historien fungerer derfor som et beleilig virkemiddel for å vise at motstanderne har dårligere økonomisk kontroll enn en selv har.

Ed Miliband viser til en fortelling om da en kvinne fra Doncaster spurte hvordan han kunne forstå livet til folkene som bodde der, når han ikke har vokst opp i området. For Miliband handler det ikke om opphav, men om hvilke verdier en har vokst opp med. Miliband peker på hvordan hans mor lærte han verdiene å lytte til folk, for å kunne 'gå i fotsporene' til andre. Miliband hevder at Liberal Democrats har manglet denne evnen. Liberal Democrats, som deltok i den britiske koalisjonsregjeringen, fungerer altså som en tredje motstander, i tillegg til de konservative og det skotske nasjonalistpartiet. Som et resultat av denne mangelen, hevdes Storbritannia å oppleve det verste fallet i levestandard siden 1870.²²⁵ I denne sammenhengen understreker Miliband en tydelig karakteristikk av 'folket', i et økonomisk-historisk perspektiv:

Let's tell these Tories about the North East of England and every other part of Britain. People go out to work. They love their kids. They bring up their families. They care for their neighbours. They look out for each other. They are proud of their communities. They are proud of their communities. They hope for the future. The Tories call them inhabitants of desolate areas. We call them our friends, our neighbours, the heroes of our country. [...] We are Britain, we are better than this. Now, to make Britain better we have got to win a race to the top, not a race to the bottom.²²⁶

Folket er altså ikke nødvendigvis bare 'de på bunnen', men blir karakterisert på åpenbart forskjellige måter avhengig av situasjon. For Miliband er det åpenbart viktig å trekke frem folkegrupper som trolig har følt seg glemte av den koalisjonsregjeringen mellom de konservative og de liberale, men han inkluderer samtidig alle menneskene i Storbritannia med sin karakteristikk av gruppen. Miliband konstruerer et avgjørende skillepunkt mellom de på 'toppen' og de på 'bunnen'. Når de konservative forteller at økonomien forbedrer seg, snakker de visstnok ikke om 'ditt liv' – men om sine venner på toppen sitt liv. Samtidig understreker Miliband hvor viktig det er at både forretnings- og arbeiderfolk jobber sammen – og det er på denne måten at det såkalte 'Race to the top' blir vunnet.²²⁷

²²⁵ Miliband 2013a

²²⁶ Miliband 2013a

²²⁷ Miliband 2013a

Skotsk selvstendighet blir i Milibands Perth-tale beskrevet som ‘Race to Bottom’, altså helt motsatt vei av hvordan utviklingen bør gå.²²⁸ Kritikkk rettes i stor grad mot særlig det skotske nasjonalistpartiet og det konservative partiet. Det skotske nasjonalistpartiet har ikke kommet med noen svar på EU-spørsmålet, samt hvilken valuta et potensielt Skottland skal ha. Det verste med SNP sin politikk, hevder Miliband, er at de ikke har noen planer verken økonomien eller for ‘social justice’, noe som synliggjør en kamp mot SNP om den radikale arven:

That’s the SNP’s vision of an independent Scotland. Two lanes in a race to the bottom. David Cameron and Alex Salmond at the starting blocks. The SNP can talk about social justice. But they can’t build it. Because you can’t be a narrow nationalist and serve social justice at the same time.²²⁹

I sin Perth-tale går Lamont lengre i å kritisere ‘the nationalist government’ og deres regjeringsperiode i et økonomisk perspektiv:

Seven years of nationalism in Scotland – and not one policy which redistributes wealth from rich to poor. [...] That isn’t just a betrayal of social justice – it is a betrayal of everything we believe Scotland stands for. [...] Look beyond the saltire. Look beyond the plaid. Look at the Scotland the nationalists are building - and what they plan to build.²³⁰

‘Social justice’ blir her brukt for å legitimere Labours økonomiske politikk. Kritikken blir derimot rettet videre mot SNPs økonomiske visjon for et uavhengig Skottland: «Forget talk of Indy Lite – this nationalist government is Osborne Max. And they want to go further.»²³¹ Det uformelle begrepet ‘Indy Lite’ viser til en selvstendighetsstatus hvor Skottland beholder det britiske pundet, Bank of England, statsoverhodet samt at dem forblir i EU og NATO. Ved å stemple SNP-regjeringen som ‘Osborne Max’, blir SNP direkte sammenlignet med den konservative finansministeren George Osborne, som de hevder gav skatteuttak til millionærer. Poenget virker å være å sammenligne SNPs politikk med en ‘fullblods’ økonomisk, konservativ politikk, og på den måten etablere Labour som det radikale valget.²³²

I sin Brighton-tale fokuserer Lamont i større grad på Skottlands tradisjonelle og ‘stolte’ industri, med skipsbygging, olje, gass og whisky. Hun er opptatt av hva Skottland vil miste

²²⁸ Miliband 2014

²²⁹ Miliband 2014

²³⁰ Lamont 2014

²³¹ Lamont 2014

²³² Lamont 2014

dersom Skottland går ut av Storbritannia, og kritiserer i tillegg sine politiske motstandere for dårlig økonomisk styring. Skotsk selvstendighet kommer til å gå utover eldreomsorgen, det offentlige transporttilbudet, og utdanningssystemet. Labour skal ifølge Lamont fokusere på hvordan 'ekte mennesker' lever såkalte 'ekte liv'. Dagens begrensninger skal heller ikke hindre Labours visjon om et bedre samfunn i fremtiden. Labour kan heller ikke klandres for den økonomiske nedgangen som Storbritannia opplevde under Eurosonen-krisen.

Hovedformålet er å etablere Labour som det best egnede partiet og alternativet for å levere et bedre samfunn, sikret av offentlige velferdstilbud.²³³

For Labour virker det avgjørende å konstruere en tanke om arbeiderbevegelsen som forutsetning for unionen og Skottland. Gjennom realiseringen av nye politiske prosjektene knyttet til *One Nation* og *social justice*, skal Labour være det mest aktuelle partiet for de som ønsker et bedre samfunn for fremtiden. Labours konstruksjon av nasjonalidentitet bygger i stor grad på en tanke om en dobbel nasjonalidentitet, hvor det britiske også fremstår som det viktigste. Det skotske nasjonalistpartiet fremstår som en hovedkonkurrent mot Labour, i kampen om å sikre den radikale arven. I det kommende analysekapittelet for det skotske nasjonalistpartiet, argumenteres det for at de skotske nasjonalistene i stor grad konstruerer sine argumenter rundt en sterk mistillit mot Westminster-regjeringen, og at Skottland er på en 'home rule-reise' som leder mot full selvstendighet. Institusjoner får også en viktig rolle, og da særlig spørsmålet om et fremtidig skotsk medlemskap i den europeiske union.

²³³ Lamont 2013

5. Scottish National Party – krav om nasjonal selvråderett

Det skotske nasjonalistpartiet står i en særstilling blant de analyserte partiene, som forkjemper for skotsk selvstendighet. SNP er det største enkeltpartiet i Skottland, og har ledet det skotske parlamentet i Holyrood siden 2007. Partiet er også representert i det britiske underhuset. Alex Salmond var partileder og skotsk førsteminister i perioden frem mot selvstendighetsavstemningen, men trakk seg etter nederlaget. Nicola Sturgeon tok deretter over som partileder og skotsk førsteminister i 2014.²³⁴

Fra det skotske nasjonalistpartiet er det analysert totalt 8 taler. Det er inkludert taler av både Salmond og Sturgeon, som kan anses å være de mest fremtredende og vesentlige politikerne i partiet. Av disse 8 talene, er det 4 taler som danner hovedkjernen av analyseteksten. SNP hadde sin landskonferanse fra 17-20. oktober 2013 i Perth. Fra denne landskonferansen er det inkludert to taler, én av Sturgeon, og én avholdt av Salmond. I tillegg er det inkludert én tale avholdt av Salmond hos det britiske tidsskriftet *New Statesman*. Talen anses som særlig relevant siden talen var dedikert kun til spørsmålet om skotsk selvstendighet. Det er valgt å referere fra tidligere landskonferansetaler avholdt av både Salmond og Sturgeon. Det blir gjort i de tilfeller hvor det er relevant for å synliggjøre at flere av hovedpoengene gjentar seg selv på tvers av taler og over tid.

Underkapittelet 'Skotsk selvstendighet' som teleologisk fortelling har til hensikt å synliggjøre hvordan SNP i stor grad fremstiller skotsk selvstendighet som et naturlig og logisk mål. Det skotske folk blir fremhevet som vesentlige pådrivere, også i et historisk perspektiv så vel som nåtid. I tillegg forsøker de skotske politikerne å argumentere for at Skottlands konstitusjonelle historie leder mot selvstendighet. Det er i denne sammenheng også spesielt viktig å undersøke hva som faktisk legges i selvstendighetsbegrepet, og hvordan det potensielt skiller seg fra andre parti og politikeres perspektiv.

SNP-politikerne forsøker i stor grad å skape et bilde av en dikotomi mellom den skotske regjeringen i Edinburgh og den britiske regjeringen i Westminster. Den skotske regjeringen blir fremstilt som velstyrt, i tillegg til å være rettmessig representant og forkjemper for det skotske folk. Den britiske regjeringens vanstyrte styremetoder, og i kraft av sin geopolitiske plassering, medfører at regjeringen er en dårlig representant for det skotske folket. Som

²³⁴ Mustad & Skatvik 2015

grunnleggende begrunnelse for denne dikotomien står den skotske identiteten, i tillegg til de politiske og økonomiske argumentene for skotsk selvstendighet.

Det er også inkludert et eget underkapittel som har til hensikt å synliggjøre et perspektiv på Skottlands spesielle bånd til de britiske øyene. De andre politiske partiene bygger i stor grad talene sine på av at det eksisterer et britisk fellesskap på tvers av England, Skottland, Wales og Nord-Irland. Det skotske nasjonalistpartiet mener på særegent vis at det eksisterer et fellesskap på tvers av landegrensene, men mener at dette fellesskapet hadde eksistert uavhengig av den britiske unionen.

5.1 Skotsk selvstendighet som teleologisk historiefortelling

Skotsk selvstendighet blir av nasjonalistpartiet fremstilt å være et naturlig og logisk mål for historien om nasjonen. Det er viktig å påpeke at målet blir fremstilt å gjelde både den skotske og den europeiske historien om nasjonen. Argumentasjonen innebærer en grunnleggende tanke om at så lenge en nasjon kan bli selvstendig, bør den også bli selvstendig. I tillegg er det mulig å identifisere en form for rettferdighetsprinsipp. Det vil si at Skottland fortjener å bli en egen stat fordi andre europeiske nasjoner har fått en egen stat. Siden de skotske nasjonalistpolitikere har lagt til grunn at enhver nasjon har rett til å være en selvstendig stat, forsøker de dermed også å underbygge at den kommende selvstendighetsavstemningen bare er del av en uunngåelig utvikling. I denne sammenhengen henvises det til historiske utviklingslinjer som underbygger Skottlands historiske vei mot selvstendig stat, på lik linje med hvordan andre europeiske stater har vært gjennom lignende prosesser. Det er i denne sammenhengen at utviklingstrekk knyttet til 'devolution' og 'home rule' blir fremhevet som bevis på at det eksisterer vesentlige, historiske utviklingsledd som leder mot skotsk selvstendighet. De skotske nasjonalistpolitikere forsøker i tillegg å underbygge en tanke om at det såkalte skotske folket står som pådrivere for denne utviklingen i Skottlands konstitusjonelle historie.

Alex Salmond skildrer i sin Perth-tale selvstendighetsbegrepet på følgende vis: «[...] independence is not at its heart about this party or this administration or this First Minister but about fundamental democratic choice for Scotland – the peoples' right to choose a Government of our own.»²³⁵ Selvstendighet handler om den påståtte elementære, demokratiske retten til å ta egne valg og bestemme sin egen regjering.²³⁶

²³⁵ Salmond 2013a

²³⁶ Hovedargumentet og perspektivet om selvstendighet som teleologisk historiefortelling, og folkets naturlige demokratiske rettigheter blir også etablert på lignende måte i Salmond 2012, Salmond 2011, Salmond 2013b, Sturgeon 2011 og Sturgeon 2012.

Selvstendighetsbegrepet får først og fremst en forståelsesramme som innebærer at det er en tilstand det er helt naturlig og fundamentalt logisk å tilstrebe. Gjennom en positiv forståelse av selvstendighetsbegrepet, skapes det også en positiv forståelse av den kommende avstemningen. Det er verdt å presisere at utsagnet fordrer at Skottland per i dag ikke innehar en regjering som er valgt av 'the people', og folkets demokratiske rettigheter er derfor begrenset. Ved å bruke ordet 'fundamentally' i denne sammenhengen, understrekes det elementære i kampen for en selvstendig stat.

Når en har lagt selvstendighet til grunn som et naturlig og logisk mål, medfører det en forståelse av at dagens britiske regjering ikke er valgt av 'det skotske folket'. Denne forståelsen fordrer at innbyggerne i Skottland opplever at deres demokratiske rettigheter er begrensede. Argumentasjonen får derfor et nasjonalt og geopolitisk utgangspunkt. Skottland fremstår som det geopolitiske området best egnet til å sikre 'det skotske folk' sine demokratiske rettigheter. Dermed synliggjøres hvordan hovedargumentet for selvstendighet bygger på tre, gjensidig avhengige faktorer som bør være i likevekt: *Nasjonen, folket, og demokratiske rettigheter*. Ved å definere et gitt folk, innenfor nasjonale grenser, følger det nærmest en automatisk logikk om at folket innenfor disse grensene bør ha særegne demokratiske rettigheter. Prinsippet om nasjonal selvvråderett er ikke en skotsk oppfinnelse, og ble slått fast blant annet i Versailles-traktaten, som en del av Woodrow Wilsons 14 punkter.²³⁷

Skottland forstås ut fra diskursen å mangle demokratiske rettigheter, men påstås å inneha en nasjon og et folk, og utviklingen er derfor ikke ferdig. Ved å begrense disse rettighetene geografisk og til et gitt folk, skapes det på et skarpt skille mellom 'det skotske folk' mot 'det britiske folk', Skottland mot Storbritannia, og Holyrood mot Westminster.²³⁸ Selve selvstendighetsbegrepet får dermed et positivt forståelsesgrunnlag. Skottlands fremtidige utvikling har utvilsomt til hensikt å lede mot full, skotsk selvstendighet. Som en motsetning til denne påståtte utviklingen, står eksempelvis Labours perspektiv hvor begrepsforståelsen av *devolution* fordrer begrenset selvstyre. I denne sammenhengen synliggjøres nok en gang viktigheten av å være observant på hvilken forståelse som blir skapt av politikernes bruk av begreper. I spørsmålet om skotsk selvstendighet, bidrar bruken av selvstendighetsbegrepet og tilknyttede begreper, til å skape en særegen forståelse av den kommende selvstendighetsavstemningen.

²³⁷ Ramsden 2005: 495

²³⁸ Salmond 2013a

I sin Perth-tale belyser Nicola Sturgeon det som kan anses å være et hovedargument for skotsk selvstendighet: «It can be summed up in three short sentences. Scotland can be an independent country. Scotland should be an independent country. And, for the sake of this and future generations, Scotland must be an independent country».²³⁹ Argumentet bygger på en tankerekke om at siden Skottland *kan* være et uavhengig land, *bør* det også være et selvstendig land. Derfor følger det automatisk av argumentasjonen at Skottland *må* bli en selvstendig stat. Argumentasjonen trekker også frem et fremtids- og generasjonsperspektiv, hvor skotsk selvstendighet må forstås å være det beste for fremtidens skotter. Denne automatiske ‘kan-bør-må’-logikken minner i stor grad også om hvordan Alex Salmond også omtaler den kommende avstemningen i sin Perth-tale:

In less than one year’s time the people of Scotland will have the opportunity of a generation. That opportunity on September the 18th 2014 is this: TO BUILD A PROSPEROUS COUNTRY. TO CREATE A JUST SOCIETY. TO BECOME AN INDEPENDENT COUNTRY [sic]. Now for supporters across the land this is the campaign we have been working towards all our lives.²⁴⁰

Både Salmond og Sturgeon trekker frem et fremtids- og generasjonsperspektiv som i stor grad minner om hverandre. Sturgeon uttaler følgende: «Next year, we have a once in a generation opportunity to chart a new course for our country».²⁴¹ Det er åpenbart at det henvises til generasjoner for å skape et bilde av at skotsk selvstendighet har vært et naturlig mål for historien, men at det er nå muligheten bry seg.²⁴² Salmond hevder i tillegg at utviklingen, som har ledet frem til selvstendighetsavstemningen, har vært til stede i over ett århundre:

And that we, Scotland’s independence generation, reached out and grasped the opportunity of a lifetime when it came our way. We will NOT wake up on the morning of 19 September next year and think to ourselves what might have been. We WILL wake up on that morning filled with hope and expectation – ready to build a new nation both prosperous and just. After almost a century of Scotland moving forward to this very moment – let us ask ourselves these simple questions: If not us – then who? If not now –

²³⁹ Sturgeon 2013

²⁴⁰ Salmond 2013a

²⁴¹ Sturgeon 2013

²⁴² Også i Sturgeon 2011, Sturgeon 2012 Salmond 2011 Salmond 2012 blir det skapt og beskrevet et likt fremtids- og generasjonsperspektiv. Skotsk selvstendighet blir også skildret på lignende måte, som en mulighet den nåværende generasjonen må gripe.

then when? Friends – we ARE Scotland’s independence generation. And our time is now.²⁴³

Ordrbruken understreker i stor grad selvstendighet som en naturlig utvikling en må ‘gripe fatt i’ for å kunne få. En slik sjanse selvstendighetsavstemningen tilbyr, fås bare en gang i livet. Ut av respekt for kommende og tidligere generasjoners kamp, er selvstendighet derfor noe som må stemmes ja til. Som et resultat av selvstendighet, vil en bli den såkalte ‘independence generation’, og kan med det begynne den videre byggingen av nasjonen Skottland.

Fremtidsperspektivet finnes også i Salmonds New Statesman-tale, men inneholder også en historisk kontekst: «If we vote YES in September then Scotland will become independent in more promising circumstances than virtually any nation in history.»²⁴⁴ Salmonds bemerkning forsøker å etablere et perspektiv på at den historiske utviklingen Skottland allerede har gått gjennom, er mer lovende enn den utviklingen alle andre nasjoner i hele historien har vært gjennom på vei mot selvstendighet. Dermed sammenlignes også Skottlands ‘kamp og utvikling mot selvstendighet’ direkte med andre nasjoner i et historisk perspektiv.²⁴⁵

Salmond omtaler, og beskriver hvordan et potensielt flertall for skotsk selvstendighet i den kommende avstemningen vil være et tegn på nasjonal bevissthet: «It will be, above all, an act of national self-confidence and self-belief.»²⁴⁶ Resultatet av utsagnet er at det blir lagt visse føringer for hva folkeavstemningen *egentlig* betyr, og hva den skotske nasjonalidentiteten innebærer. Det etablerer i tillegg en forståelse av at de som stemmer nei til selvstendighet ikke har tro på Skottland, og at de mangler selvtillit på Skottlands vegne.

Argumentasjonsrekkefølgen ‘*kan, bør og derfor må*’, er ikke særegent for Sturgeon. Hos Alex Salmond finnes også argumentasjonsrekkefølgen igjen, men på en litt mer implisitt måte. I Perth-talen hevder han at det nærmest ikke er noen nytte å diskutere hvorvidt Skottland *kan* være et uavhengig land, og at debatten i egentlig handler om hvorvidt Skottland *burde* være uavhengig. Med dette i mente refererer Salmond til uttalelser av daværende statsminister David Cameron og Labour-politikeren Alistair Darling, og bruker dem som sannhetsvitner:

The Prime Minister says: “It would be wrong to suggest that Scotland could not be another successful, independent country.” Alistair Darling says – the question is not whether Scotland can survive as an independent country. “Of course it could,” he says. I

²⁴³ Salmond 2013a

²⁴⁴ Salmond 2014

²⁴⁵ Salmond 2014

²⁴⁶ Salmond 2013a

don't make a habit of agreeing with the Prime Minister and Mr Darling [...] 72es ha this issue they are correct. [...] No-one really doubts that Scotland could be independent. This debate is about whether Scotland should be independent.²⁴⁷

I sin New Statesman-tale trekker Salmond frem det samme sitatet av Cameron for å nok en gang synliggjøre at ingen *egentlig* tviler på at et uavhengig Skottland kan bli vellykket.²⁴⁸ Sturgeon benytter på lignende vis liberaldemokraten Vince Cable som sannhetsvitne på at Skottland kommer til å klare seg som selvstendig stat i sin Perth-tale.²⁴⁹ Både Salmond og Sturgeon forsøker å argumentere for at Skottland vil klare seg som uavhengig stat. Selvstendighetsmotstanderne Cameron, Darling og Cable fungerer som gunstige sannhetsvitner for på at Skottland vil kunne klare seg som en selvstendig stat. Det er et interessant paradoks at SNP på en side mener at det er selvsagt at Skottland kan klare seg selv, men likevel bruker mye plass på å argumentere for at Skottland kan klare seg selv som selvstendig stat. Det indikerer trolig at SNP er bevisste på at alle ikke er overbevist om det. Selve selvstendighetsbegrepet og hva det innebærer for Skottland, skal utvilsomt tolkes positivt. Selvstendighet må forstås som den mest logiske og mest naturlige veien videre for Skottland, og er noe en må tilstrebe. Det er svært viktig å poengtere at fremstillingen og argumentasjonen fordrer at Skottland per i dag ikke har noen egentlig form for selvstendighet, noe som skaper interessante spørsmål rundt hva det skotske nasjonalistpartiet mener dagens Skottland faktisk er.

5.1.1 Devolution og Home Rule

Devolution innebærer å bevilge makt til styresmakter på et lavere nivå, samtidig som at en opprettholder suverenitet på det høyeste nivået. Devolution skiller seg ut sammenlignet med føderalisme, hvor ingen av nivåene kan forhindre den andre i å utføre noe som hevdes å være utenfor deres ansvarsområde. Devolution innebærer derfor at det øverste styreorganet kan oppheve eller endre lavere styrenivå, og retten til selvstyre er således begrenset gjennom det øverste organets suverenitet. Begrepet *devolution* blir brukt både om beslutningene knyttet til selvstyre i Nord-Irland, Skottland og Wales, samt *Home rule* i Irland. *Home rule* viser derfor i utgangspunktet til det samme som *devolution*, nemlig økt selvstyre og ikke selvstendighet i seg selv.²⁵⁰ Til tross for at det er en viss enighet i hvilke resultat *home rule* og *devolution*

²⁴⁷ Salmond 2013a

²⁴⁸ Salmond 2014

²⁴⁹ Sturgeon 2013

²⁵⁰ Ramsden 2005: 198-199

faktisk har gitt, er det ikke automatisk gitt at det er enighet rundt hvordan utviklingen faktisk har foregått. I det skotske nasjonalistpartiets perspektiv på utviklingen som har ledet mot *devolution*, blir det skotske folk fremstilt som essensielle pådrivere.²⁵¹

Sturgeon kobler *devolution*-prosessen direkte til den kommende selvstendighetsavstemningen: «Scotland can't afford a No vote. If we are to protect, and build upon, the progress of *devolution*, then we must vote Yes».²⁵² Allerede med dette utsagnet er det synliggjort et perspektiv hvor *devolution* fremdeles er i utvikling, og at utviklingen skal gå mot et uavhengig Skottland. Utsagnet fordrer i tillegg at det er det skotske nasjonalistpartiet som har i ansvar for å beskytte *devolution* og bygge dets videre utvikling. Med det må det forstås at *devolution* har sine naturlige begrensninger.²⁵³ Av utsagnet blir det derfor forsøkt etablert et eierskapsforhold til *devolution*, både i form av definisjonsrett til begrepet og fortellingen om dets fremtidige utvikling.²⁵⁴ Det er et lignende grep Alex Salmond gjør når han tar opp *devolution* og Home Rule, for å synliggjøre at dette er del av en historisk utvikling som nærmest *utvilsomt* leder mot selvstendighet, og at folket står som pådrivere:

We should remember that Scotland has been on a Home Rule journey for well over a century. Twice in the more recent chapters of that story have the people been asked the question: «Yes or No?» And twice already they have said «Yes», once narrowly and then overwhelmingly. So it is our privilege in this generation to determine the next chapter of Scotland's story.²⁵⁵

Det kan antas at Salmond henviser til avstemningene i 1979 og 1997. Det er viktig å presisere at Salmond hevder at det var det skotske folk som stemte frem *devolution*. Æren for utviklingen blir derfor gitt til det skotske folk. På indirekte vis medfører dette også at de som stemte imot *devolution*, i praksis blir ekskludert fra den skotske folkegruppen på bakgrunn av sitt valg. I tillegg foreligger det et historisk argument og en forventning om at siden 'the people' tidligere har stemt 'ja' til *devolution* før, bør det derfor skje igjen. At Salmond velger å kalle utviklingen for en *story*, gir klare assosiasjoner til en historisk fortelling.²⁵⁶

²⁵¹ Argumentasjonen og referansene knyttet til *devolution* som et skotsk produkt, og folket som en sentral pådriver, er også likt i Sturgeon 2012, Salmond 2013b Salmond 2012 og Salmond 2011.

²⁵² Sturgeon 2013

²⁵³ Se også Salmond 2013b for samme poeng.

²⁵⁴ Sturgeon 2013

²⁵⁵ Salmond 2013a

²⁵⁶ Salmond 2013a

Fortellingen om skotsk *devolution* er ikke så enkel som den gjerne blir fremstilt hos Salmond. Avstemningene i 1979 og 1997 omhandlet riktignok *devolution* i Skottland. Avstemningen innebar spørsmålet om hvorvidt Skottland skulle opprette et eget parlament. I forkant av den første avstemningen i 1979 ble det bestemt at minimum 40 prosent av de stemmeberettigede måtte stemme ja til opprettelsen av et skotsk parlament, for at avstemningen skulle være gyldig. Resultatet av avstemningen ble at 51.6% stemte ja, og 48.4 % stemte nei. Til tross for flertall i avstemningen, avsto en tredjedel av de stemmeberettigede fra å avgi sin stemme. Resultatet ble derfor avvist.²⁵⁷

Avstemningen i 1997 omhandlet også opprettelsen av et eget skotsk parlament, i tillegg til et valg over hvorvidt et potensielt fremtidig skotsk parlament skulle ha makt til å styre skattenivået. I avstemningen var det 74.3 prosent som stemte ja til opprettelsen av parlamentet, med 63.5 prosent som stemte ja til at parlamentet skulle ha muligheter til å styre skattenivået.²⁵⁸ Salmonds fremstilling om at ‘det skotske folk’ allerede hadde enstemmig stemt for selvstendighet to ganger, blir derfor en overforenklet fortelling.²⁵⁹ Det er ikke en gitt sannhet at alle som stemte for *devolution* i 1979 og 1997, stemte for fremtidig selvstendighet. Stemmetallene viser eksempelvis at flere av de som ønsket eget parlament i Skottland, også må ha sagt nei til at det skotske parlamentet skulle få myndighet til å bestemme skattenivået. Det viser at velgerne er delt i hvor langt skotsk selvstyre skal gå, og hvilken rolle den britiske regjeringen skal ha.

Hovedpoenget til både Salmond og Sturgeon, med fortellingen om *devolution* og *home rule*, er i stor grad å konstruere begrepene som synlige og historiske bevis for at Skottland skal bli selvstendighet. Det handler også om å forklare hvordan det skotske folk, gjennom flere generasjoner, har sørget for at utviklingen går i retning mot skotsk selvstendighet. Rent praktisk blir fortellingen om *devolution* og folkeavstemningene i 1979 og 1997 brukt som konkrete bevis på den historiske utviklingen eksisterer, og har selvstendighet som naturlig mål. Det er også viktig å understreke at *devolution* blir fremstilt som et produkt og resultat av det skotske folks kamp, fremfor å være et produkt av det britiske parlamentet.²⁶⁰

²⁵⁷ Ramsden 2005: 586

²⁵⁸ Ramsden 2005: 589

²⁵⁹ Salmond 2013a

²⁶⁰ Samme argument knyttet til folkeavstemningene knyttet til skotsk *devolution* gjentar seg også i Salmond 2011, Salmond 2012 og Salmond 2013b.

5.1.2 Skottlands konstitusjonelle historie – Det skotske folkets som pådrivere

I de analyserte talene blir det gjort relativt få konkrete og direkte historiske referanser. Det eksisterer likevel et synlig historisk perspektiv på hvordan den konstitusjonelle utviklingen til Skottland har vært. Formålet er å argumentere for at den historiske, konstitusjonelle utviklingen til Skottland bør lede mot skotsk selvstendighet.

Idet Salmond skildrer hvordan Skottland har vært på en *home rule*-reise i over et århundre, gir dette visse føringer for hvordan utviklingen har vært. En reise fordrer først og fremst et startpunkt. Selv om det nøyaktige startpunktet er uklart, blir starten for denne reisen konkludert med å ha begynt for litt over ett århundre siden. Av påstanden kan det derfor implisitt forstås at det nåværende ønsket etter selvstendighet ikke var til stede før dette. Det markerer også et skille til den skotske staten i middelalderen og de skotske uavhengighetskrigene på 1200 og 1300-tallet. Påstanden fordrer også at denne såkalte reisen startet på et tidspunkt i etterkant av Act of Union i 1707, som er et interessant poeng i seg selv.²⁶¹

For å få frem nøyaktig hvordan denne utviklingen har blitt drevet, er det nødvendig å undersøke hvem som blir nevnt i sammenheng med utviklingen, og i hvilken sammenheng. Alex Salmond sier i sin Perth-tale følgende i sammenheng med 'home rule'-reisen: «Twice in the more recent chapters of that story have the people been asked the question: «Yes or No?»»²⁶² Således oppstår det en kobling mellom 'the people' og den såkalte home rule-reisen. Fortellingene om folkeavstemningene blir på den måten også benyttet for å bevise 'the people' står som pådrivere av denne konstitusjonelle utviklingen.

'The Scottish people' sin selvbevisste rolle i fortellingen om Skottlands konstitusjonelle utvikling, får en betydningsfull og nasjonal rolle. Rollen synliggjøres ytterligere i Salmonds New Statesman-tale: «On referendum day, all of the people of Scotland, not just for the first time in 300 years but the first time ever, will be truly democratically sovereign. Everyone will have an equal say in making the decision».²⁶³ Når Salmond refererer til de siste 300 hundre årene, blir det åpenbart referert til Act of Union i 1707. Unionsavtalen får derfor en negativ forståelsesramme, hvor avtalen medførte en direkte svekkelse av demokratiske rettigheter til det skotske folk. Påstanden bidrar også til å synliggjøre en tanke om at direkte demokrati, hvor folkeavstemninger om saker er essensielt, medfører 'ekte' demokrati. Påstandene om at

²⁶¹ Salmond 2013a

²⁶² Salmond 2013a

²⁶³ Salmond 2013a

Skottland ikke har hatt 'ekte' demokrati frem til avstemningsdagen er ikke uten virkning. Det fremmer en tanke om at for å oppnå fulle, demokratiske rettigheter bør den konstitusjonelle utviklingen lede mot skotsk selvstendighet. Påstanden konstruerer også en viss politisk mistillit til det politiske systemet Storbritannia i dag er konstruert rundt. Det er noe paradoksalt, all den tid SNP også deltar i det samme politiske systemet de kritiserer.

5.2 Skottland mot Westminster

Et gjennomgående trekk i de analyserte talene fra det skotske nasjonalistpartiet, er at det blir forsøkt skapt et sterkt skille mellom Skottland mot Westminster. Det er verdt å påpeke at det skotske nasjonalistpartiet ikke kaller seg selv for 'Holyrood', i motsetning til 'Westminster'. Westminster refererer til det britiske parlamentet. Det skotske nasjonalistpartiet, som skotsk regjeringsparti, fremstiller derfor seg selv som rettmessig forkjemper av Skottland. Det er trolig til SNPs fordel å etablere et perspektiv på at det er nasjonen Skottland mot 'de fremmede' i Westminster. Denne fremmedgjøringen etablerer en dikotomi, eller et motsetningsbilde, hvor den skotske regjeringen blir positivt omtalt. Den britiske regjeringen i Westminster blir i stor grad tillagt negative egenskaper, og flere avgjørelser blir i stor grad skildret som preget av vanstyre.²⁶⁴

Motsetningsforholdet blir i stor grad synliggjort, idet Sturgeon omtaler den kommende avstemningsdagen som en dag hvor en skal velge mellom Skottland eller Westminster:

In less than 12 months time, we will all make a choice. We will choose between two futures for our country. [...] That is the choice – Scotland or Westminster. We should be independent to put control of Scotland's future in Scotland's hands. We must be independent to get Scotland's future out of Westminster's hands.²⁶⁵

Det er verdt å presisere at Sturgeon omtaler navnet på den britiske regjeringen, fremfor å henvende seg til motparten som Storbritannia. Dermed etableres den skotske regjeringen å være det samme som 'Skottland'. Argumentasjonen fungerer tydelig som et positivt forsvar for den skotske regjeringen, og som en kraftig advarsel mot fortsatt Westminster-styre. Det er på bakgrunn av etableringen av dette tosidige skillet mellom Westminster og 'Skottland', svært interessant å undersøke hvilke faktorer som bidrar til å opprettholde og etablere motsetningsforholdet.

²⁶⁴ Argumentasjonen rundt og etableringen dikotomien mellom Westminster og Skottland blir også etablert på svært lignende måte i Sturgeon 2011, Salmond 2012, Salmond 2011 og Salmond 2013b.

²⁶⁵ Sturgeon 2013

Salmond stiller Westminster opp i et motsetningsforhold til Skottland, på en svært lignende måte som Sturgeon, men inkluderer en faktor som innebærer jobb- og bosituasjon: «The central question of the coming referendum campaign is who should be taking decisions about Scotland – those who live and work here or Westminster politicians.»²⁶⁶ Påstanden gjentar han nærmest ordrett også i sin New Statesman-tale.²⁶⁷ På noe implisitt vis bidrar denne fremmedgjøringen til å skape et bilde av Westminster-regjeringen som illegitim, gitt at man stempler og forstår den som en regjering ‘rejected by the Scottish people’. Sturgeon trekker resonnementet om Westminster-regjeringen og ‘the Scottish people’ direkte opp mot selvstendighetsspørsmålet, og inkluderer i dette tilfellet også påstanden om jobb- og bosituasjon:

The case for independence is based on a simple but compelling argument. It is better for all of us if decisions about Scotland’s future are taken by the people who care most about Scotland – the people who live and work here. Ask yourself this question: Who will do a better job of creating a fairer and more prosperous Scotland: people who live and work in Scotland or politicians at Westminster? That is the choice – Scotland or Westminster.²⁶⁸

Med utsagnet blir jobb- og bosituasjonen nok en gang fremhevet som en faktor som bestemmer evnen til å ta gode valg for et bedre Skottland. Ved å snu resonnementet, forstås at personer som bor og jobber utenfor Skottland umulig kan ta like gode avgjørelser knyttet til Skottland. I dette tilfellet blir det skotske folk som bor og jobber i Skottland.

Argumentasjonen knyttet til evnen til å ta demokratiske valg har uten tvil en nasjonal ramme, og beskriver således noe av det ‘skotske’ med et borgerrettslig utgangspunkt – *demos*.

Med etableringen av dikotomien mellom Skottland og Westminster, gjør det også viktig å trekke frem hvordan Sturgeon skildrer Westminster-regjeringen idet hun henvender seg til ledelsen i Labour:

My message to the Labour leadership is this. In opposing independence, you are choosing the Westminster establishment over the best interests of the Scottish people. You’re defending the wrong people. Stop defending the Tories. And start defending the working people of Scotland.²⁶⁹

²⁶⁶ Salmond 2013a

²⁶⁷ Salmond 2014

²⁶⁸ Sturgeon 2013

²⁶⁹ Sturgeon 2013

Ordvalget *the establishment* er ikke et tilfeldig valgt, gitt at Labour skal være med og for folket og *the working people*. Beskjeden fungerer også som en beskjed til alle tilhørerne, ved at selvstendighet blir hevdet å være i det skotske folks beste interesser. Ved å være mot skotsk selvstendighet, blir det hevdet at en automatisk velger *The Westminster establishment* som forstås å bare bestå av *Tories*.

I arbeidet med å etablere motsetningsforholdet mellom Skottland og Westminster, blir også prestasjonene til begge regjeringene fremhevet, men med ulike fortegn. Prestasjonene til den skotske regjeringen blir i stor grad hevdet å være vellykket i kraft av å være valgt av det skotske folk. Poenget synliggjøres idet Sturgeon trekker frem liberaldemokraten Cable som sannhetsvitne på at Skottland kan klare seg som selvstendig stat:

He said that: ‘there is no reason why a well run Scotland shouldn’t do relatively well – but it would depend on future Scottish Governments and how they behave’. The fact is that in one sentence, Vince Cable has told us exactly why Scotland should be independent. If our success is down – even in part – to the behaviour of our governments, then surely governments elected by the people of Scotland will always – always – be better than governments rejected by the people of Scotland.²⁷⁰

Argumentasjonen bidrar til å konstruere et perspektiv på at en skotsk regjering, bare den er valgt av *the people of Scotland*, *alltid* vil være bedre enn en regjering ‘rejected by the people of Scotland’. Utsagnet minner svært mye om et av Salmonds utspill: «We – the people of Scotland – have – by far – the greatest stake in its success and we are – by far – best placed to take decisions about our future.»²⁷¹ Ved å ta selvstendighet som et naturlig mål eller tilstand som må tilstrebes, bidrar utsagnene på indirekte vis i å underbygge logikken bak selvstendighet som mål. Det skotske folk blir hevdet å være bedre egnet til å ta egne valg. Ved å være skotsk, vil en også prestere bedre. Derfor bør Skottland også bli en selvstendig stat. I tillegg legger utsagnene til både Salmond og Sturgeon opp til at dagens Westminster-regjering ikke har blitt stemt frem av ‘the people of Scotland, og dermed avvises av det skotske folk.

Selv om hovedargumentasjonen er av generell art og ikke fordrer prestasjoner, ramser Sturgeon opp punkter hvor det skotske parlamentet har prestert bedre enn det britiske. ‘Our Scottish Government’ som Sturgeon refererer til når hun henviser til den skotske regjeringen, har beskyttet gratis utdanning, eldreomsorg og forhindret økt kommuneskatt. Som en

²⁷⁰ Sturgeon 2013

²⁷¹ Salmond 2013a

motsetning har Westminster blant annet tatt 'our oil revenues', kuttet budsjettet, innført 'bedroom tax', og brukt milliarder av pund på masseødeleggelsesvåpen.²⁷²

Valget mellom Westminster og Holyrood får derfor også et økonomisk aspekt, som kobles direkte til spørsmålet om skotsk selvstendighet. Salmond refererer til hvordan selvstendighetsavstemningen belyser et valg mellom to økonomiske fremtider: «Accept our status as an economic region of an unbalanced and unequal system. Or embrace the powers of a national economy.»²⁷³ Storbritannia blir dermed skildret som et ubalansert og urettferdig system. Skotsk selvstendighet skal sikre økonomisk konkurranse og fremvekst av bedrifter. Det økonomiske argumentet for skotsk selvstendighet, er noe Salmond kaller for 'the economic prize of independence'.²⁷⁴

Både Sturgeon og Salmond bruker mye plass på å liste opp og sammenligne prestasjoner mellom den skotske og den britiske regjeringen. Hovedbeskjeden er at alt den skotske regjeringen gjør er positivt, og alt Westminster-regjeringen gjør er negativt. At det blir brukt så mye plass på å etablere dette motsetningsbildet mellom Skottland og Westminster, indikerer utvilsomt at ikke alle velgerne er enige i vurderingen av hvilken regjering som er i stand til å ta de beste valgene for fremtiden.

Dikotomien som blir etablert mellom Skottland og Westminster, bidrar også til å si noe om hva som kommer til å bli Skottlands rolle i verdenen som en selvstendig stat. Salmond viser at selvstendighet også handler om å få friheten til å kunne delta i den europeiske union på fritt initiativ, uavhengig av Westminster:

There is a European proposal to extend this. Westminster opposes it not because it is not a good idea but basically because it is European. We need the freedom to respond to European initiatives in the best way for Scotland, not to have a proposal on training for youngsters distorted through a Eurosceptic lens.²⁷⁵

Forslaget viser til et ungdomsprogram i Skottland, for å sikre unge jobb. Westminster blir gjennom utsagnet fremstilt å være naturlig euroskeptiske. Dermed ødelegger de også for Skottland, som vil være best egnet til å ta sine egne valg gjennom deltakelse i den europeiske union. Slik vektlegges også viktigheten av et europeisk samarbeid, og at et selvstendig

²⁷² Sturgeon 2013

²⁷³ Salmond 2013a

²⁷⁴ Salmond 2013a

²⁷⁵ Salmond 2013a

Skottland bør delta i den europeiske union.²⁷⁶ Storbritannia som forutsetning for å kunne delta globalt, eksisterer derfor ikke i det skotske nasjonalistpartiets perspektiv.

5.3 Skottlands spesielle band

De andre politiske partiene har i stor grad konstruert et bilde av at det eksisterer nærmest et nasjonalt, britisk fellesskap på tvers av de fire nasjonene. Det skotske nasjonalistpartiet står ovenfor en noe særegen utfordring når det kommer til denne påståtte sammenkoblingen, eller båndene mellom innbyggerne i de forskjellige nasjonene i Storbritannia. Det kan virke som at disse båndene fordrer likhetstrekk på tvers av de nasjonale grensene. Fra motstandere av skotsk selvstendighet blir unionen i stor grad nærmest fremstilt som en essensiell pådriver, skaper og garantist for disse båndene; uten unionen hadde ikke disse sammenkoblingene eksistert den dag i dag. Ved å ta utgangspunkt i og akseptere unionens rolle i å opprettholde disse sammenkoblingene, vil det kunne svekke idéen om Skottland som noe særegent. Det skotske nasjonalistpartiet forsøker dermed å underbygge at samarbeid på tvers av grenser ikke er avhengig av unionen, og det er fullt mulig å ha nære og spesielle bånd med hverandre på tvers av grenser.²⁷⁷

Idet Alex Salmond tar opp temaet om båndene på tvers av de nasjonale grensene, aksepterer han at de kulturelle båndene utvilsomt eksisterer:

George Osborne referred to Scotland as a “foreign” country seven times. Yet the Chancellor must know that the Ireland Act of 1949, negotiated after infinitely more difficult circumstances than we have, specifically states that Ireland is not to be regarded as a “foreign country”. Scotland will not be a foreign country after independence, any more than Ireland, Northern Ireland, England or Wales could ever be “foreign countries” to Scotland. 80es have ties of family and friendship, trade and commerce, history and culture, which have never depended on a parliament here at Westminster, and will endure and flourish long after independence.²⁷⁸

Med utsagnet aksepterer Salmond eksistensen av såkalte familiemessige, vennskapelige, handelsmessige, økonomiske, historiske og kulturelle bånd på tvers av de nasjonale grensene. At Salmond tar opp temaet, indikerer at sammenkoblingene kan oppfattes som et viktig tema for velgergruppen, og at det ikke lønner seg politisk å gå imot det nasjonale perspektivet.

²⁷⁶ Ønsket om skotsk innflytelse i Europa og EU, og med det økt, selvstendig global kontroll vektlegges også i Salmond 2012 og Salmond 2011.

²⁷⁷ Lignende argument som svekker ‘det nasjonale’ spørsmålet i sammenheng med skotsk selvstendighet, gjentar seg også i Sturgeon 2012.

²⁷⁸ Salmond 2014

Dermed blir unionens påståtte rolle som skaper og forutsetning for de nevnte båndene, i praksis nærmest redusert til ingenting. Det er i denne sammenhengen at Irland og Ireland Act of 1949 blir fremhevet, og bidrar som konkrete eksempel på hvordan særegne bånd mellom nasjoner ikke er avhengig av at en er del av samme stat.²⁷⁹

Ireland Act of 1949 var Storbritannias reaksjon da Irland erklærte seg selv som republikk, og forlot Commonwealth of Nations. Erklæringen garanterte at Nord-Irland alltid skal være en del av Storbritannia, så lenge det nord-irske parlamentet ønsker det.²⁸⁰ Dermed underbygges et perspektiv på eksistensen av et særegent bånd mellom Skottland og Irland.²⁸¹ Irland, som tidligere del av unionen, opprettholdt kulturelle, historiske og økonomiske bånd til Skottland, til tross for selvstendighet. Irland fungerer i tillegg som et konkret eksempel på en tidligere nasjon i Storbritannia, som gjennom en selvstendighetsprosess har klart å bli en selvstendig stat. Salmond sier også indirekte at det ikke eksisterer noen større forskjeller mellom nasjonene i Storbritannia og Irland, enn det gjør mellom de fire nasjonene per i dag.

Det skotske nasjonalistpartiet bidro i debatten om skotsk selvstendighet med institusjonelle argument, særlig knyttet til mistillitsforholdet til Westminster-systemet, Skottlands historiske reise mot full selvstendighet og. I det kommende analysekapittelet for Liberal Democrats, synliggjøres det hvordan særlig liberale verdier blir fremstilt å være en forutsetning for det moderne Storbritannia og Skottland. Det liberaldemokratiske partiet fremstiller seg som politiske brobyggere, og skotsk selvstendighet blir bare ansett å være et tegn den politiske syklusen er i ferd med å skifte igjen. Liberaldemokratene fokuserer på at avstemningen kan sikre *det skotske folket* en mulighet til mer selvstyre dersom en stemmer for å forbli i Storbritannia. Gjennom føderaliseringen av Storbritannia, skal makten flyttes nærmere *folket*.

²⁷⁹ Salmond 2014

²⁸⁰ Ramsden 2005: 335

²⁸¹ I Salmond 2013b refereres det til og etableres et lignende nært forhold mellom Skottland og Irland.

6. Liberal Democrats – Liberale verdier som brobygger

Det liberaldemokratiske partiet i Storbritannia stilte seg imot skotsk selvstendighet. Et grunnleggende spørsmål det liberaldemokratiske partiet fremhever, som kan kobles til spørsmålet om skotsk selvstendighet, er blant annet ‘devolution’ som et ledd på veien mot føderalisering av Storbritannia. Partiet har i tillegg brukt mye plass på spørsmålet rundt hva som utgjør den skotske nasjonalidentiteten sammenlignet med den britiske, Storbritannias plass i verden, og hvordan det er liberale verdier som har forbedret Storbritannia. Det liberaldemokratiske partiet i Storbritannia deltok fra mai 2010 til 2015 i en koalisjonsregjering sammen med det konservative partiet. At det liberaldemokratiske partiet gikk inn i en koalisjonsregjering, medfører en viss politisk utfordring for partiet, som først og fremst må bruke mye tid og plass på å legitimere sin deltakelse i regjeringen. Det skjer ved at politikerne løfter frem prestasjoner og utviklinger som et direkte resultat av liberaldemokratisk politikk.

Fra det liberaldemokratiske partiet er det analysert totalt 11 taler. Liberal Democrats hadde sin landskonferanse høsten 2013 i Glasgow. De 5 talene som danner hovedkjernen av analyseteksten, inkluderer taler fra politikerne Nick Clegg, Willie Rennie, Michael Moore, Vince Cable, og Kirsty Williams. Nick Clegg var daværende leder av det liberaldemokratiske partiet. Willie Rennie var leder av det skotske liberaldemokratiske lokalpartiet. Michael Moore var Secretary of State of Scotland på tidspunktet ved konferansen, og ledet Scotland Office. Vince Cable er nåværende leder av det liberaldemokratiske partiet. Kirsty Williams var daværende leder av det walisiske liberaldemokratiske partiet. For å synliggjøre at hovedbudskapet gjentar seg på tvers av andre taler fra Liberal Democrats, er det inkludert flere taler som er henvist til i fotnoter.

6.1 Det skotske selvstendighetsvalget – et valg om føderalisme

Det liberaldemokratiske partiet stiller seg som nevnt negativt til spørsmålet om skotsk selvstendighet. Noe av det som karakteriserer Liberal Democrats sin diskurs om det kommende skotske selvstendighetsvalget, er at det foregår kamp om hva nei-alternativet *egentlig* betyr. Det skotske nasjonalistpartiet er på sin side opptatt av å fortelle hvilke positive forandringer som kommer av et ja-svar i avstemningen. Labour og Conservative Party fokuserer i større grad på negative følger et potensielt ja-resultat vil medføre for Storbritannia. Forskjellen er relativt stor sammenlignet med Liberal Democrats, som i større grad forsøker å argumentere for at et nei-svar til skotsk selvstendighet også skal bety forandringer. I et liberaldemokratisk-perspektiv tolker de prosessen som har vært til stede i Skottland frem mot

selvstendighetsavstemningen, å være et naturlig ledd i utviklingen mot et føderalt Storbritannia.²⁸² For å underbygge at denne utviklingen er naturlig og ønsket av både det skotske og det britiske folk, står den historiske fortellingen om hva devolution *egentlig* betyr, sentralt i diskursen til det Liberaldemokratiske partiet. I forbindelse med det skotske selvstendighetsvalget, uttaler partileder Nick Clegg følgende:

It is now a year to the day until the Scottish people decide whether or not to leave the UK. The independence referendum. I unambiguously, unequivocally want Scotland to remain in the United Kingdom. The nationalists don't have a monopoly on passion in this debate. I love the way the UK is made up of different peoples, different traditions, different histories.²⁸³

Clegg tar utgangspunkt i en påstand om at Storbritannia består av forskjellige folk, med forskjellige tradisjoner og historie. Selv om påstanden om at mennesker er ulike i seg selv ikke er spesielt kontroversiell, kan utsagnet forstås som et argument mot skotsk selvstendighet.

Moore skildrer Storbritannia som 'family of nations', noe også andre politikere fra det liberaldemokratiske partiet gjør.²⁸⁴ Hovedbudskapet til Moore er at Storbritannia nærmest alltid vil være sterkere sammen enn delt, og en familiemetafor er ment å underbygge denne påstanden. Moore hevder at det 'ekte valget' handler om hva som er best for: «our families, our communities and our country.»²⁸⁵ Moore understreker i tillegg at det er Liberal Democrats' ansvar å holde denne såkalte familien sammen.²⁸⁶ Moore argumenterer også for at en kan takke det familiære slektskapet og samarbeidet mellom de fire nasjonene i å ha 'skapt Storbritannia', ved å sette det inn i et historisk perspektiv:

Conference, these are good things, great things, in which men and women from across our family of nations have worked together and scaled the highest heights. In this history and these achievements our United Kingdom has been forged. We are Scottish and English, Welsh and Northern Irish. We are proud, we are diverse, but we are British - and we are sticking together.²⁸⁷

²⁸² Ønsket om at selvstendighetsavstemningen skal lede mot et føderalisert Storbritannia, gjentas også i Steel 2014.

²⁸³ Clegg 2013a

²⁸⁴ Familiemetaforen 'family of nations' etableres også i Alexander 2013, 2014; Carmichael 2014; Clegg 2014

²⁸⁵ Moore 2013

²⁸⁶ Moore 2013

²⁸⁷ Moore 2013

Budskapet om at Storbritannia er 'stronger together' påpeker også Kirsty Williams, leder av det walisiske liberaldemokratiske partiet: «Our mantra of being stronger together in the European Union applies equally, if not more, for the union of the four nations that make up the United Kingdom.»²⁸⁸ Williams føyer seg inn i rekken av politikere som aksepterer tanken om eksistensen av 'four nations'. Kampanjen som hadde til hensikt å argumentere for videre skotsk deltakelse i Storbritannia, ble kalt Better Together, noe som minner om det nevnte 'mantraet'. Kampanjen ble opprettet av Scottish Labour, Scottish Conservative Party og Scottish Liberal Democrats. Williams forsøker derfor å etablere at hovedbudskapet til kampanjen i praksis er liberaldemokratisk. De andre partiene innad Better Together-kampanjen kjemper derfor i praksis en liberaldemokratisk kamp.

Williams trekker også inn den europeiske union som et argument i debatten om skotsk selvstendighet. Hovedformålet til Williams er å påpeke hva hun mener er et motstridende argument i selvstendighetsdebatten og EU-debatten. Williams retter kritikk mot både det skotske nasjonalistpartiet og motstandere av britisk deltakelse i den europeiske union. SNP har argumentert for skotsk selvstendighet med videre deltakelse i den europeiske union. Dermed tillegges EU nærmest like mye verdi som Storbritannia. Motsatt vei kritiserer Williams andre parti som ønsker å forlate EU, men forbli i Storbritannia. Hun mener at de samme argumentene gjelder for Storbritannia som EU, og at deltakelse i det ene bør innebære deltakelse i det andre. På indirekte vis blir dermed det nasjonale tillagt mindre verdi enn prinsippet om samarbeid.²⁸⁹

Som nevnt tidligere, har det liberaldemokratiske partiet et sterkt og særegent fokus på hva et potensielt nei-resultat *egentlig* betyr for det fremtidige Storbritannia. Clegg hevder at valget ikke handler om å beholde nåværende status eller å 'bryte båndene' med hverandre, og understreker hvordan dette vil være falske valgalternativ:

We live in uncertain times, in an uncertain world - these are not days to build walls. They are days to bring them down. The decision in a year's time does not need to be between breaking the bond or keeping the status quo – that's a false choice. 'No' does not mean no change.²⁹⁰

Det er interessant at Clegg bare diskuterer hva nei-alternativet betyr. 'Breaking the bond' blir stående som riktig forståelse av et ja-resultat. Ordbruken etablerer i tillegg et perspektiv hvor

²⁸⁸ Williams 2013

²⁸⁹ Williams 2013

²⁹⁰ Clegg 2013a

skotsk selvstendighet vil innebærer 'å bygge murer'. Mur-metaforen er ikke tilfeldig, siden Clegg tidligere i talen forsøker å etablere Berlinmuren som et symbol for deling og hat, og murens fall som et resultat av liberal politikk.²⁹¹

Nick Clegg forsøker i stor grad å omdefinere den skotske selvstendighetsavstemningen til å *egentlig* være et tegn på en utvikling som skal lede mot et føderalisert Storbritannia:

A Scottish decision to remain within the UK family can and must give way to a new settlement for this nation. The Liberal Democrats have always fought for more powers for Scotland – and Wales and Northern Ireland too. In Coalition we have overseen the biggest transfer of financial freedoms in 300 years. And, from Gladstone to Grimond to today, we continue to believe in home rule. [...] Our vision is of a proud and strong Scotland, within the United Kingdom, in charge of its own fate but part of a family of nations too. This is a vision shared by many Scots and, increasingly, the other major political parties.²⁹²

Argumentasjonen til Clegg utfordrer ikke bare ja-siden, men også motstanderne av skotsk selvstendighet. Clegg forsøker utvilsomt å etablere en historisk sannhet om at det liberaldemokratiske partiet *alltid* har arbeidet for å gi utvidede rettigheter. Det gjelder ikke bare Skottland, men også Wales og Nord-Irland. Samtidig hevder Clegg at de liberale gjennom sin deltakelse i koalisjonsregjeringen, har sikret den største overføringen av økonomiske friheter til Skottland siden Storbritannia ble opprettet.²⁹³ Det er uansett påfallende at 'devolution' og 'home rule' blir trukket frem av både Clegg, Williams, Rennie og Moore. Clegg trekker som vist direkte historiske koblinger fra Gladstone til Grimond, og frem til i dag. Gladstone og Grimond²⁹⁴ er tidligere ledere av det Liberale partiet, og hevdes i denne sammenheng å ha kjempet for 'home rule'.²⁹⁵ Rennie bruker Gladstone som historisk eksempel på at de liberale leder an i den politiske utviklingen, men må vente på at andre parti følger etter.²⁹⁶ Michael Moore gjentar argumentet om utvidede rettigheter for de fire nasjonene, og uttaler at han selv har overvært den største overføringen av økonomisk makt fra London til Skottland. Moore fungerer som et sannhetsvitne for det liberaldemokratiske partiets rolle i kampen for økt selvstyre, og at utviklingen allerede er i gang.²⁹⁷

²⁹¹ Clegg 2013a

²⁹² Clegg 2013a

²⁹³ Clegg 2013a

²⁹⁴ Grimond er født i Fife, Skottland.

²⁹⁵ Clegg 2013a

²⁹⁶ Rennie 2013

²⁹⁷ Moore 2013

Willie Rennie er samstemt med Nick Clegg, idet han refererer til hvordan Clegg tar initiativ til, og talte for *home rule* i forkant av partikonferansen. For å kunne sikre *home rule* ved et nei-resultat til skotsk selvstendighet, hevder Rennie at det er behov for støtten til David Cameron og Ed Miliband. Rennie mener at Cameron, Miliband og de andre skotske lederne bør signere en deklarasjon som skal sikre økte fullmakter for det skotske parlamentet. Det er heller ikke bare liberaldemokratene som ønsker økte fullmakter til Skottland:

There's an emerging consensus for more powers with think tanks, academics and many others backing plans for change. It is where the majority of Scots in the middle are. They want a Better Scotland and a Better Britain. We are for Scotland as much as any nationalist. And nationalists should remember it.²⁹⁸

Perspektivet til Rennie underbygger en forståelse av økte fullmakter er noe majoriteten av skotter i 'den politiske midten' ønsker. Det innebærer også en forståelse av at det er det liberaldemokratiske partiet som leder an i kampen for økt *devolution*, og bare venter på at andre parti skal følge etter. Kampen for økt selvstyre er heller ikke særegent for skotter og Skottland.²⁹⁹

Kirsty Williams sammenligner det påståtte ønsket om økt selvstyre i Skottland direkte med Wales. Williams refererer til hvordan bare 9 % av walisere ønsker selvstendighet, men at *folket* i Wales på lignende måte som skotter ønsker økt selvstyre. Selve avstemningsdagen, vil kunne tolkes å være et fremtidig veiskille som skal sikre ytterligere selvstyre over hele Storbritannia, noe Clegg illustrerer i stor grad:

That is why – once the issue of Scotland's continued participation in the United Kingdom is hopefully settled next year – I want to see a new cross party approach to the next advance in Scottish devolution. [...] Delivering Home Rule is a tantalising prospect that is now closer than it has been for a generation. So let's get out there to win the referendum in favour of keeping our nations together – and then work with others to deliver the future Scotland wants.³⁰⁰

Clegg argumenterer for at et potensielt nei-resultat i den kommende avstemningen, vil være fremtiden 'Scotland' ønsker. Ønsket må forstås å være et føderalisert Storbritannia. Det er i tillegg viktig å presisere at føderaliseringen blir fremsett av Clegg som en naturlig etterfølger

²⁹⁸ Rennie 2013

²⁹⁹ Rennie 2013

³⁰⁰ Clegg 2013a

av 'devolution'.³⁰¹ Michael Moore beskriver i praksis de to resultatene selvstendighetsavstemningen kan gi, som 'independence' og 'home rule':

They want independence because they think about nationhood. We want home rule because we care about the people and the communities within it. Poll after poll shows that people in Scotland want more powers within the United Kingdom. We stand with them. So we will lead the way in delivering home rule. And home rule will deliver for Scotland.³⁰²

Ønsket om et føderalt Storbritannia er også uttrykt av Willie Rennie, leder av det skotske liberaldemokratiske partiet.³⁰³ Ønsket belyses i stor grad når Rennie, på lignende måte som Clegg og Moore, skildrer svaralternativene i det kommende selvstendighetsvalget som et valg Skottland har mellom to fremtider:

It is a choice of two futures for Scotland. [...] I would rather have liberal reforms under way. For me a No vote in the referendum is not a vote for no change. Ming Campbell's Home Rule report last year showed how the current constitutional settlement is not sustainable. It won't last. That report set out two major transfers of power from Westminster to Holyrood. The first is financial power so that the Scottish Parliament can raise the majority of the money it spends. And the second is constitutional power to make the Scottish Parliament a permanent institution not a creature of Westminster. It's the first step to a federal UK.³⁰⁴

Nok en gang understrekes det at et nei-resultat ikke betyr status quo. Rennie ønsker heller at et nei-resultat skal sikre liberale reformer. Rennie hevder at dagens konstitusjonelle status ikke er levedyktig. For å sikre bedring, bør det skotske parlamentet få fullmakter til å samle inn mesteparten av pengene de selv bruker og gjøre det skotske parlamentet permanent. Sikring av slike fullmakter vil være det første steget mot et føderalt Storbritannia. Det er interessant at det skotske parlamentet i denne sammenhengen blir beskrevet som 'creature of Westminster'. Det skaper en forståelse av at det skotske parlamentet, herunder forstått som et resultat av devolution-prosessen, er et produkt av Westminster fremfor den skotske selvstendighetsbevegelsen.

³⁰¹ Clegg 2013a

³⁰² Moore 2013

³⁰³ Se også Clegg 2014.

6.1.1 Fortellingen om devolution – Historisk utvikling på vei mot føderalisme

På lik linje med både Labour og SNP, forsøker det liberaldemokratiske partiet å skaffe eierskap til fortellingen om hvem som står som grunnlegger bak ‘devolution’ og ‘home rule’. Som nevnt tidligere innebærer føderalisme mer selvstendighet til lavere enheter. Staten er fremdeles bundet sammen med en felles regjering, men har ikke mulighet til å endre eller fjerne lavere styringsenheter, i Skottlands tilfelle det skotske parlamentet i Holyrood.³⁰⁵ Michael Moore utdyper hvordan ‘devolution’ og ‘home rule’ fremdeles ikke er et ferdig prosjekt, og at det er en grunnleggende del av det liberaldemokratiske prosjektet:

Devolution – the home rule project – is something very close to our hearts. It’s not yet complete. We believed in devolving power to Scotland long before the other parties reached that view. In the 1990s we worked with Labour and those from across business, the unions and civil society to draw up the blueprint for today’s Scottish Parliament. So when they seek to spread doubt that more powers will come, the irony is this. Scotland’s journey towards home rule has not happened because of the SNP. It has happened despite the SNP.³⁰⁶

Devolution blir skildret å være en prosess som fremdeles ikke er ferdig. At Moore understreker at det liberaldemokratiske partiet trodde på delegering av makt til Skottland lenge før alle andre parti, illustrerer i stor grad ønsket om å skaffe eierskap til fortellingen om ‘devolution’. Det synliggjør en logikk hvor skaperen av en viss utvikling, i større grad skal kunne bestemme hvor utviklingen skal ende. At Labour, Det skotske nasjonalistpartiet og Liberal Democrats bruker mye plass i talene sine på akkurat spørsmålet om hvem som stod bak devolution, indikerer at det er stor uenighet om det, men også at ‘devolution’ er noe alle støtter og ønsker æren for.

Kirsty Williams, leder av det walisiske liberaldemokratiske partiet, konkretiserer den historiske utviklingen bak ‘devolution’ med navn og tidsperiode:

Gladstone, practically inventing the concept of home rule. Lloyd George, championing home rule at the beginning of the last century. Jo Grimond who called for a federal United Kingdom in his House of Commons maiden speech in 1950 Liberals who have fought

³⁰⁵ Ramsden 2005: 198-199

³⁰⁶ Moore 2013

hard before us had the vision and the courage to call for greater autonomy for the people of these nations.³⁰⁷

Williams fremhever også Gladstone og Grimonds rolle i utviklingen av devolution som konsept på samme måte som Nick Clegg.³⁰⁸ Hun hevder at disse politikerne fra Liberal Party kjempet for at 'the people of these nations' skulle få større selvstyret. Det særegne for Williams er at hun også attribuerer og trekker frem tidligere leder av Liberal Party, David Lloyd George.³⁰⁹ Lloyd George vokste opp i Wales, og var Storbritannias statsminister fra 1916-1922. Williams påstand etablerer et perspektiv av at Lloyd George var tilhenger av aktiv forkjemper for 'home rule' i Irland. Lloyd George tok også hånd om følgene av påskeopprøret i Irland.³¹⁰ Som britisk statsminister ledet George den irske fredsavtaleprosessen i 1921, som medførte en enighet om den anglo-irske avtalen. Avtalen medførte deling av Irland, hvor den irske fristaten ble opprettet i bytte mot en slutt på den væpnede konflikten i Irland. Irland fikk dermed status som 'dominion' i det britiske samveldet av nasjoner, på samme måte som Canada.³¹¹

Williams fortolkning av David Lloyd Georges rolle som forkjemper for 'home rule' er, uavhengig av hvilken rolle Lloyd George faktisk spilte, formulert for å støtte opp under fortellingen om det liberaldemokratiske partiet som rettmessig skaper av 'devolution'.³¹² Kirsty Williams understreker det samme poenget når hun hevder at *devolution* og føderalisme verken er en skotsk eller walisisk idé, men at det er et grunnleggende liberaldemokratisk prinsipp.³¹³ For at argumentasjonen til det liberaldemokratiske partiet skal lykkes, forutsetter det nærmest en naturlig logikk om at den historiske skaper av et produkt, vet best hvordan det skal utvikles videre. Denne logikken er i og for seg selv ikke særegent for det liberaldemokratiske partiet, men utmerker seg også som en gjennomgående trend i Labours og SNPs diskurs om devolution.

³⁰⁷ Williams 2013

³⁰⁸ Clegg 2013a

³⁰⁹ Williams 2013

³¹⁰ Som britisk statsminister førte han også den anglo-irske krigen, og var således involvert i innføringen av den etter hvert så upopulære politistyrken Black and Tans.

³¹¹ Ramsden 2005: 20, 389-390

³¹² Williams 2013

³¹³ Williams 2013

6.2 Det britiske og det skotske fellesskapet

Det liberaldemokratiske perspektivet etablerer en tydelig dobbel nasjonalidentitet som innebærer at det britiske blir en naturlig del av det 'skotske'. Påstanden om at det eksisterer et familiært slektskap mellom nasjonene i Storbritannia, får også en betydningsfull rolle å spille når det liberaldemokratiske partiet skal konstruere et bilde av det skotske og det britiske fellesskapet.³¹⁴ Clegg forklarer at det eksisterer en viss rivalisering mellom Skottland og England, men at dette ikke må forstås som argumenter for skotsk selvstendighet. I det liberaldemokratiske partiets tilfelle må rivalisering mellom nasjonene forstås å være resultatet av en naturlig tilstand, og et argument for videre skotsk deltakelse i unionen.³¹⁵ Etableringen av denne forståelsen av det britiske fellesskapet, kommer i stor grad som et resultat av familiemetaforen om Storbritannia som en familie:

I've sat in rugby grounds shouting my head off for England while the Scottish fans have shouted back just as loud – and it is a very special thing when good natured rivalry can flourish side by side with a feeling of affinity and closeness that comes from being a family of nations. And on every single level we are stronger together than we are apart.³¹⁶

At Clegg forteller om en rugbykamp mellom England og Skottland er ikke tilfeldig, men bidrar i stor grad til å synliggjøre virkningen av en familiemetafor. Det er ikke uten grunn at unionen hevdes å være en 'family of nations'. Clegg hevder med det det eksisterer et slektskap og rivalisering mellom England og Skottland, men understreker at rivaliseringen er sunn. Selve metaforbruken i forbindelse med anekdoten om rugby-kampen, gir visse assosiasjoner til hvordan søsken kan ha en vennskapelig rivalisering mellom seg, noe som er helt naturlig. I overført betydning skaper det en forståelse av at dersom det eksisterer uenigheter og rivalisering mellom England og Skottland, må det forstås å være en naturlig og vanlig reaksjon av 'slektskapet'. Påstander om uenigheter og rivalisering skal ikke være et argument for skotsk selvstendighet. Spørsmålet om selvstendighet blir dermed nærmest avskrevet som et tegn på at de som stemmer for selvstendighet, har misforstått eller glemt den naturlige, godhjertede rivaliseringen mellom nasjonene. Metaforbruken bidrar også til å etablere en positiv forståelse av unionen som et nært, familiært slektskap.³¹⁷

³¹⁴ Argumentet om at det eksisterer et familiært slektskap og naturlig rivalisering mellom de fire nasjonene, gjentas også i Alexander 2013, 2014; Carmichael 2014; Clegg 2014. Funksjonen er den samme, og fungerer som et hovedargument mot skotsk selvstendighet.

³¹⁵ Clegg 2013a

³¹⁶ Clegg 2013a

³¹⁷ Clegg 2013a

Michael Moore legger også til grunn en forståelse av en moderne, dobbel nasjonalidentitet. Moore trekker på lignende vis som Clegg frem en rivalisering mellom Skottland og England, men gjør det i et historisk perspektiv hvor slaget ved Flodden field og slaget ved Bannockburn blir særlig fremhevet. Slagene fungerer som et historisk eksempel på at det har vært en rivalisering i 'historien' mellom England og Skottland. Moore hevder at minner om triumf og tragedier på slagmarken ikke kommer til å spille noen avgjørende rolle i det kommende skotske selvstendighetsvalget. Moore understreker i tillegg at han er sikker på at skotter ikke vil avgi sin stemme i det kommende selvstendighetsvalget basert på et skremmebilde av 'an auld enemy'.³¹⁸ Dermed belyses funksjonen slagene har i talen til Moore, i og med at han bruker svært mye plass på å fortelle konkret om slaget om Flodden field. Funksjonen er i stor grad å kritisere alternative historiske fremstillinger som etablerer et fiendebilde mellom England og Skottland. Fortellingen om slaget om Flodden fungerer også som et konkret argument for at det eksisterer visse historiske bånd mellom England og Skottland:

The King of Scots himself would lead them in battle against the English. It was to be the biggest army Scotland ever put in the field. So started the Battle of Flodden: a battle from which few would come home. [...] I had the honour of laying a thistle at Piper's Hill on the battlefield for "the people of Scotland" on the 500th anniversary of the battle.

Scotland's losses were the heaviest, but the pain and the anguish were shared by families and communities on both sides of the border. And that's why every year, people from both sides of the border gather in remembrance. For many, it's an unmistakable part of their identity.³¹⁹

Det handler ikke bare om at Skottland og England har kjempet i et slag mot hverandre, og at konflikt mellom de er unødvendig. Menneskene som deltok i slaget, skal ifølge Moore også kunne bidra til å fortelle noe om den moderne nasjonalidentiteten i Storbritannia. Moore argumenterer for at den moderne nasjonalidentiteten i Storbritannia har gått videre fra historien: «[...] Like many of those men who fought at Flodden Field, I am a Borderer and a Scot. I'm proud of those things. But as a twenty first century Scot, I have another layer to my identity. I am British - and I'm proud of that, too. So are most Scots.»³²⁰ Med utsagnet anerkjenner Moore den såkalte doble nasjonalidentiteten, hvor en og samme person kan være både skotsk og britisk. Således blir det heller ikke noen stor forskjell mellom det å være

³¹⁸ Moore 2013

³¹⁹ Moore 2013

³²⁰ Moore 2013

skotsk og britisk i nåtid. *Moderne* skotter er altså stolte av å være britiske. Den doble nasjonalidentiteten fungerer således som et historisk veiskille hvor konflikter fra eldre tid er lagt bort.³²¹

Konstruksjonen av likheten mellom de skotske og britiske nasjonalidentiteten, basert på fortellingen om slaget om Flodden field, får også en sammenheng med skotsk selvstendighet:

You cannot be of the United Kingdom if you are not in the United Kingdom. And Scots do not want to choose between Scottishness and Britishness. To become less than we are now. Why should we? Why must we choose just one when we can benefit from both? The events of Flodden – and Bannockburn – are ripe to remember.³²²

Fortellingen om Flodden field og Bannockburn fungerer som historiske bevis på at Skottland bør fortsette å være en del av Storbritannia, og derfor bør en stemme nei til skotsk selvstendighet. Moore understreker i tillegg at de fleste 'skotter' ikke ønsker å velge mellom 'Scottishness' og 'Britishness'. Selvstendighet blir fremstilt som en svekkelse av det skotske samfunnets mulighet for et bedre, fremtidig samfunn. Som en motsetning av likhet mellom 'det britiske og det skotske', blir 'the nationalists' etablert som motstander: «Nationalists will argue that only by being an independent state can we achieve our potential as a nation. That a truly Scottish future cannot be a British one. But that is just not true. People living here in Scotland are wholly comfortable being both Scottish and British.»³²³ Den britiske nasjonalidentiteten blir nok en gang en selvfølgelig og naturlig del av også den skotske nasjonalidentiteten. Motsatt vei skapes det en tvetydig forståelse av at personer som ikke støtter opp under Moores perspektiv, heller ikke kan kalle seg for 'ekte skotter'.³²⁴

Moore nevner ikke hvilke aspekt ved slaget om Bannockburn det er verdt å minnes, men mener at minner om triumf og tragedier på slagmarken ikke kommer til å spille en stor rolle i det skotske selvstendighetsvalget. 'Skotter' kommer ikke til å avgi sin stemme på bakgrunn av 'skremmebildet av en gammel fiende'. På denne måten etableres det at fortellinger om Bannockburn og Flodden field ofte innebærer en feilaktig fremstilling av et historisk fiendskap mellom de to kongerikene. På sin side fremmer Moore et perspektiv som innebærer at den britiske og den skotske nasjonalidentiteten i praksis er historisk forankret.³²⁵

³²¹ Moore 2013

³²² Moore 2013

³²³ Moore 2013

³²⁴ Moore 2013

³²⁵ Moore 2013

6.3 Liberal Democrats som historiske og politiske brobyggere

I Liberal Democrats sine taler blir det brukt mye plass på å fortelle hva partiet har klart å gjennomføre som del av koalisjonsregjeringen. At det blir brukt så mye plass på det, indikerer trolig at velgere og partimedlemmer har vært uenig i spørsmålet om deltakelse i regjeringen. Talene gir også et innblikk i hvordan Liberal Democrats ønsker å forme og etablere en fortelling om partiets påvirkningskraft, gjennom å kritisere de konkurrerende partienes evne til å styre. Det er svært viktig å presisere at den internasjonale historien her fungerer som en ytre ramme for Storbritannias historie. I visse tilfeller blir både den nasjonale og den internasjonale historien direkte sammenlignet, og det blir understreket at det er liberale verdier som bidratt til å forme Storbritannia og Skottland til hva det er i dag. Derfor er hovedbudskapet å fortsette å stemme liberalt.³²⁶ Liberal Democrats sin historiebruk tar et visst utgangspunkt i en *kritisk historiebruk*, hvor partiet ønsker at en skal frigjøre seg fra historien som har vært preget av en venstre-høyre-syklus. Den nye koalisjonsregjeringen markerer et synlig brudd på historien, og det går derfor mot bedre tider. Samtidig refererer partiet flere ganger til historiske hendelser som kan knyttes til liberalisme. Hensikten er å tydeliggjøre at den liberale kampen for et bedre samfunn ikke er ny, men har vært til stede over lengre tid. På den måten får også den liberaldemokratiske historiebruken en *monumental* dimensjon.

Ved å undersøke hvordan samarbeidet mellom de konservative og liberaldemokratiske i koalisjonsregjeringen blir omtalt, synliggjøres nødvendigheten av samarbeidet. Vince Cable, nåværende leder av Liberal Democrats, hevder at det å samarbeide med 'Tories' i en økonomisk krise, var i Storbritannias nasjonale interesse.³²⁷ Clegg hevder, for å få folk til å stemme det liberaldemokratiske partiet inn i regjering ved neste valg, må 'folket' vite hvem Liberal Democrats er. De må i tillegg vite hvem Clegg er, hvorfor han er liberaldemokrat, og hvorfor Clegg er partileder i dag.

I was part of a generation raised – in the 70s and 80s – on a constant diet of aggressive, us-and-them politics. I have so many memories of my brothers, my sister and I watching television and asking our parents why everyone seemed so upset. Angry, shouty Labour politicians. Union leaders gesticulating furiously, next to pictures of rubbish piling up on the streets. And later: stand offs between crowds of miners and rows of riot police.³²⁸

³²⁶ Forklaring av regjeringssamarbeidet, og dermed etablering av paritet som brobygger mellom Labour og Conservative Party, er også fremtredende hovedpoeng i Alexander 2013, 2014; Carmichael 2014; Clegg 2013b, 2014; Willott 2014.

³²⁷ Cable 2013

³²⁸ Clegg 2013a

Clegg henviser med utsagnet sitt en generasjon oppvokst på 1970- og 1980-tallet, og bruker seg selv som et sannhetsvitne for å underbygge argumentasjonen sin. At han velger å kalle politikken som ble ført på denne tiden for ‘aggressive, us-and-them politics’ er svært viktig å understreke. Med argumentasjonen forsøkes det å tegne et bilde av at Labour og de konservative bidro til å splitte Storbritannia på 1970- og 1980-tallet. Disse tiårene må ut fra Clegg forstås å være nedgangstider for Storbritannia, hvor landet var preget av splittelse. At Clegg velger ut akkurat disse tiårene er i seg selv interessant. Minnene er ikke bare ment å illustrere Cleggs minner, men bidrar også til å vise til velgernes barndomsminner.³²⁹ Clegg utbroderer argumentasjonen om 1970- og 1980-tallet som nedgangstider for Storbritannia:

At school I was being taught all about the Cold War – the backdrop to all of this; I even remember a history teacher telling me and my petrified classmates that we probably wouldn’t make it until Christmas because there was bound to be a Soviet strike. So the world I grew up in was all about stark, polarised choices. Us vs them; East vs West; Left vs Right.³³⁰

Nok en gang bruker Clegg seg selv og fortellingen om barndommen og skolegangen sin, som sannhetsvitne på at 1970- og 1980-tallet var preget av splid og polarisering. I denne sammenhengen utvides argumentasjonen til å gjelde den kalde krigen. Clegg hevder at den splittelsen og polariseringen som eksisterte mellom partiene i Storbritannia, var et direkte resultat av den kalde krigen. Dermed understrekes rollen den internasjonale historien har som ytre ramme for den britiske historien. Følgelig blir det også etablert et perspektiv på hva den kalde krigen omhandlet. Spliden er derfor i utgangspunktet ikke nasjonalt betinget, men ideologisk betinget. Det er derfor Clegg argumenterer for at 1970- og 1980-tallet i stor grad var preget av polarisering. Polariseringen innebar en ‘oss mot dem’-, ‘øst-mot-vest’-, og ‘venstre mot høyre’-retorikk. Resultatet av fortellingen om 1970-tallet og 1980-tallet innebærer først og fremst at Storbritannia var rammet av polarisering mellom Labour og Conservative Party. Argumentasjonen taler i tillegg mot skotsk selvstendighet, som blir nærmest en forlengelse av polariseringen som har eksistert i den internasjonale og britiske historien. På samme måte, var verden preget av polariseringen mellom øst og vest. Som følge av påstanden om polariseringen, konstrueres det også en sammenligning mellom Sovjetunionen og Labour.³³¹

³²⁹ Clegg 2013a

³³⁰ Clegg 2013a

³³¹ Clegg 2013a

Skotsk selvstendighet har også en rolle å spille i etableringen av liberaldemokratene som politiske brobyggere. Clegg forteller om da han som 22-åring studerte i USA. På dette tidspunktet var en 'inkompetent' Labour-regjering, nylig erstattet av en 'hjerterløs' konservativ regjering. Sistnevnte kan antas å være en referanse til Margaret Thatchers regjeringsperiode. Clegg forteller at moren ringte han, og fortalte at Berlinmuren var i ferd med å falle:

[...] we sat and listened for hours to reports of people coming out of their homes in the middle of the night and literally hammering away at this symbol of division and hate. And I can remember so clearly the sense of optimism and hope. Anyone here who's my age will understand: it really felt as though the dark, drab days of angry politics and conflict could now give way to something better.³³²

Det er viktig å presisere at Berlinmuren blir hevdet å ha vært et symbol for deling og hat. Muren får også en betydning for fremstillingen av skotsk selvstendighet, hvor Clegg sier i samme talen, i forbindelse om den kommende selvstendighetsavstemningen, at det ikke er en tid for å bygge nye murer.³³³ Berlinmurens fall blir påstått å ha skapt en gjennomgående følelse av håp og optimisme for Cleggs generasjon. Han hevder likevel at murens fall ikke medførte noen endringer i den britiske regjeringen: «It was so totally dispiriting: everything I'd come to abhor about the politics with which I'd grown up: insular, petty, polarised.»³³⁴

Clegg forteller at vendepunktet for han kom da han møtte Paddy Ashdown, tidligere leder av Liberal Democrats, midt under en stor handelskonflikt mellom Europa og USA. Ashdown kom inn på kontoret der Clegg jobbet i Strasbourg, og instruerte Clegg i hvordan en skulle løse verdens handelskonflikter, før han gikk ut av rommet igjen. Fortellingen om Ashdown er all hovedsak ment å bygge opp under en forståelse av Liberal Democrats og deres 'big, enduring values' som historiske problemløserne.³³⁵ Det er Liberal Democrats som har brutt 'syklusen' mellom Labour og Conservative Party, venstre-og-høyre og dermed klart å gjennomføre positive endringer for Storbritannia:

Liberal Democrats, three years ago I told you that we had an opportunity our predecessors would have given anything for. To govern. To turn our liberal principles into practice. Today I tell you that an even bigger opportunity awaits. The cycle of red, blue, blue, red has been interrupted. Our place in this Government has prevented the pendulum swinging

³³² Clegg 2013a

³³³ Alexander 2013, 2014 benytter seg av samme resonnement, med samme formål. Liberalisme blir fremstilt som løsning.

³³⁴ Clegg 2013a

³³⁵ Clegg 2013a

back from left to right. We are now where we always should have been: in power; in the liberal centre; in tune with the British people.³³⁶

Argumentasjonen til Clegg etablerer en historisk kontekst hvor Storbritannia over lengre tid har vekslet mellom syklusen 'rødt' og 'blått'. Fremgang har blitt bremsset på grunn av ideologisk polarisering og uenighet. Forandringen skjer først når Liberal Democrats får mulighet til å utøve sin såkalte liberal, sentrumspolitikk, i samstemthet med 'det britiske folket'. Det forstås ut fra konteksten at det bare er Liberal Democrats, som sentrumsparti, som kan forhandle begge veier. Hovedbudskapet Clegg fremmer, er at en regjering som består av det liberaldemokratisk parti alltid vil være et bedre alternativ enn Labour og Conservative Party alene i regjering.³³⁷ Det må forstås at disse liberale verdiene ikke er nye, noe Kirsty Williams fremhever: «Nationalists just want separation. Our view, the Liberal view for 100 years and more is the people's view.»³³⁸

Hovedbudskapet til Clegg knyttet til venstre-høyre-syklusen får utvilsomt en rolle å spille for spørsmålet om skotsk selvstendighet. Michael Moore fremhever SNPs politiske tilhørighet: «Our party must fight for a liberal Scotland; the SNP is no liberal party.»³³⁹ Siden det hevdes at det bare er liberale verdier som er egnet å fortsette utviklingen, vil SNP være uegnet til å styre. Dermed blir SNP og selvstendighetsavstemningen bare nok en forlengelse av parti og hendelser som inngår i venstre-høyre-syklusen. En forbedring av Skottlands status vil bare kunne skje dersom en gjør det samme som i Storbritannia, hvor syklusen stoppet da Liberal Democrats havnet i regjering. Det 'riktige svaret' i avstemningen vil derfor være nei til skotsk selvstendighet.

³³⁶ Clegg 2013a

³³⁷ Clegg 2013a

³³⁸ Williams 2013

³³⁹ Moore 2013

6.4 Et liberalt Storbritannia i en global verden

Storbritannias fremtidige globale rolle spiller en stor rolle i talene til Liberal Democrats, og har i stor grad også et økonomisk perspektiv. Hovedbudskapet er at Storbritannia skal være ledende på verdensbasis, noe som også berører spørsmålet om skotsk selvstendighet. Storbritannia blir i tillegg sagt å inneha visse verdier som de nærmest har en moralsk plikt å videreformidle internasjonalt. Det er bare gjennom deltakelse i Storbritannia, og interessant nok også EU, at Skottland vil kunne beholde sin globale rolle. I sammenheng med EU-spørsmålet, viser også selvstendighetsdebatten at den kommende kampen om Storbritannias deltakelse i EU er i ferd med å spisse seg til. Storbritannia skal i utgangspunktet være 'open for business', og dermed sikre det partiet anser som 'internasjonalisme'. Liberaldemokratenes perspektiv på internasjonalisme, innebærer imidlertid også et nasjonalt utgangspunkt.³⁴⁰ Det legges til grunn at Storbritannia i dag er ledende i verden, noe som i stor grad skyldes det påståtte historiske samarbeidet Skottland har bidratt med som del av unionen.

Michael Moore skildrer det historiske 'partnerskapet' Skottland har tatt del i, som deltaker i Storbritannia:

Over three centuries of partnership together we have achieved so much. Our economy is the sixth largest in the world. Providing opportunity to generations of children and the resilience to withstand a financial crisis where the banks went bust. Our armed forces are world renowned. Equipped not just to defend our own shores but to go beyond our borders, promoting peace and safeguarding human rights from Kosovo to Afghanistan and beyond. And our presence on the world stage gives us the influence to shape a better world. [...] at the sharp end of war where we stood – alone at times – in the fight against fascism.³⁴¹

Referansen til Act of Union i 1707 er en klar henvisning til hvordan Storbritannia har oppnådd så mye sammen de siste tre hundre årene. Det blir lagt vekt på at unionsavtalen i seg selv sikret samarbeid. Uten unionsavtalen hadde ikke Storbritannia vært der det er i dag. 'Partnerskapet' har sikret økonomien, men militæret har også bidratt til å sikre fred og menneskerettigheter. At deltakelsen under andre verdenskrig blir fremhevet som kamp mot fascisme, er heller ikke tilfeldig i sammenheng med skotsk selvstendighet. Også hos de

³⁴⁰ Se også Alexander 2013, 2014; Carmichael 2014; Clegg 2014 for samme hovedargument og nasjonale utgangspunkt knyttet til Storbritannias plass i verden. Også her er det mye fokus på økonomi og videre deltakelse i EU. Skotsk deltakelse i Storbritannia, og bevaring av liberale verdier, må også her forstås som en forutsetning for å opprettholde den globale rollen.

³⁴¹ Moore 2013

liberaldemokratiske politikerne, blir SNP ofte skildret og navngitt som ‘nasjonalistene’. Moore skaper en interessant fortelling som innebærer at Skottland har bidratt som en betydningsfull del av Storbritannia historisk,³⁴² og at ‘partnerskapet’ har et nasjonalt utgangspunkt.³⁴³

Nick Clegg gir en viktig skildring av hva internasjonisme i prinsippet innebærer for Liberal Democrats. I den sammenhengen er det viktig å være observant på rekkefølgen han gjør det i:

Liberal Democrats, it falls to us to stand up for the national interest: we will be the party of In. I am an internationalist – pure and simple; first by birth, then by marriage, but above all by conviction. We may be an island nation, but there’s no such thing as an economic island in an age of globalisation. [...] And Britain is always at its strongest and proudest when we are open to the world – generous-spirited and warm-hearted, working with our neighbours and a leader on the world stage.³⁴⁴

Utgangspunktet til Clegg er at det er Liberal Democrats sitt ansvar å stå opp for den såkalte nasjonale interessen, og etablerer ‘the party of In’ som et kallenavn partiet. Med det blir Liberal Democrats forsøkt fremstilt som rettmessig forsvarer av Storbritannias nasjonale interesser. Internasjonisme blir igjen lagt til grunn å være en selvfølgelig nasjonal interesse. Internasjonisme får dermed et visst nasjonalt utgangspunkt.³⁴⁵ Fordelene som blir nevnt i sammenheng med internasjonisme, er i stor grad fordeler for Storbritannia, uten at fordeler for resten for verden blir nevnt. Dermed følger en indirekte logikk om at dersom det lønner seg for Storbritannia alene, er internasjonisme noe som bør ettertraktes.³⁴⁶

Clegg mener at Storbritannia alltid er på sitt ‘stolteste og sterkeste’ når de er åpne for verden: «And Britain is always at its strongest and proudest when we are open to the world – generous-spirited and warm-hearted, working with our neighbours and a leader on the world stage.»³⁴⁷ Nok en gang understrekes argumentet om at dersom Storbritannia tjener på internasjonisme, er det noe en bør ettertrakte. Utsagnet fungerer også som et indirekte motargument for skotsk selvstendighet, gitt at en ønsker å forbli like ‘sterk og stolt’ som før. At internasjonisme innebærer at Storbritannia skal være ledende på ‘verdensscenen’,

³⁴² Se også Carmichael 2014 for samme fokusområde og argumentasjon, med Skottlands rolle som essensiell *contributor* i Storbritannia. Steel 2014 vektlegger i tillegg Skottlands rolle i å ha bygget det britiske imperiet og Samveldet av nasjoner.

³⁴³ Moore 2013

³⁴⁴ Clegg 2013a

³⁴⁵ Se også Clegg 2014 for lignende poeng, og samme etablering av kallenavnet ‘party of IN’ på partiet.

³⁴⁶ Clegg 2013a

³⁴⁷ Clegg 2013a

understreker nok en gang ‘det nasjonale’ som en grunnleggende del av argumentasjonen for internasjonalsisme.³⁴⁸

Clegg henviser også til beslutningen i det britiske parlamentet om å ikke intervensjonere i Syria. Han beskriver hvordan det er ‘noen’ som hevder at Storbritannia nå er i ferd med å dra opp ‘hengebroen’ etter seg. På samme tid forstår han også hvorfor enkelte frykter nok et ‘entanglement’ i Midtøsten, og refererer med det til hvordan Irak kaster ‘en lang skygge’:

What matters now is that we are clear that this nation is not heading into retreat. It would be a double tragedy if the legacy of Iraq was a Britain turned away from the world. Others look to our values and traditions for inspiration. Democracy, peaceful protest, equality before the law. That, in itself, confers a leadership role on us. Not as some military superpower. Not out of some nostalgic impulse after the loss of empire. But because we believe in the virtues of law, peaceful dissent, political stability and human rights as enduring liberal values.³⁴⁹

Irak-krigen fungerer som et historisk begrunnet advarsel mot at Storbritannia skal miste sin globale innflytelse. Fortellingen om Irak-krigen fungerer også til å underbygge påstandene om Storbritannias verdier. Clegg hevder at ‘they’, som må forstås som resten av verden, ønsker britiske verdier. Demokrati, likhet for loven, fredfulle protester er verdier Storbritannia hevdes å representere. Interessant nok blir disse verdiene likestilt med å være ‘liberal values’, og Clegg forsøker med det å etablere et perspektiv på at ‘Storbritannias verdier’ er ført frem og skapt av liberalisme. Det mest oppsiktsvekkende er likevel påstanden om siden Storbritannia representerer disse ‘liberale verdiene’, gir dette Storbritannia en automatisk rett i å inneha en global lederrolle.³⁵⁰ Cleggs uttalte ønske om militær intervensjon i Syria må derfor ses å være et interessant eksempel på hva Storbritannias globale lederrolle egentlig kan innebære.³⁵¹

Det er viktig å presisere at også liberalisme fremstår som et ideologisk sentrum i liberaldemokratens globale perspektiv. Liberalisme blir av Michael Moore hevdet å komme i forkant av nasjonale grenser, og refererer til en samtale han hadde med en gruppe aktivister. Han spurte aktivistene om hvordan Liberal Democrats skulle respondere på det kommende selvstendighetsvalget: «She said that she wants to live in a liberal Scotland and a liberal UK

³⁴⁸ Clegg 2013a

³⁴⁹ Clegg 2013a

³⁵⁰ Se for Carmichael 2014; Clegg 2014 for samme argumentasjon og poeng knyttet liberalisme og liberale verdier.

³⁵¹ Clegg 2013a

but - above all - she wants to live in a liberal country. Liberalism comes first, national borders come second.»³⁵² Utsagnet er først og fremst viktig fordi det nasjonale blir nedprioritert til fordel for liberalisme. Det aller viktigste er at landet er liberalt, selv om en foretrekker å bo i et liberalt Skottland eller Storbritannia. Det er et interessant paradoks at de nasjonale grensene ikke blir lagt bort. Det skaper interessante, åpne spørsmål rundt hvordan liberalisme og det nasjonale kan fungere sammen i et slikt forhold. I spørsmålet om skotsk selvstendighet, må utsagnet forstås som et argument for at hovedprioriteten alltid skal være å sikre et liberalt land. Det gjelder uavhengig av om det er Storbritannia eller Skottland, og at det bør derfor stemme nei til skotsk selvstendighet.³⁵³

Spørsmålet om Storbritannias deltakelse i EU får også en rolle å spille for spørsmålet om skotsk selvstendighet. Willie Rennie henviser til at liberaldemokraten George Lyon, daværende europeaparlamentsmedlem for Skottland, skal til å stille til gjenvalg: «We need to retain such a powerful and influential voice for Scotland in Europe. The Liberal Democrats want Britain to stay in the EU because being in the EU makes our economy stronger and underpins 3 million British jobs.»³⁵⁴ Det er viktig å presisere at Lyon i denne konteksten blir skildret å være en stemme for Skottland i Europa, i tillegg til å være 'en liberal stemme'. Ser en utsagnet i sammenheng med diskusjonen om hvorvidt et selvstendig Skottland kommer til å beholde medlemskapet i EU, blir utsagnet også et argument for at Skottland bør forbli i Storbritannia.³⁵⁵

Som analysen av det liberaldemokratiske partiets diskurs til nå har vist, så fremstår økonomiske og institusjonelle faktorer, spesielt knyttet til EU, som svært viktige og relevant for spørsmålet om skotsk selvstendighet. Fortellingene om liberaldemokratene som politiske brobyggere, liberale verdier som forutsetning for et godt fremtidig samfunn, og føderaliseringen av Storbritannia som hovedargument mot skotsk selvstendighet. I det kommende oppsummeringskapittelet, vil partienes hovedargument sammenlignes i bruk og funksjon. I tillegg vil kapittelet vise at nasjonalidentitet, konstruksjon av folk, samt historiebruk har vært fremtredende i debatten om skotsk selvstendighet på tvers av alle partiene.

³⁵² Moore 2013

³⁵³ Clegg 2013a

³⁵⁴ Rennie 2013

³⁵⁵ Rennie 2013

7. Oppsummering av den skotske selvstendighetsdebatten

I debatten om skotsk selvstendighet har det vært mulig å identifisere særlig fire gjennomgående hovedtrekk, som gjentar seg på tvers av både politikere og politiske parti. Det 'nasjonale spørsmålet' fungerer i stor grad som et viktig utgangspunkt i debatten for både selvstendighetsmotstanderne og -forkjemperne. I forkant av debatten som skotsk selvstendighet, implementerte alle partiene nasjonalistisk retorikk som del av sitt politiske hovedbudskap. I spørsmålet om nasjonalidentitet, var det blant politikerne et større fokus på det borgerrettslige og politiske fremfor det etniske, altså *demos* fremfor *ethos*. Bruken av nasjonalistisk retorikk var ikke overraskende, langt fra å være særegen for det skotske nasjonalistpartiet. Partiene som er for unionen, brukte i stor grad også nasjonalistisk retorikk om som del av sitt politiske budskap. Retorikken til motstanderne av skotsk selvstendighet, bar preg av å være mer historisk-romantisk rettet enn budskapet til det skotske nasjonalistpartiet. Sistnevnte parti, som forkjemper av skotsk selvstendighet, brukte i mye større grad praktiske, demokratiske og institusjonelle argument. Argumentene var særlig bygget på mistillit mot det britiske styresettet og det skotske folkets historiske kamp for selvstendighet. En likhet mellom partiene var at de totalt sett fremstilte seg selv som det beste alternativet for å kunne sikre og realisere et bedre samfunn. Samtidig ble historien benyttet som et verktøy for nasjonal samling og legitimering av partienes egne politiske kampsaker.

Oppsummeringskapittelet er først delt inn etter nasjonalidentitetsspørsmålet. Det blir viet særlig mye tid til spørsmålet om den skotske og britiske nasjonalidentiteten. Kjernespørsmålet innenfor dette momentet er hvorvidt unionen er en garantist for nasjonalidentiteten, eksistensen av en dobbel nasjonalidentitet, og hvorvidt samholdet mellom nasjonene er et produkt av nasjonal samling. Det andre underkapittelet tar for seg omtalen av selvstendighetsavstemningen. Avstemningen ble omtalt mye i talene, både direkte og indirekte. Et viktig analytisk spørsmål i denne sammenhengen, er hvordan selve avstemningen blir omtalt, samt hvilke metaforer som blir konstituert i forbindelse med avstemningen. Avhengig av ordbruken og metaforene som blir knyttet til selve avstemningen, forsøkte partiene å skape enten en positiv eller negativ forståelse av situasjonen, og hvordan fremtiden kom til å se ut etter avstemningen. Det er i denne sammenhengen at eksempelvis begrepet 'devolution' ble trukket frem som et argument for å synliggjøre hva den kommende selvstendighetsavstemningen '*egentlig*' er et tegn på.

I underkapittelet Storbritannias og Skottland, i en global verden, beskrives hvordan partiene har fremhevet nasjonens globale rolle som et argument for eller mot skotsk selvstendighet. I

denne sammenheng er det mulig identifisere hvilket verdensperspektiv partiene forsøker å etablere og fremme, samt hvordan det begrunnes. Det nest siste underkapittelet tar for seg partienes forsøk på å etablere eierskap til fortellingen om Storbritannia og Skottland, noe som også vært et gjennomgående hovedtrekk i debatten. Fortellingene har både et nasjonalt og politisk utgangspunkt, hvor partiene i stor grad forsøker å bruke historien som et argument for eller mot skotsk selvstendighet. I det siste underkapittelet gis noen avsluttende kommentarer for veien videre i debatten om skotsk selvstendighet.

7.1 Nasjonalidentitet i Skottland – et avhengighetsforhold til unionen?

Spørsmålet om nasjonalidentitet, har vist seg å være et omstridt tema i debatten om skotsk selvstendighet. Nasjonalidentitet blir trukket frem og brukt som et hovedargument både for imot selvstendighet. Det må presiseres at argumentene avhenger av politikerne, situasjon samt partienes ideologiske utgangspunkt. Alle partiene virker å forsøke å etablere et visst fellesskap basert på en nasjonal identitet, noe som fungerer som et argument for eller mot skotsk selvstendighet. Det at alle partiene fokuserer svært mye på dette, indikerer at det ble oppfattet som et viktig tema blant velgerne. Det er imidlertid verdt å presisere at det skotske nasjonalistpartiet tok opp temaet nasjonal identitet relativt lite sammenlignet med de andre partiene.

Partiene fremstiller i stor grad sin versjon av den britiske og/eller den skotske nasjonalidentiteten som en selvfølge og noe udiskutabelt. Det nasjonale fungerer derfor som et viktig utgangspunkt for det politiske kjernebudskapet til partiene. Årsaken er trolig at politikerne antar at en del mennesker orienterer seg både politisk og identitetsmessig ut fra det nasjonale, og at det vil kunne oppfattes å være verdifullt og bety mye. Det er likevel stor forskjell på karakteristikken som blir konstruert og knyttet til nasjonalidentitetene, noe som kan tolkes som et forsøk fra partiene å fremstille seg selv som rettmessige fanebærere for nasjonalidentiteten. Målet vil da i tillegg kunne være å øke politisk oppslutning frem mot neste parlamentsvalg.

7.1.1 Unionen som garantist for nasjonalidentitet?

Spørsmålet om hvorvidt unionen fungerer som en forutsetning for den moderne nasjonalidentiteten har også vært et grunnleggende spørsmål i debatten. Conservative Party, Labour og Liberal Democrats tar først og fremst utgangspunkt i unionen som en nærmest essensiell skaper, garantist og forutsetning for den britiske nasjonalidentiteten, herunder inkludert den skotske. Unionen og nasjonalidentitetene blir av selvstendighetsmotstanderne hevdet å være i et gjensidig avhengighetsforhold til hverandre. Et slikt utgangspunkt vil også

etablere en forståelse hvor en svekkelse av unionen, vil svekke nasjonalidentiteten og det nasjonale fellesskapet. Act of Union av 1707 blir derfor i stor grad omtalt og fremhevet med positiv ordbruk av selvstendighetsmotstanderne. Fortellingen om sammenhengen mellom unionsavtalen fungerer i stor grad som et historisk startpunkt og bevis for opphavet til den moderne britiske nasjonalidentiteten.

Også det skotske nasjonalistpartiet anerkjenner at det eksisterer spesielle bånd på tvers av de nasjonale grensene. Hovedforskjellen er at de likevel ikke anser unionen som en essensiell forutsetning og pådriver for disse båndene. Rent praktisk blir forholdet mellom Storbritannia, Skottland og Irland benyttet som et eksempel på at det er fullt mulig å ha tette bånd med hverandre, uten å være i union med hverandre. På den måten svekkes tanken om unionens nasjonalt samlende funksjon. Budskapet bidrar også til å betrygge de skotske innbyggerne om at de ikke kommer til å miste de eventuelle tette båndene med hverandre på tvers av grensene ved skotsk selvstendighet. Et selvstendig Skottland kommer til å fortsette å dyrke et godt forhold med andre stater, som en allerede har gjort med Irland.

7.1.2 Dobbel nasjonalidentitet? Det skotske og det britiske

Som nevnt tar ikke det skotske nasjonalistpartiet utgangspunkt i at forholdet på tvers av grensene er bevis på eksistensen av det britiske som en *nasjonalidentitet*. Labour, Conservative Party og Liberal Democrats legger i all hovedsak til grunn at det eksisterer en dobbel nasjonalidentitet, med en skotsk og en britisk nasjonalidentitet. Til tross for likheter, eksisterer det også viktige og sentrale skillepunkt blant selvstendighetsmotstanderne. For det konservative partiet står tanken om 'four nations' særlig sterkt, noe som innebærer at Skottland, England, Wales og Nord-Irland er fire likeverdige nasjoner. Ved å snakke konkret om det skotske som noe særegent, vil en i et konservativt perspektiv svekke perspektivet om de fire nasjonene som likeverdige. Som vist, løste Ruth Davidson problematikken ved å fremheve og rasjonalisere den skotske nasjonalidentiteten som en naturlig del av det å være britisk. Det må understrekes at utgangspunktet til de konservative virker å være kongeriket Storbritannia og den britiske nasjonen. Det medfører at det britiske blir vektlagt og kommer i første rekke, og eventuelle sekundære nasjonalidentiteter får mindre betydning. Det er med andre ord ikke et likeverdig forhold mellom de to nasjonalidentitetene hos de konservative. I den grad de konservative snakker om det skotske, så blir det fremstilt som en naturlig og selvsagt del av det britiske.

Liberal Democrats fremstiller de doble nasjonalidentitetene som relativt like, uten at det er nevneverdig forskjell mellom det å være skotsk og britisk. Det er heller ikke noen forskjell

mellom dem i nåtid. Det demonstreres eksempelvis ved at personer i Skottland hevdes å være helt fornøyde med å være både skotske og britiske samtidig. Den britiske nasjonalidentiteten blir i tillegg skildret å være nærmest et ytterlag av den skotske. Dermed blir heller ikke det britiske et uttalt utgangspunkt for det skotske, noe særlig de konservative politikerne legger opp til. Historiske hendelser får også en betydningsfull rolle å spille for Liberal Democrats når nasjonalidentitetene skal forklares og begrunnes. Det henvises blant annet til historiske konflikter mellom Skottland og England, og det blir tatt et oppgjør med fremstillinger av disse. Hovedformålet er å rette på og motbevise fremstillinger som etablerer eksistensen av et moderne fiendebilde mellom Skottland og England. Samtidig viser det også en forståelse av historien som stadig forbedrende. Historien har bidratt til å forbedre forholdet mellom Skottland og England, og dermed også lagt til rette for utviklingen av den moderne britiske og skotske nasjonalidentiteten gjennom samarbeid.

Labour skiller seg også fra de andre selvstendighetsmotstanderne ut fra hvordan de vektlegger nasjonalidentitetene. Labour legger i stor grad grunn til at det eksisterer felles kulturelle, verdimesige og historiske aspekt mellom de ulike nasjonalitetene i Storbritannia. Ved å dele disse verdiene vil en kunne kalle seg for britisk. Uansett hvilken nasjonalitet i Storbritannia en tilhører, vil en alltid være britisk i tillegg. Det blir forstått at det ikke er noen forskjell mellom å være skotsk eller britisk. Det som får betydning, er hvorvidt en er britisk eller ikke. Det vil derfor være en stor forskjell mellom bare være skotsk (i et selvstendig Skottland), og være både skotsk og britisk. Fra Labours perspektiv fungerer det statlige helsevesenet NHS som et synlig bevis på at det ikke betyr noe hvorvidt en er skotte, waliser, nord-ire eller engelsk. I overført betydning medfører dette at det som først og fremst betyr noe, er at en er britisk. Det henger sammen med *One Nation*-fokuset til Labour. Ordet viser i og for seg selv til en forståelse av at Storbritannia skal bestå av én nasjon. På den måten vil et 'four nations'-fokus kunne svekke det politiske prosjektet Labour forsøker å gjennomføre med *One Nation*.

7.1.3 Nasjonal samling gjennom samarbeid og slektskap?

Samarbeid står igjen som et gjennomgående hovedtrekk i konstruksjonen av fellesskapet på tvers av de nasjonale grensene. En viktig forutsetning for samarbeidet blir av selvstendighetsmotstanderne hevdet å være unionen. De hevder det eksisterer visse koblinger mellom menneskene innad unionen, og gjennom et historisk samarbeid har britene overvunnet større utfordringer. Det er likevel viktige forskjeller verdt å påpeke. Conservative Party snakker særlig mye om 'four nations – one kingdom'. Motsatt vei snakker Labour om det politiske prosjektet knyttet til 'One Nation', som fordrer et samarbeid innad unionen.

Det er ikke bare samarbeid som står sentralt i konstruksjonen av fellesskapet på tvers av de nasjonale grensene. Både de konservative og liberaldemokratene bruker i stor grad familiemetaforer for å skildre fellesskapet på tvers av de nasjonale grensene. Denne metaforbruken har utvilsomt en virkning på hvordan innbyggere i Storbritannia skal oppfatte seg selv og andre i et nasjonalidentisk perspektiv. Metaforen ‘family of nations’, brukt av både de konservative og liberaldemokratene, skaper et bilde av at Storbritannias nasjoner er i familie med hverandre.

De konservative fremhever særlig at befolkningen i Storbritannia de siste tre hundre årene har giftet seg med hverandre, fått barn og flyttet rundt på seg på kryss og tvers av grensene. Det skaper utvilsomt enkelte forståelsesrammer rundt hva som utgjør den britiske nasjonalidentitetens karakteristikk og kjennetegn. Som det liberaldemokratiske partiet etablerer, vil rivalisering nærmest bare være et resultat av slektskapet, ikke ulikt hvordan søsken har sine godartede krangler. Det konservative partiet bruker også begrep knyttet til ekteskap og giftemål, og fremhever dermed unionen som et giftemål mellom de to nasjonene Skottland og England. På den måten blir unionen og den britiske nasjonalidentiteten fremstilt å være et direkte produkt av hvordan menneskene innad unionen har giftet seg med hverandre. Det er derfor heller ikke tilfeldig at de konservative skildrer potensiell skotsk selvstendighet med ord som ‘divorce’ og ‘separation’. Formålet er å etablere familie- og samholdskarakteristikken som en avgjørende forståelse av velgernes nasjonalidentitet, som igjen skal virke som et motargument for skotsk selvstendighet.

Labour trekker i stor grad frem prinsippet ‘social justice’ som et overordnet mål for samarbeidet. ‘Social justice’ må forstås som en grunnleggende del av det fremtidige politiske prosjektet til Labour, og utgjør nærmest et mål for all Labour-politikk. Kampsaken ‘social justice’ handler i prinsippet om verdiene ‘rettferdighet’ og ‘likhet’. Labour etablerer med det ‘social justice’ som en overordnet karakteristikk og verdi i hva som utgjør den britiske nasjonalidentiteten. I den grad Skottland blir trukket frem konkret, er det ofte gjort i en sammenheng for å fremheve hvordan Skottland har tatt del av i det nevnte samarbeidet, som del av unionen. De nasjonale grensene får mindre vektlegging ved at eventuelle konflikter og motsetningsforhold, ikke handler om nasjonalidentitet. Konflikter og motsetningsforhold har heller grobunn i forskjeller og urettferdighet. På den måten forsøker Labour å etablere seg selv som rettmessig eier av hva samarbeidet i Storbritannia har betydd, og hvor utviklingen skal gå videre.

7.2 Selvstendighetsavstemningen – en videreutvikling av devolution?

Spørsmålet om hva ‘devolution’ *egentlig* betyr, og hvem som har skapt det, har også vært et svært viktig spørsmål i debatten om skotsk selvstendighet. Debatten rundt ‘devolution’ har også fått en særlig betydning knyttet til hva den kommende selvstendighetsavstemningen faktisk betyr, og hva den er et tegn på. Det er også tydelig at ‘devolution’-begrepet har fått en svært positiv forståelsesramme, noe som innebærer at ingen snakker direkte negativt om det. Er ‘devolution’ et uomtvistelig bevis på at utviklingen utvilsomt leder mot skotsk selvstendighet? Er ‘devolution’ bare et steg mot et føderalisert Storbritannia, eller handler ‘devolution’ om å flytte makten nærmere ‘folket’?

Den historiske arven til ‘devolution’ tilbyr utvilsomt et politisk virkemiddel for partiene. Både Labour, Liberal Democrats og Scottish National Party mener alle at de er skapere av selvstyreprosessen. Dermed medfølger det av talene en automatisk logikk hvor partiene mener at siden de selv er de egentlige skapere av ‘devolution’, også er best egnet til å si hvor utviklingen skal gå videre for Skottland. Det at partiene er såpass uenige i hvem som har skapt ‘devolution’, og hvor utviklingen skal gå videre, indikerer trolig at velgerne anser ‘devolution’ som en positiv utvikling. På den måten skaper det et politisk potensial for partiene dersom de klarer å etablere et eierskap til fortellingen om ‘devolution’.

De konservative utgjør et visst motstykke til de resterende partiene. Av de analyserte talene, blir ikke ‘devolution’ nevnt konkret av de konservative politikerne. Det henger trolig sammen med at de konservative i stor grad har fokus på det britiske, og sentralmyndighetene i London. Westminster står dermed igjen som det mest verdsatte parlamentet hos Conservative Party.

Det skotske nasjonalistpartiet mener at det kommende selvstendighetsvalget handler om å beskytte, og bygge videre på ‘devolution’. Bare ved å stemme ja til skotsk selvstendighet, vil en kunne oppnå en videreutvikling av ‘devolution’. Det er viktig å presisere at i SNP sitt ‘devolution’-perspektiv, blir skotsk selvstendighet fremstilt som den selvsagte, naturlige og logiske videreutviklingen av prosessen. ‘Devolution’ er dermed ikke ferdigutviklet, og er derfor fremdeles en pågående prosess. Det skotske nasjonalistpartiet har brukt mye plass å fremheve at det skotske folk gjennom generasjoner har vært historiske pådrivere av ‘devolution’. Rent praktisk blir kampen for selvstendighet eksemplifisert gjennom fortellingene om avstemningene i 1979 og 1997. På denne måten blir ‘devolution’ et produkt av SNP og ‘det skotske’, fremfor noe som har blitt levert av Westminster eller andre parti. Målet med ‘devolution’ blir med andre ord å sikre selvstendighet, og således flytte makt nærmere *det skotske folket*.

Labour forsøker på sin side å rette kritikk mot særlig det skotske nasjonalistpartiets versjon av hva 'devolution' innebærer. Det viser at Labour er fullt klar over hva som står på spill i kampen om eierskapet av 'devolution'. De hevder at SNPs versjon omskriver historien, og at SNP heller ikke har hatt noen betydningsfull rolle i utviklingen av skotsk 'devolution'. På sin side hevder Labour at det er de selv som står bak 'devolution'. Dermed følger den samme logikken som er synlig hos det skotske nasjonalistpartiet: Som skaper, er Labour best egnet til å lede utviklingen videre. Fremfor å være et tegn på skotsk selvstendighet, fokuserer Labours på at 'devolution' handler om å flytte makt nærmere 'folket'. På den måten sikres økt samarbeid og 'social justice' innad Storbritannia. Det blir i tillegg argumentert i et historisk perspektiv. Labour har skapt det skotske parlamentet, og det var Labour som startet denne prosessen – levert gjennom Westminster. På den måten blir også formålet og den historiske utviklingen som har ledet frem til 'devolution, etablert som en essensiell del av Labours historiske og nåværende politiske prosjekt.

Liberal Democrats mener også at partiet selv er den riktige grunnleggeren av 'devolution'. De presiserer også hvordan 'devolution' heller ikke er en ferdig prosess. 'Devolution' blir således også en sentral del av det liberaldemokratiske politiske prosjektet, med hensikt å skape eierskap av forståelsen av den kommende selvstendighetsavstemningen. Det særegne for Liberal Democrats er at de hevder at 'devolution' er bare et naturlig og uunngåelig steg på veien mot et føderalisert Storbritannia. Føderalisering og devolution blir derfor forstått å innebære det samme, hvor 'devolution' bare er et steg på veien. Føderalisering blir igjen skildret å være både et nasjonalt og liberaldemokratisk prinsipp. Begrunnelsen blir gjort historisk ved at liberaldemokratene hevder at de har stått for økt selvstyre og delegering av makt, lenger enn noen andre parti har gjort. Særlig henvises det til hvordan liberaldemokratiske ledere har kjempet for 'home rule' og 'devolution' tidligere i historien, med særlig henvisning til Gladstones forslag om irsk 'home rule' og David Lloyd George's rolle i forhandlingene rundt den irske fredsavtaleprosessen i 1921. 'Devolution' blir på denne måten etablert historisk og i nåtid til å være et liberaldemokratisk produkt. Det medfører også at 'devolution' blir et produkt av Westminster, drevet frem av liberaldemokrater. Hovedformålet med føderaliseringen, herunder forstått som et sluttprodukt av 'devolution', blir hevdet å sikre og delegerer makt nærmere 'folket'.

7.3 Fortellingen om Storbritannia og Skottland

Ut fra Nietzsche metoder for å skille historiebruk på, viser det seg at historiebruken varierer mellom partiene.³⁵⁶ Conservative Party har i stor grad en *antikvarisk og monumental historiebruk*, hvor det tradisjonelle og enkle blir påpekt, og oppfordret til å bevare. I tillegg henvises det til nasjonale storhetstider i et *monumentalt* historiebruksperspektiv. Labour trekker også frem en *monumental* historiebruk, hvor særlig historien om arbeiderbevegelsen fungerer til inspirasjon og forbilde for handling. De utøver også en viss *kritisk* historiebruk, hvor de mener at avstemningsdagen skal fungere som et brudd med historien om skotsk nasjonalismehistorikk. Liberal Democrats sin historiebruk tar også et visst utgangspunkt i en *kritisk* historiebruk, hvor partiet ønsker at en skal frigjøre seg fra historien, som har vært preget av en politisk venstre-høyre-syklus. Den nye koalisjonsregjeringen markerer et synlig brudd på historien, og det går derfor mot bedre tider. Samtidig refererer liberaldemokratene flere ganger til historiske hendelser som kan knyttes til liberalisme. Hensikten er å tydeliggjøre at den liberale kampen for et bedre samfunn ikke er nytt, men har vært til stede over lengre tid. På den måten får også den liberaldemokratiske historiebruken en *monumental* dimensjon. Det skotske nasjonalistpartiet fremhever i stor grad det skotske folkets historiske kamp for selvstendighet i et *monumentalt* lys. På den måten fungerer det skotske folk som en historisk inspirasjon og forbilde for handling, hvor otsk selvstendighet står igjen som ideal for fremtiden.

Både Conservative Party, Labour og Liberal Democrats fremhever Act of Union 1707 som et ubestridt positivt utviklingstrekk og forutsetning for det moderne Storbritannia. Fortellingen om unionsavtalen etablerer i stor grad en forståelse av at nasjonene samlet seg, og at den med et 'felles mål', har sikret samarbeidet på tvers av grensene i både gode og dårlige tider. Selv om selvstendighetsmotstanderne i stor grad fokuserer på og fremhever Storbritannia, har det også en virkning for fortellingen om Skottlands historie. I den grad Skottland nevnes i denne sammenhengen, er det som regel for å understreke at Skottland, gjennom sin historiske deltakelse og samarbeid i unionen, har vært en essensiell forutsetning for konstruksjonen av det moderne Storbritannia. Det varierer likevel i stor grad hvilke historiske enkelthendelser partiene trekker frem for å illustrere fortellingen om Storbritannia og Skottland.

De konservative fremhever at det har vært et historisk vi-fellesskap som gjennom samarbeid de siste tre hundre årene har lagt grunnlaget for den moderne britiske staten. Unionsavtalen

³⁵⁶ Stugu 2008: 12

fungerer dermed også som et rammeverk for det moderne livet i Storbritannia. Det gjelder både sosialt, kulturelt og institusjonelt. Det skapes slik en historisk legitimering av unionsavtalen og unionen som en forutsetning for dagens samfunn. Skottland har deltatt i denne utviklingen gjennom samarbeid, eksemplifisert med blant annet den industrielle revolusjon og 'den skotske opplysningen'. Prinsippet om samarbeid står derfor svært sterkt i talene til de konservative politikerne.

Labour bruker i stor grad fortellingen om Storbritannia til å legitimere Labours politiske prosjekt knyttet til *social justice* og *One Nation*-begrepet. Formålet er å etablere arbeiderbevegelsen som en avgjørende forutsetning for Storbritannias utvikling. Det eksisterer en tydelig kamp mellom Labour og SNP om forståelsen av arbeiderbevegelsen. Samtidig forsøker Labour med Miliband som leder, å markere avstand til politikken ført av Tony Blair og New Labour. Formålet er blant annet å etablere et forhold mellom arbeiderbevegelsen, Labour og fagforeningene. Samtidig markeres det et brudd med Thatcher, hvor Labour forsøker å ta over og knytte seg til *One Nation*-begrepet, tidligere brukt i sammenheng med konservativ politikk.

Labours fortelling om Storbritannia underbygger og synliggjør at arbeiderbevegelsen har bidratt til å forme Storbritannia. Storbritannia blir med det hevdet å inneha visse verdier og ambisjoner, med arbeiderbevegelsen som rettmessig forkjemper av disse verdiene. I sammenheng med Act of Union av 1707, hevder Labour at ulikheter ikke ble skapt med unionsavtalen, noe Labour hevder det skotske nasjonalistpartiet virker å tro. Unionsavtalen forstås derimot å ha bidratt til å styrke arbeidernes rettigheter i positiv retning. Dermed synliggjøres også en kamp mot det skotske nasjonalistpartiet om den radikale arven, og hvem som har definisjonsmakt knyttet til den historiske arven om kampen for arbeiderrettigheter. Arbeiderbevegelsen får derfor en grunnleggende rolle i Labours perspektiv på Storbritannias historie.

Arbeiderbevegelsen får også en lignende rolle å spille i fortellingen om Skottland, hvor også 'det skotske folk', gjennom sin deltakelse i arbeiderbevegelsen, blir fremstilt å ha formet Storbritannia til det det er i dag. Etableringen av 'det skotske folket' blir i denne sammenheng brukt for å likestille skotter med arbeiderbevegelsen. At arbeiderbevegelsen blir forstått å ha opprettet det skotske parlamentet, fungerer som et synlig bevis på at arbeiderbevegelsen har vært en forutsetning for Skottlands konstitusjonelle og historiske utvikling. På den måten blir skotsk selvstendighet forstått å være i strid med både arbeiderbevegelsen og det skotske folk

sitt ønske. Labour blir dermed stående igjen som rettmessig forkjemper av arbeiderbevegelsen, også i Skottland.

Liberal Democrats fremstiller seg selv som partiet som var først ute med å foreslå viktige reformer. Partiet skildrer seg selv som et politisk foregangsparti. For å kunne gjennomføre reformene, trenger de støtte fra de politiske ytterkantene, som blir skildret å bestå av parti som 'henger igjen' og hindrer utvikling. Liberal Democrats har også en positiv ordbruk om Acts of Union av 1707, og fremhever på lignende måte hvordan en på tvers av de nasjonale grensene har oppnådd mye sammen de siste tre hundre årene. Unionsavtalen har sikret samarbeid, og uten unionsavtalen hadde ikke Storbritannia vært det det er i dag. Dermed blir unionen fremstilt som en essensiell pådriver og forutsetning for den britiske utviklingen. Det er likevel påfallende at samarbeidet mellom nasjonene blir skildret å være et 'partnerskap'. Det skaper en forståelse av at det eksisterer særlig økonomisk-historiske og familiære årsaker som bakgrunn for det nasjonale samholdet i Storbritannia.

Liberal Democrats etablerer også seg selv som historiske brobyggere mellom den såkalte 'høyre-venstre-politikken', som hevdes å ha blitt ført i Storbritannia med Labour og Conservative Party. Samtidig fungerer også den internasjonale historien som en ytre ramme for Storbritannias historie, eksemplifisert gjennom den kalde krigen. Formålet er å etablere et perspektiv på liberale verdier som en forutsetning for dagens Storbritannia, samt hva liberale verdier innebærer. Fortellingen bidrar også til å legitimere Liberal Democrats sin deltakelse i den daværende koalisjonsregjeringen. I lys av fortellingen om liberaldemokratene som politiske og historiske brobyggere, blir ønsket om skotsk selvstendighet fremstilt å være nok et tegn på at politikken er i ferd med å svinge tilbake mot en av ytterkantene.

Det skotske nasjonalistpartiet fremhever på sin side en fortelling om skotsk selvstendighet som et naturlig og logisk mål for historien om nasjonen Skottland. Således fremsetter SNP en argumentasjonsrekkefølge som medfører at en nasjon som *kan* være selvstendig, *bør* og *må* også være selvstendig. SNP bruker også fortellinger om hvordan andre nasjoner historisk sett har oppnådd sin selvstendighet, uten at det, bortsett fra Irland, presiseres nøyaktig hvilke nasjoner det er snakk om. Dermed sammenlignes kampen for skotsk selvstendighet historisk med hvordan andre stater på et tidspunkt i historien har kjempet for nasjonal selvråderett. Det viser også at kampen for nasjonal selvråderett blir hevdet å ha spilt en grunnleggende rolle i å ha formet verden. I dag fremstår denne nasjonale selvrådet til disse statene, som på et tidspunkt i historien kjempet for selvstendighet, som en selvfølge. Argumentasjonen får derfor rettferdighetsdimensjon, hvor også Skottland fortjener å få nasjonal selvråderett. Skotsk

selvstendighet blir dermed fremstilt å være del av en teleologisk historiefortelling, hvor selvstendighet fremstår som det naturlige og uunngåelige målet for nasjonen, rettfærdiggjort og legitimert av historien.

I det skotske nasjonalistpartiets fremstilling av hvem som har stått bak den historiske utviklingen som har *til hensikt* å lede Skottland til full selvstendighet, fremstår det skotske folket som essensielle pådrivere. Det skotske folks rolle som pådrivere for selvstendighet blir eksemplifisert gjennom folkeavstemningene i 1979 og 1997. Den kommende selvstendighetsavstemningen blir fremhevet å være et valg om det skotske folks naturlige rett til å bestemme over seg selv. Det medfører en forståelse av at de i dag ikke innehar denne retten som del av Storbritannia. På denne måten etableres en forståelse av et underskudd eller mangel på demokratiske rettigheter i dagens Skottland. Årsaken til dette underskuddet på demokratiske rettigheter, blir derfor forstått å være deltakelsen i Storbritannia. Prinsippet rundt nasjonal selvråderett står derfor sterkt et naturlig og selvfølgelig underliggende prinsipp.

I det skotske nasjonalistpartiets diskurs om skotsk selvstendighet, er det et tydelig forsøk på å etablere en dikotomi mellom Westminster og Skottland. Dikotomien består i stor grad av statlig mistillit til den nåværende regjeringen i Westminster, hvor sistnevnte blir fremstilt som uansvarlig. Som del av denne dikotomien foreligger også *selvfølgen* om det naturlige, demokratiske prinsippet om et folks rett til å ta valg som angår en selv. Det kommende selvstendighetsvalget blir i lys av dette skildret å være et valg mellom to fremtider.

Dikotomien er derfor konstituert i en historisk sammenheng. Tidligere avgjørelser gjort av Westminster blir stadig skildret som preget av vanstyre, noe som kommer til å fortsette.

7.4 Storbritannia og Skottland i en global verden

Storbritannias plass i verden handler ikke bare om hvilken rolle Storbritannia skal spille i verden, men også hvordan Storbritannia skal forholde seg til omverdenen. Talene har til hensikt å fortelle borgerne om hvordan de skal se på seg selv og nasjonen i både et globalt og nasjonalt perspektiv. Det viser seg at Storbritannias globale rolle har vært et sentralt tema hos særlig motstanderne av skotsk selvstendighet. Hovedargumentet i denne sammenhengen virker å være at et Storbritannia uten Skottland, vil få en svekket evne og mulighet til å utøve en fremtidig global innflytelse. I den grad Labour, Liberal Democrats og Conservative Party snakker om det skotske, virker det å være for å argumentere for hvor viktig det skotske er som del av den britiske globale rollen. Således fremstår også den britiske globale rollen som en ambisjon som alle tre partiene ettertrakter. Argumentene og hva selve rollen faktisk skal medføre, varierer i stor grad ut fra partiene og deres politiske prosjekt. Det skotske

nasjonalistpartiet legger vekt på at evnen til samarbeid på tvers av grenser, ikke avhenger av unionen. De verdsetter på sin side også deltakelse i Europa, gjennom den europeiske union.

Det konservative partiet fremmer i stor grad et verdenssyn som tar utgangspunkt i den britiske nasjonen. Den britiske nasjonen er i sentrum, og omverdenen bør forstås utfra Storbritannias perspektiv. 'Britiske' rettigheter, verdier og institusjoner, samt det britiske forsvaret og økonomien er fremtredende i argumentasjonen til det konservative partiet. Det skapes dermed et bilde av at Storbritannia er alene mot resten av omverdenen, og at Storbritannia er i stand til å takle denne rollen selvstendig. Henvisningene til historiske hendelser er viktige i begrunnelsen for at Storbritannia tidligere har hatt en global rolle, og derfor bør fortsette å ha det. Henvisningene bærer i stor grad preg å være påstander om at Storbritannia var først til å gi visse rettigheter, og 'eksporterte' det til resten av verden når de søkte etter det. Således blir det etablert et perspektiv av at disse verdiene er 'britiske'. Dermed blir det forsøkt å gjøre Storbritannia til det rettmessige foregangsland for disse verdiene, både historisk og i nåtid. Det konservative partiet står igjen som riktig fanebærer for disse verdiene.

Det fremstår også som selvsagt for de konservative lederne at Storbritannia skal være en ledende, global militærmakt. Det blir etablert flere symbolikker hvor forsvaret blir hevdet å være et symbol for de britiske verdiene. Dermed vil det britiske forsvaret kunne ha en nasjonalt samlende funksjon som 'folket skal være stolt av'. Gjennom denne funksjonen får også det britiske forsvaret en vesentlig rolle i forbindelse med debatten om skotsk selvstendighet, noe som er særlig tydelig hos det konservative partiet. I forbindelse med hvordan det militære lageret skal fordeles ved potensiell skotsk selvstendighet, blir det direkte sammenlignet med hvordan ektepar deler inventar ved en skilsmisse. Skotsk selvstendighet vil med andre ord kunne svekke det britiske forsvaret, og dermed svekke Storbritannias evne til å utføre sin globale rolle som en av verdens ledende militærmakter. Den britiske økonomien og industrien får også en nasjonalt, samlende effekt. Den britiske industrien, med sin 'britiske ingeniørkunst', bygger britiske produkt. Produktene leveres til store deler av omverdenen, og produktene blir således også et nasjonalt samlende symbol som briter bør være stolt over.

Liberal Democrats forsøker også å etablere seg selv som rettmessig forkjemper av britiske verdier, noe som skal gjøres gjennom internasjonalisme. Partiet hevder at de representerer internasjonalisme, og at internasjonalisme vil være i 'nasjonens interesse' å tilstrebe. Fordelene med internasjonalisme blir imidlertid i hovedsak nevnt i sammenheng med britiske interesser. Storbritannia blir også av liberaldemokratene skildret som et foregangsland for

omverdenen verdimeessig. I et liberaldemokratisk perspektiv må en forstå internasjonalisme som en forutsetning for å kunne spre disse 'liberale og britiske' verdiene. Storbritannia blir nemlig skildret å være på sitt 'stolteste og beste' når de er åpne for omverdenen. Det er med andre ord fordelene for nasjonen og ikke nødvendigvis hvilke fordeler samarbeid har for andre stater som blir vektlagt. En viktig forutsetning for å sikre Storbritannias globale rolle, blir også hevdet å være videre deltakelse i den europeiske union.

Liberal Democrats erklærer seg selv som et parti som skal fremme internasjonalisme. Partiet tar likevel utgangspunkt i Storbritannia som et globalt sentrum, hvor verden ses innenfra og utover. Det viser først og fremst at det nasjonale oppfattes å ha stor verdi hos velgerne, og at det ikke nødvendigvis lønner seg politisk å stille seg direkte imot det nasjonale. Forsvaret får også en viss rolle i å forklare hvorfor og hvordan Storbritannia skal ha en global rolle, men i langt mindre omfang enn hos de konservative. Det fremstår som selvsagt at andre land ser mot Storbritannia for deres 'verdier og tradisjoner', og det blir nærmest forsvarets rolle å forsvare demokratiske rettigheter, politisk stabilitet og menneskerettigheter i andre land. Disse rettighetene blir forstått å være naturlig for Storbritannia å representere. Det fungerer også som forklaringsmodell for militære intervensjoner hvor Storbritannia har, og vurdert å delta.

I sammenheng med spørsmålet om skotsk selvstendighet blir Skottland skildret av liberaldemokratene å være i et 'partnerskap' med Storbritannia. Gjennom en historisk deltakelse i unionen har Skottland bidratt med å ha sikret Storbritannias globale rolle. I denne sammenheng blir den europeiske union særlig fremhevet som et argument for at Skottland skal forbli i Storbritannia. Det skaper et inntrykk av at Skottland allerede har en global innflytelse gjennom Storbritannias medlemskap i den europeiske union. Dersom en skal beholde denne innflytelsen forutsetter det videre deltakelse i Storbritannia, og interessant nok også den europeiske union. Deltakelse i den europeiske union er ikke noe en må ta for gitt dersom en stemmer for skotsk selvstendighet.

Det må presiseres at forsøket på å gjøre eget parti og Storbritannia til riktig forkjemper av såkalte britiske verdier, ikke bare gjelder de konservative og liberaldemokratene. Det samme er også synlig hos Labour, som på lik linje med liberaldemokratene mener de står for internasjonalisme, noe som begrunnes historisk. Forståelsen av internasjonalisme er likevel forskjellig fra liberaldemokratenes perspektiv. Der hvor liberaldemokratene etablerer liberalisme som en forutsetning for internasjonalisme, fremhever Labour det politiske prosjektet 'social justice' som en forutsetning for internasjonalisme. Begrepet handler i stor grad om å arbeide for 'rettferdighet' og like muligheter på tvers av klasser, og hevdes å

representere 'britiske verdier'. 'Social justice' får dermed et visst preg av å innebære klassekamp og søken etter økte arbeiderrettigheter. Labour fremhever at kampen for 'social justice' er internasjonal, og ikke bare noe som gjelder Storbritannia. Det medfører også at det nasjonale blir tillagt mindre vekt og verdi. Internasjonalismebegrepet blir likevel etablert som et resultat av Labours historiske og nåværende politiske prosjekt.

Derfor tar også Labour, på lik linje med Conservative Party og Liberal Democrats, utgangspunkt i et perspektiv hvor Storbritannia bør ses innenfra og utover. Det nasjonale utgangspunktet er et gjentakende trekk hos både Labour og Liberal Democrats, selv om de sier at de representerer internasjonalisme. Det blir derfor noe tvetydig når Labour etablerer nasjonalisme som en motsetning av internasjonalisme. Det skotske selvstendighetsvalget blir satt i direkte sammenheng med å være et resultat av nasjonalisme, en ideologi Labour hevder aldri har utrettet noe. Dermed bør det stemmes imot skotsk selvstendighet.

Det skotske nasjonalistpartiet snakker ikke særlig konkret om hva som bør være et selvstendig Skottlands rolle i en global verden. Det har trolig en sammenheng med at de ønsker å fremstille det som en selvfølge at det er mulig å samarbeide og ha et nært bånd med andre stater, uavhengig av hvorvidt en er i union med dem. Det er derfor viktig for det skotske nasjonalistpartiet å etablere en dikotomi mellom Skottland og Westminster. Sistnevnte blir forstått å være euroskeptisk av natur, noe som hevdes å medføre problemer når avgjørelser som angår Skottland skal tas. Det skotske nasjonalistpartiet ønsker i stor grad videre deltakelse i den europeiske union. Det blir hevdet at det er det skotske folk som er best egnet til å ta valg som omhandler skottene selv. Det er bare selvstendighet som kan gi Skottland friheten til å ta sine egne valg. Satt i sammenheng med hvordan en potensiell selvstendig skotsk stat sin globale rolle vil kunne bli, vil det uansett bli bedre enn hva en Westminster-regjering kan få til.

7.5 Skottland etter Brexit – Ny folkeavstemning i vente?

I 2014 stemte Skottland for å forbli i Storbritannia. To år senere, i 2016, stemte Skottland for å forbli i Den europeiske union, mens flertallet i avstemningen gav støtte til å forlate EU.³⁵⁷

Nå er det dermed ikke lenger gitt at Skottland kan være i både Storbritannia og EU. Det skotske nasjonalistpartiet har i ettertid av valgnederlaget i 2014, ikke sagt seg ferdig med skotsk selvstendighet som politisk kampsak. I etterkant av Brexit-avstemningen i 2016 kan den skotske selvstendighetsdebatten hevdes å ha gått inn i en ny fase, med ny giv, form og retning.

28. mars 2017 godkjente det skotske parlamentet et representantforslag fra Nicola Sturgeon. Forslaget anerkjenner det skotske folkets rettighet til å velge sin egen form for regjering. Forslaget gir i tillegg den skotske regjeringen et mandat til å gjenoppta samtaler med den britiske regjeringen om gjennomføringen av en ny, skotsk selvstendighetsavstemning:

That the Parliament acknowledges the sovereign right of the Scottish people to determine the form of government best suited to their needs and therefore mandates the Scottish Government to take forward discussions with the UK Government on the details of an order under section 30 of the Scotland Act 1998 to ensure that the Scottish Parliament can legislate for a referendum to be held that will give the people of Scotland a choice over the future direction and governance of their country at a time, and with a question and franchise, determined by the Scottish Parliament, which would most appropriately be between the autumn of 2018, when there is clarity over the outcome of the Brexit negotiations, and around the point at which the UK leaves the EU in spring 2019.³⁵⁸

Frem til nå har ikke den skotske regjeringen fått gjennomslag for sitt ønske om en ny avstemning. Debatten om skotsk selvstendighet kan derfor ikke sies å være avsluttet, til tross for nei-resultat i 2014. Skotsk EU-deltakelse fungerte i debatten i forkant av 2014-avstemningen som et argument mot skotsk selvstendighet. Ved en potensielt ny avstemning, vil det kunne vise seg at EU-argumentet bidrar til ytterligere splittelse. Uavhengig av hvordan Brexit-forhandlingene utfolder seg videre, vil trolig spørsmålet om skotsk selvstendighet fortsette å være et svært betydningsfullt og grunnleggende stridsspørsmål i britisk og skotsk politikk.

³⁵⁷ The Electoral Commission u.d.

³⁵⁸ The Scottish Parliament 2017

Referanseliste

- Alexander, D. (2013). *Danny Alexander – 2013 Speech to Liberal Democrat Conference*. Hentet 03.04.2018 fra <http://www.ukpol.co.uk/danny-alexander-2013-speech-to-liberal-democrat-conference/>
- Alexander, D. (2014). *Danny Alexander's speech to Spring Conference*. Hentet 03.04.2018 fra https://www.libdems.org.uk/danny_alexander_s_speech_to_spring_conference
- Andresen, A., Rosland, S., Ryymin, T., & Skålevåg, S. A. (2014). *Å gripe fortida* (2 utg.). Oslo: Det Norske Samlaget.
- Bratberg, Ø. (2014). *Tekstanalyse for samfunnsvitere*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Cable, V. (2013). *Vince Cable F21 speech to the Liberal Democrat Autumn Conference*. Hentet 01.02.2018 fra https://www.libdems.org.uk/vince_cable_f21_speech_to_the_liberal_democrat_autumn_conference
- Cameron, D. (2013). *David Cameron – 2013 Conservative Party Conference Speech*. Hentet 27.09.2017 fra <http://www.ukpol.co.uk/david-cameron-2013-conservative-party-conference-speech/>
- Cameron, D. (2014a). *David Cameron – 2014 Speech on Scottish Independence*. Hentet 28.09.2017 fra <http://www.ukpol.co.uk/david-cameron-2014-speech-on-scottish-independence/>
- Cameron, D. (2014b). *David Cameron's speech to the National Conservative Convention*. Hentet 03.04.2018 fra <http://press.conservatives.com/post/81769682097/david-camérons-speech-to-the-national>
- Cameron, D. (2014c, 16.9.2014). *Scottish independence: Full text of David Cameron's 'no going back' speech*. Hentet 02.05.2018 fra <https://www.independent.co.uk/news/uk/scottish-independence/scottish-independence-full-text-of-david-camérons-no-going-back-speech-9735902.html>
- Canovan, M. (2005). *The People*. Cambridge: Polity Press.
- Carmichael, A. (2014). *Alistair Carmichael – 2014 Speech on Scottish Independence*. Hentet 03.05.2018 fra <http://www.ukpol.co.uk/alistair-carmichael-2014-speech-on-scottish-independence/>
- Clegg, N. (2013a). *Nick Clegg speech to the Liberal Democrat Autumn Conference*. Hentet 29.01.2018 fra https://www.libdems.org.uk/nick_clegg_speech_to_the_liberal_democrat_autumn_conference
- Clegg, N. (2013b). *Nick Clegg – 2013 Speech to Liberal Democrat Party Conference*. Hentet 03.05.2018 fra <http://www.ukpol.co.uk/nick-clegg-2013-speech-to-liberal-democrat-party-conference/>
- Clegg, N. (2014). *Nick Clegg's speech to Spring Conference 2014*. Hentet 03.05.2018 fra https://www.libdems.org.uk/watch_nick_clegg_s_speech_to_spring_conference_2014
- Curran, M. (2013). *Margaret Curran – 2013 Speech to Labour Party Conference*. Hentet 02.05.2018 fra <http://www.ukpol.co.uk/margaret-curran-2013-speech-to-labour-party-conference-2/>
- Darling, A. (2013). *Alistair Darling – 2013 Speech to Scottish Labour Party Conference*. Hentet 02.03.2018 fra <http://www.ukpol.co.uk/alistair-darling-2013-speech-to-scottish-labour-party-conference/>
- Davidson, N. (2000). *The Origins of Scottish Nationhood*. London: Pluto Press.
- Davidson, R. (2012). *Ruth Davidson Speech, Scottish Conservative Party Conference*. Hentet 02.05.2018 fra <http://www.scottishconservatives.com/2012/03/ruth-davidson-speech-scottish-conservative-party-conference/>

- Davidson, R. (2013a). *Ruth Davidson address Conservative conference*. Hentet 28.09.2017 fra <http://www.scottishconservatives.com/2013/10/ruth-davidson-address-conservative-conference/>
- Davidson, R. (2013b). *Ruth Davidson addresses Conservative Party conference in Manchester*. Hentet 28.09.2017 fra <http://www.scottishconservatives.com/2013/09/4510/>
- Eriksen, T. H. (1993). Continuity and change : aspects of contemporary Norway. I A. C. Kiel (Red.), (s. 11-37). Oslo: Scandinavian University Press.
- Gellner, E. (1994a). Nationalism and High Cultures. I J. Hutchinson & A. D. Smith (Red.), *Nationalism*. Oxford: Oxford University Press.
- Gellner, E. (1994b). Nationalism and Modernization. I J. Hutchinson & A. D. Smith (Red.), *Nationalism*. Oxford: Oxford University Press.
- Gellner, E., & Eitheim, P. (1998). *Nasjonalisme*. Oslo: Spartacus.
- Greening, J. (2013). *Justine Greening – 2013 Speech to Conservative Party Conference*. Hentet 02.05.2018 fra <http://www.ukpol.co.uk/justine-greening-2013-speech-to-conservative-party-conference/>
- Grønmo, S. (2004). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (2 utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Hague, W. (2014). *William Hague: Speech to Conservative Party Conference 2014*. Hentet 02.05.2018 fra <http://press.conservatives.com/post/98643208850/william-hague-speech-to-conservative-party>
- Hammer, S. (2010). The role of narrative in political campaigning: An analysis of speeches by Barack Obama. *National Identities*, 12(3), s. 269-290.
- Heiret, J., Ryymin, T., & Skålevåg, S. A. (Red.). (2013). *Fortalt fortid. Norsk historieskriving etter 1970*. Oslo: Pax forlag.
- HM Government, & The Scottish Government. (2012). *Agreement between the United Kingdom Government and the Scottish Government on a referendum on independence for Scotland* Hentet fra <http://www.gov.scot/Resource/0040/00404789.pdf>
- Houston, R. (2008). *Scotland: A very short introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Jones, D. (2013). *David Jones – 2013 Conservative Party Conference Speech*. Hentet 02.04.2018 fra <http://www.ukpol.co.uk/david-jones-2013-conservative-party-conference-speech/>
- Jørgensen, M., & Phillips, L. (2002). *Discourse Analysis as Theory and Method*. London: SAGE Publications
- Lamont, J. (2013). *Johann Lamont – 2013 Speech to Labour Party Conference*. Hentet 17.10.2017 fra <http://www.ukpol.co.uk/johann-lamont-2013-speech-to-labour-party-conference/>
- Lamont, J. (2014). *Speech to Scottish Labour Conference by Johann Lamont MSP*. Hentet 20.11.2017 fra <http://www.scottishlabour.org.uk/blog/entry/speech-to-scottish-labour-conference-by-johann-lamont-msp>
- Leith, M. S., & Soule, D. P. J. (2011). *Political Discourse and National Identity in Scotland*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Lewis, I. (2013). *Ivan Lewis – 2013 Speech to Labour Party Conference*. Hentet 02.04.2018 fra <http://www.ukpol.co.uk/ivan-lewis-2013-speech-to-labour-party-conference/>
- Lynch, M. (Red.). (2001). *The Oxford Companion to Scottish History*. Oxford: Oxford University Press.
- May, T. (2012). *Theresa May, Scottish Conservative Party Conference*. Hentet 02.05.2018 fra <http://www.scottishconservatives.com/2012/03/theresa-may-scottish-conservative-party-conference/>
- Miliband, E. (2013a). *Leader's speech, Brighton 2013*. Hentet 17.10.2017 fra <http://www.britishpoliticalspeech.org/speech-archive.htm?speech=353>

- Miliband, E. (2013b). *Ed Miliband – 2013 Speech to Scottish Labour Conference*. Hentet 13.05.2018 fra <http://www.ukpol.co.uk/ed-miliband-2013-speech-to-scottish-labour-conference/>
- Miliband, E. (2014). *Speech to Scottish Labour Conference by Ed Miliband MP*. Hentet 19.10.2017 fra <http://www.scottishlabour.org.uk/blog/entry/speech-to-scottish-labour-conference-by-ed-miliband-mp>
- Moore, M. (2013). *Michael Moore speech to Liberal Democrat conference in Glasgow*. Hentet 01.02.2018 fra <https://www.webarchive.org.uk/wayback/archive/20140205111632/http://www.scotlibdems.org.uk/news/2013/09/michael-moore-speech-liberal-democrat-conference-glasgow>
- Mundell, D. (2013). *David Mundell speech to Scottish Conservative conference*. Hentet 03.04.2018 fra <http://www.scottishconservatives.com/2013/06/david-mundell-speech-to-scottish-conservative-conference/>
- Mustad, J. E., & Skatvik, F. (2015). Scottish National Party. Hentet 10.10.2017 fra https://snl.no/Scottish_National_Party
- National Records of Scotland. (u.d.). *Transcription and Translation of the Declaration of Arbroath, 6 April 1320*. Hentet fra <https://www.nrscotland.gov.uk/files//research/declaration-of-arbroath/declaration-of-arbroath-transcription-and-translation.pdf>
- Neumann, I. B. (2001). *Mening, materialitet, makt : en innføring i diskursanalyse*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Ramsden, J. (Red.). (2005). *The Oxford companion to Twentieth Century British Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Rennie, W. (2013). *Willie Rennie MSP speech to Scottish Liberal Democrat conference*. Hentet 10.02.2018 fra <https://web.archive.org/web/20130918075207/http://www.scotlibdems.org.uk/news/2013/09/willie-rennie-msp-speech-scottish-liberal-democrat-conference>
- Rosland, S. (2014). In Search of the People: The Formation of Legitimacy and Identity in the Debate on Internment in Northern Ireland. *Nordic Journal of English Studies*, 13(2), s. 236-262.
- Ryste, M. E., & Jørstad, J. (2014). Skottland - konstitusjonelle forhold. *Store norske leksikon*. Hentet 06.03.2018 fra https://snl.no/Skottland_-_konstitusjonelle_forhold
- Salmond, A. (2011). *Alex Salmond – 2011 Speech on Scotland's Future*. Hentet 03.04.2018 fra <http://www.ukpol.co.uk/alex-salmond-2011-speech-on-scotlands-future/>
- Salmond, A. (2012, 20.10.2012). *Herald Scotland*. Hentet 03.04.2018 fra http://www.heraldscotland.com/news/13077771.In_full__Alex_Salmond_s_speech_to_SNP_conference/
- Salmond, A. (2013a, 20.10.2013). *Alex Salmond's speech to the 2013 SNP conference*. Hentet 25.04.2017 fra <http://www.newstatesman.com/politics/2013/10/alex-salmonds-speech-2013-snp-conference-full-text>
- Salmond, A. (2013b, 23.03.2018). *In full: Alex Salmond's speech to SNP conference, March 2013*. Hentet 30.04.2018 fra http://www.heraldscotland.com/news/13097276.In_full__Alex_Salmond_s_speech_to_SNP_conference__March_2013/
- Salmond, A. (2014). *Alex Salmond's New Statesman lecture*. Hentet 01.08.2017 fra <https://www.newstatesman.com/politics/2014/03/alex-salmonds-new-statesman-lecture-full-text>
- Smith, O. (2013). *Owen Smith – 2013 Speech to Labour Party Conference*. Hentet 02.03.2018 fra <http://www.ukpol.co.uk/owen-smith-2013-speech-to-labour-party-conference/>

- Steel, D. (2014). *David Steel: Scotland and the Lords after 2014 – Full speech*. Hentet 03.03.2018 fra <https://www.libdemvoice.org/david-steel-scotland-and-the-lords-after-2014-full-speech-37010.html>
- Stugu, O. S. (2008). *Historie i bruk*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Sturgeon, N. (2011). *Nicola Sturgeon – 2011 Speech at SNP Party Conference*. Hentet 01.08.2017 fra <http://www.ukpol.co.uk/nicola-sturgeon-2011-speech-at-snp-party-conference/>
- Sturgeon, N. (2012). *Nicola Sturgeon – 2012 Speech to SNP Party Conference*. Hentet 01.08.2017 fra <http://www.ukpol.co.uk/nicola-sturgeon-2012-speech-to-snp-party-conference/>
- Sturgeon, N. (2013). *Deputy First Minister Nicola Sturgeon MSP's address to SNP Conference*. Hentet 27.09.2017 fra <https://www.webarchive.org.uk/wayback/archive/20140805170402/http://www.snp.org/blog/post/2013/oct/nicola-sturgeon-conference-address>
- The Electoral Commission. (u.d.). *EU referendum results*. Hentet 11.05.2018 fra <https://www.electoralcommission.org.uk/find-information-by-subject/elections-and-referendums/past-elections-and-referendums/eu-referendum/electorate-and-count-information>
- The Scottish Government. (2013). *Government accepts all Electoral Commission recommendations*. Hentet 05.05.2018 fra <http://www.gov.scot/News/Releases/2013/01/electoral-commission-report30012013>
- The Scottish Parliament. (2017). *Motion S5M-04710: Nicola Sturgeon, Glasgow Southside, Scottish National Party, Date Lodged: 20/03/2017 - Scotland's Choice* Hentet fra <http://www.parliament.scot/parliamentarybusiness/28877.aspx?SearchType=Advance&ReferenceNumbers=S5M-04710&ResultsPerPage=10>.
- Utdanningsdirektoratet. (2013). *Læreplan i samfunnsfag. (SAF1-03)*. Hentet fra <https://www.udir.no/k106/SAF1-03/Hele/Kompetansemaal/kompetansemaal-etter-10.-arssteget>.
- Wernersen, C. (2017, 22.10.2017). *Ti europeiske regioner hvor det kjempes for selvstendighet*. Hentet 04.03.2018 fra https://www.nrk.no/urix/vest-europa-_-om-separatistbevegelsene-fikk-som-de-ville-1.13728263
- Willetts, D. (2013). *David Willetts – 2013 Conservative Party Conference Speech*. Hentet 02.05.2018 fra <http://www.ukpol.co.uk/david-willetts-2013-conservative-party-conference-speech/>
- Williams, K. (2013). *Kirsty Williams' F24 speech at Liberal Democrat conference*. Hentet 01.02.2018 fra https://www.libdems.org.uk/kirsty_williams_f24_speech_at_liberal_democrat_confere nce
- Willott, J. (2014). *Jenny Willott's speech to Spring Conference*. Hentet 03.05.2018 fra https://www.libdems.org.uk/jenny_willott_s_speech_to_spring_conference
- Wormald, J. (Red.). (2005). *Scotland: A History*. United Kingdom: Oxford University Press.